

dicialis, nam si reus confessus est crimen extra iudicium, talis confessio est sufficiens indicium ad torturam, gloss. est singularis & vnica in *l. cap. quinto. ff. de adulter. in gloss. fin.* ad hoc eam notat & commendat ibi Bart. Rayn. Ang. & communiter Doct. idem Bart. in *l. fin. ff. de quest. 2. colum.* idem Bart. in *l. quoniam. ff. de his qui notantur infamia*, & ibi Bald. *1. lect. pen. col.* Ange. Paul. Fulg. & commun. Doctor. idem Bart. in *l. iustus fustium, cod. tit. 1. colum. num. 2.* & ibi Bald. & communiter alij Doct. Bak. in *l. unica. C. de confessis. 6. colum. num. 20.* idem Bald. in *l. milites. C. de questio. 1. colum. in fin.* Salyc. in *l. fin. cod. tit. 3. colum.* Hyppolytus de Marsil. in *l. de minori. ff. de questio. 17. colum. 50.* Franc. Bru. in *tract. de iudiciis & tortura. 3. quest. vers. aliud est indicium.* Abb. Panorm. in *c. at si clerici, de iudic. 7. colum. num. 16.* & ibi alij Doct. præcipuè Felyn. *5. colum. num. 6.* Dec. *vers. circa secundum.* idem Abbas in *cap. de hoc. de symon.* idem Abbas in *cap. quam sit graue, de excess. prelat.* idem Abbas in *cap. si quis de gradu. de purga. cano.* idem Abbas in *cap. olim de rescript. penult. colum.* & ibi Moderni. Domini de Rora, *decis. 80. in rubr. de confessis.* pro qua sententia & conclusione facit bonus text. in *l. quero. §. fin. ff. de adul. edict.* & ibi commun. opin. & probat *lex 7. tit. 13. 3. part.* vbi dicit quod confessio extraiudicialis in delictis non plenè probat, sed facit maximum indicium, & præsumptionem. Quod notabiliter extende, modò reus qui confessus est extra iudicium sit maior, modò minor, dum tamen eius ætatis, vt torqueri possit. ita Bald. in *l. clarum. C. de auctor. prestanda, 1. colum. num. 4.* Hyppolit. de Marsil. in *l. de minore. ff. de quest. 18. colum. num. 51.* rursus etiam extende, modò confessio fiat præsentate parte, modò absente, quia illa distinctio fit in ciuilibus, quando agitur de totali præiudicio, vt traditur & probatur per text. & Doctor. in *l. Publica Mauia. §. fin. ff. de positi, & in l. 1. §. final. ff. de interrogat. actio. & in l. unica. Cod. de confessis. & in l. generaliter. C. de non numerata pecun. secus tamen est in criminalibus, in quibus confessio extraiudicialis non inducit plenam probationem, cum exigantur luce clariores probationes, vnde tantum operatur indicium ad torturam. Et in terminis ita tenet Luc. de Pen. in *l. 1. Cod. de numerariis, lib. 12. 3. col. versic. quod si quis confiteatur.* Bald. in *l. quoniam. ff. de his qui notantur infam. penult. colum.* Limita tamen & intellige prædictam conclusionem, vt procedat & habeat locum, quando confessio est facta particulariter, & in specie, quia dixit & confessus est se occidisse talem hominem, vel fecisse tale factum: secus tamen est, si in genere, quia dixit & confessus est se occidisse quendam hominem, vel fecisse quoddam factum, quia talis confessio generica, & indiscreta non facit indicium ad torturam. ita singulariter tenet & declarat Bald. post Guillel. in *leg. quoniam. ff. de his qui notantur infamia. penultim. colum. vers. quinto & ultimo quero.* quod certè reputo singulare & quotidianum, & licet prædicti Doctores allegent, considerauit quod potest esse ratio, quia sicut in delictis confessio vera, & expressa facta in iudicio ad hoc, vt plenè probet, requiritur quod sit liquida &*

certa, & constet de re & persona, vt in *l. 1. §. item illud. ff. ad Syllan.* ita eodem modo confessio extraiudicialis, vt causet & operetur indicium ad torturam, requiritur & oportet quod sit certa & liquida, & contineat rem, vel personam, vt melius & apertius constet de veritate, cum nemo in delictis possit sibi præiudicare contra veritatem aliquid dicendo, vel asserendo, vt in *l. 1. §. si quis ultro. ff. de quest.* Item etiam limita & intellige, vt procedat, & habeat locum, præterquam si reus, qui talem confessionem extraiudicialem fecit, eam reuocauit, quia tunc non poterit torqueri, nec aliquem effectum operabitur, argumento text. in *cap. at si clerici, de iud.* per quem ita tenet Bald. in *l. unica. C. de confessis. penult. colum. num. 96.* & illud dictum sequitur, & valde commendat Ias. in *l. magistratibus. ff. de iurisd. omn. iud. 2. colum. num. 6.* Felin. in *c. olim, de rescriptis. 3. colum. 2.* Sed salua eorum pace, ista opinio est falsa, & expresse teneo contrarium. Primò, quia text. in *dict. c. at si cleri.* nihil probat, quia tantum dicit, quod confessio facta coram iudice incompetenti non valeat, vt ex ea possit coram competenti condemnari, tamen bene valebit saltem, vt confessio extraiudicialis, ex qua possit torqueri, & ista est mens & intentio Doctorum ibi. Secundò, quia ex tali confessione extraiudiciali statim videtur ius probationis parti, vel fisco quæsitum, ergo non potest reuocari effectus torturæ iam productus & causatus eis auferri, argumento text. in *l. fin. Dig. de pactis, cum similibus.* Et in tantum est verum, quod confessio extraiudicialis est sufficiens indicium ad torturam, vt si reus positus in tormento confiteatur delictum, non requiritur postea aliqua perseuerantia, vel ratificatio, quia sufficit illa confessio extraiudicialis, quæ præcessit, vt postea plenè probet confessio, quæ sequitur in tormento, vt reus definitiue condemnatur sine aliqua alia ratificatione, licet aliàs regulariter semper requiratur, quando positus sit in tormento ratione aliorum iudiciorum, & confiteatur delictum, vt in *leg. 1. §. diuus Seuerus. ff. de question. & ibi Bart. & communiter Doctores, vt infra latius dicetur.* ista est glossa singularis & vnica in *dict. leg. capit. 5. ff. de adulter. in gloss. fin.* & illam gloss. ad hoc reputat singul. Ias. in *l. magistratibus. ff. de iurisd. omnium iudic. 2. colum. num. 4.* Hyppolytus de Marsil. in *l. 1. §. diuus Seuerus. ff. de quest. final. colum.* idem Hyppolytus in *§. questioni fidem, eiusdem legis. 1. colum. num. 2.* idem Hyppolytus in *sua practica. §. quoniam. 6. colum. num. 38.* Paris de Puteo in *tractatu syndic. in materia tortura, in parte, quia communiter. 2. colum. num. 4.* Sed aduertendum, quod prædicta gloss. & eius conclusio videtur falsa, & sic apertè eam reprobo, & legendo, iudicando & consulendo semper tenui, & teneo contrarium. Primò, quia nullo iure fundatur, nec probatur, & sic standum est regulæ & dispositioni iuris, quæ habet, quod confessio facta in tormentis præcedentibus iudiciis, requirit perseuerantiam, & ratificationem. Secundò, quia in nostro casu prædicta confessio extraiudicialis, iam operata est effectum suum, scilicet, vt ex ea reus possit torqueri, ergo non debet alium effectum operari,

rari, scilicet, quod non requiratur ratificatio. Confirmatur etiam ratione & fundamento à fortiori, quia vnus testis de visu fide dignus, & omni exceptione maior, est maius & vehementius indicium, quod possit esse, nec reperiri in iure, cum inducat semiplenam probationem. Sed illud, nec aliud quodlibet indicium excludit prædictam ratificationem, ergo nec ista confessio extraiudicialis. Sed tantum causet effectum torturæ, & ea adhibita & imposita iam operata fuit effectum suum, & per consequens confessio in tormentis facta, valet, sicut causata ex quolibet alio indicio, & requirit pro forma & necessitate prædictam ratificationem. vnum tamen est, quod licet confessio extraiudicialis in delictis non probet, sed solum faciat indicium ad torturam, vt supra dictum est, tamen bene valet quantum ad hoc, vt confessus possit ex ea extra ordinem aliqua pœna arbitraria puniri, tanquam ille, qui in alterius iniuriam, vel offensam gloriatur de delicto. ita probat text. in *c. quam sit graue exceptio prelati*. & ad hoc notat & commendat ibi Innoc. Abbas, & communiter Doctores. idem Abbas in *cap. de hoc, de symonia*. idem Abbas in *capit. olim, de rescript. penult. colum.* Hippolyt. de Marfil. in *l. de minore. ff. de questio. 18. col. num. 35.* Paris de Puteo in *tract. synd. in materia tortura, in parte, quia communiter, in fin.*

9 Aduertendum etiam pro complemento huius articuli, quod prædicta conclusio, quæ habet, quod confessio extraiudicialis est sufficiens indicium ad torturam, debet intelligi, præterquam si fiat in confessione pœnitentia coram sacerdote, quia licet sacerdos postea reuelet confessionem, & de ea constet, non facit indicium ad torturam, imò nec aliquem alium effectum operatur, quia talis confessio fuit facta, tanquam soli Deo, & non tanquam homini, argum. text. in *c. si sacerdos, de offic. ordinari.* Ex quo deducitur & inferitur, quòd si sacerdos, qui rem audiuit in pœnitentia, adducatur in testem, non tenetur etiam cum iuramento deponere, nec respondere super prædicto crimine, quod audiuit ab eo in confessione, sed licitè & secutè potest dicere & asserere se nihil scire, quia non dicitur scire, vt homo & priuata persona, sed vt Deus, vt in *c. dilectus, de excess. prelati.* & ibi gloss. ord. & in *c. omnis vtriusque sexus, de pœnitent. & remi.* & ibi commun. Doctor. secus tamen est, si reus delinquens crimen vel delictum dixisset sacerdoti, non in vim confessionis & pœnitentiæ, quia tunc licet ei dixerit secretè, & protestatione præmissa, quod non reuelet, tanquam si sub sigillo confessionis dixisset, si producat in testem, potest & tenetur deponere, & veritatem reuelare, ita notabiliter tenet & declarat Innocent. in *cap. qualiter & quando. el. 1. de accusat. 2. col.* & ibi commun. Doctor. Abb. Panorm. in *d. cap. si sacerdos, de offic. ordinari.* & ibi Doctor. Felin. in *cap. intimaui, de testib. 2. & 3. colum.* Sanctus Thomas super 4. distinct. 21. quest. 3. artic. 1. ergo ex prædictis patet & concluditur, quod prædicta confessio facta in pœnitentia & confessione coram sacerdote, si reueletur ab eo, non valet nec probat, vt extraiudicialis, nec ex ea potest tor-

queri, nec habet aliquem effectum, & in terminis licet non ita bene probet, nec fundet, tenet Bal. in *l. archigerontes. C. de Episc. audien-* quod est singul. Confirmatur, quia licet valeret eius dispositio, esset tantum vnus testis, & indicium debet per duos testes probari, vt supra dictum est. Sed declaratio vera huius articuli est, quod penitus nullam fidem faciat talis sacerdos: adeo, quod licet iterum coram alio confiteatur, & deponeret, & non probarent, quia non sunt testes, sed nulli.

Tertium indicium est fama, nam si post delictum commissum in aliquo loco sit publica vox & fama inter omnes, vel maiorem partem eorum in illo loco, quod talis reus commisit illud delictum, & talis fama probetur per duos testes, qui sufficienter deponant, & reddant rationem, dicendo, quod ita communiter, & publicè audierunt, & ita se habet publica vox & fama. talis fama est sufficiens indicium ad torturam, ita probat text. in *l. de minore. §. tormenta. ff. de quest.* & ibi gloss. ordin. Bart. & commun. Doctor. text. in *l. 3. §. eiusdem. ff. de testibus,* & ibi etiam gloss. ordin. Bartol. & communiter Doctor. text. in *leg. cum quidam. §. quod dicitur, el. 2. ff. de acquir. hered. text. in l. Labeo. ff. de supel. leg. text. in c. illud de presump. & ibi Canonistæ, tenent etiam Doct. in *l. admonendi. ff. de iureiur.* præcipuè Ias. num. 205. Salyc. in *l. ea quidem. §. quia propter. C. de accusat.* Angel. de Aretin. in *tractat. malefic. in part. fama publica precedente.* Gandinus in *tractat. malef. in rub. de quest. & torment. versic. ad exprobrationem fama possit quis torqueri.* & idem disponit *lex not. part.* quæ sic debet intelligi in *l. 3. tit. 30. 7. part.**

Quartum indicium est fuga, nam si quis post commissum delictum aufugiat, præsumitur contra eum, quod illud commisit, & per consequens est sufficiens indicium ad torturam. text. est capitalis, & expressus in *l. lege Cornelia. ff. ad Sylla. text. in l. impuberibus. §. pen. & si. ff. de susce. tut. de quo tamen articulo me remitto ad ea, quæ posui & dixi in *l. 3. 76. in ll. Tauri,* vbi magistraliter & fundamentaliter tracto, vbi omnino videantur.*

Quintum indicium est inimicitia non sola, sed cum aliis adminiculis, nam si quis est inimicus alterius, & minatus est ei, vel fecit aliqua præparamenta, vt emere arma, vel visus est transire armatus per locum, vbi erat offensus, tempore quo commissam fuit delictum, vel fortè paulò ante abstulit de domo sua res magis pretiosas, & postea ille alter reperiatur occisus, vel offensus, præsumitur quod prædictus inimicus eius fecit, & commisit illud delictum, & est sufficiens indicium ad torturam. ita probat text. in *l. 1. §. praterea. ff. de quest. text. in l. 1. §. eiusdem. ff. de testibus,* & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Bart. *l. fin. ff. de quest. 3. colum.* Angel. in *l. fin. C. eodem tit. 2. colum.* & ibi Salyc. Guillermus in *l. 1. ff. de his, quibus vt indig. & ibi Paul. de Cast. & communiter Doctor. Bal. in l. metum. C. quod meus causa. & ibi alij Doctor. idem Bald. in l. unica. C. si quis impe. malef. & ibi etiam Doctor. Bald. Imol. & commun. Doct. in *l. si. ff. de hered. insti.* Paris de Puteo in *tractat. syndic. fol. 262. versic. & an si quis.* Angel. de Aret. in *tractat. malefic. in**

in part. fama publica precedente. versicul. quero quid si aliquis minatus sit alicui mortem. & ibi eius additionator. Gandinus in *tract. malefic. in rubric. de iudiciis*, quibus proceditur ad torturam. Hippolytus de Marfil. in *l. 1. §. praterea ff. de question. 5. colum. num. 24.* idem Hippolytus in *sua practica. §. diligenter. num. 69.* idem Hippolytus in *consil. suis, conf. 7.* Ex quo infertur singulariter, quod sola inimicitia non videretur sufficere, vt præsumat quis mortuus, vel offensus ab inimico, & possit torqueri. Sed cum ea requiritur aliud adminiculum, licet contrarium teneat Specula. in *titul. de præsumption. §. species. penult. colum.* & sequitur, & commend. Roman. in *l. 1. §. si quis in villa. ff. ad Sylla. 1. colum.* & primò notab. Angel. *de malefic. in part. fama publica precedente. versic. quero si reperiatur.* Sed certè communis opinio tenet oppositum, imò quòd sola inimicitia non sit sufficiens indicium per supradicta. ego tamen distinguo & concordo opiniones vt si inimicitia sit maxima, & ex graui causa producta & causata, sit sufficiens indicium ad torturam, si verò leuis, ex leui causa, vel occasione orta, tunc sola inimicitia non sit sufficiens indicium ad torturam, quod rectus & prudens iudex arbitrabitur, quia in hac ardua & periculosa materia tortura ista est regula & doctrina generica, quod attenda qualitate facti & personæ, & ex variis circumstantiis iudex arbitrabitur, an debeat interponere torturam, vel non, quod totum relinquitur iudicis arbitrio, textus est capitalis & expressus in *l. de minore, vers. plurimum. ff. de questio. text. in l. 3. §. eiusdem quoque. ff. de testibus, text. in l. 1. §. expilatores. ff. de effractor. & vtrouque comun. Doctor. & in terminis istam regulam, & doctrinam ponit Bartolus in *l. final. de quest. 2. colum. num. 4.* & ibi communiter Doctores. Et idem est, quando solæ minæ præcesserunt, quia non sufficerent, quia sæpe ex iracundia aliqua verba proferuntur, quæ non ponuntur in executione. argumen. text. in *l. famosi. versic. 1. ff. ad legem Iul. maiest. ibi, nec lubricum lingua ad pœnam facile trahendum est.* Item etiam, quia minæ in dubio debent intelligi per viam iustitiæ, & non propria auctoritate, argumento text. in *l. vxor. C. qui accusa. non poss. & ibi gloss. ordin. & communiter Doctores.* vnde necessariò requiritur, quod cum eis concurrat aliud indicium, seu adminiculum, vt quia minator sit homo solitus ponere minas in executione, vt tenent Doct. vbi supra, circa quod vide *l. 60. in ll. stili*, quæ debet seruari probata consuetudine. Sextum indicium est, quando quis visus sit exire de aliqua domo, vel loco, cum ense, vel gladio euaginato, & reperiatur ibi aliquis mortuus, vel vulneratus, quia præsumat, quod ipse fugiens fecit, & erit sufficiens indicium ad torturam: ita tenet Angel. de Peru. in *l. 2. ff. de furtis.* Paulus de Castr. & alij Doctores in *l. si. Cod. de probat. Imol. & communiter Doctor. in leg. ff. de hered. instit. Ioan. Andr. in addi. ad Spec. in titul. de proba. §. videndum. versicul. 13.* Ang. *de malefic. in part. fama publica precedente, versicul. quero an vnum indicium*, & ibi eius additionator.*

12 Septimum indicium est in delicto furci,

quando res furtiua sit reperta penes aliquem, quia ex hoc præsumat, quod ipse subtraxit, & est sufficiens indicium ad torturam. ita probat text. in *l. in ciuilem. C. de furtis. text. in l. ciuile. C. eod. tit.* quod tamen intellige, quando talis possessor sit persona vilis, & leuis opinionis, secus verò, si sit bonæ famæ & opinionis, quia tunc non erit sufficiens indicium ad torturam. Item intellige præterquam si talis possessor sit officialis publicus, qui solitus est emere & vendere: præterea intellige, præterquam si talis possessor ostendat auctorem, & sic venditorem à quo emit, vel habuit rem, quia tunc excusatur, & in terminis ita tenet & declarat Cyn. & comm. Doct. in *d. l. in ciuilem. C. de furt. Bart. in l. fin. ff. de quest. 2. col. Salyc. in l. fin. C. eod. tit. 3. col. num. 10.* Imol. & alij Doct. in *l. si. ff. de hered. in si. col. Angel. de malef. in parte, & vestem celestem abstulit, versic. quero an eo ipso.* & ibi eius additionator. Hippol. de Marfil. in *sua practica. §. diligenter, num. 92.*

13 Octauum indicium est, si post furtum commissum reperiatur aliquis vicinus, qui habet notam domum, vel locum, in quo furtum est commissum, & ibi assidue conuersabitur, & ultra hoc erat pauper & vilis persona, & post furtum commissum reperiatur diues, quia ex hoc resultat contra eum maxima præsumptio, & sufficiens indicium ad torturam. argum. text. in *l. dominus horreorum. ff. locati. text. in l. Quintus Mutius. ff. de donat. int. vir. & vxor.* & in expresso ita tenet Bartol. in *l. fin. ff. de quest. 2. col.* idem Bart. in *d. l. dominus horreorum.* Angel. Salyc. & communiter Doctor. in *l. fin. C. de questio.* Finaliter & resolutiue dico, quòd in hac materia certa regula & doctrina non potest dari, sed totum relinquitur iudicis arbitrio, vt attenda qualitate facti, delicti & personæ, & aliis circumstantiis, iudex possit arbitrari, an resultet aliquod indicium ad torturam, vel non, argum. text. in *leg. de minore, vers. plurimum. ff. de quest. text. in l. 3. §. eiusdem quoque. ff. de testib. text. in l. 1. §. expilatores. ff. de effractor. & vtrouque gloss. ordin. & communiter Doctor.* Et in expresso istam regulam & doctrinam generalem ponit Bar. post antiquos in *si. ff. de quest. 2. colum. num. 4.* Cyn. in *l. fin. eod. tit. 1. colum. in medio*, & ibi Salycet. *2. colum. num. 9.* & communiter alij Doctor. Bald. in *l. milites. eod. tit.* Angel. in *l. 2. eod. tit.* idem Bald. in *l. 2. Cod. quorum appel. non reci. 2. colum. num. 8.* Ioan. And. in *cap. cum in contemplatione. de regul. iur. 2. colum. in medio.* & ibi Abbas Panorm. & comun. Doctor. Ang. de Aret. in *tractat. malefic. in part. fama publica precedente. 3. colum. versicul. quero quid sit indicium*, & ibi eius additionator. Gandinus in *tractat. malef. in tit. de questionibus & tormentis, 3. colum. versic. quæ debeant precedere.* Faber in *tractat. de question. 2. colum.* Paris de Puteo in *tractat. syndacatus, in parte officialis, penult. colum.* Franc. Brun. in *tractat. de iudiciis & tortura, 3. questione prima partis*, Paul. Grillan. in *tractat. de qu. 3. quest. penult. colum.* Guido de Suza. in *tractat. de iudiciis & tortura. versic. quæ & qualia.* Bald. de Peru. in *tractat. de questionibus & tormentis, 2. colum. numer. 6.* quos ego sequor.

Aduertendum tamen, quod aliquando su- 14
mitur

sumitur indicium contra illum, qui primò dicit inuenisse occisum, & vidisse maleficium fieri, & contra illum, qui valde sollicitat iudicem, vt delictum inquirat & puniat, de quo ad eum nihil spectat. ita Paris de Puteo in *tract. syndi- catus, in parte tortura, in fin. vers. & adde*, vbi asserit, quod suo tempore bis habuit istum casum in practica, quia quidam occiderant alios, & fuerunt primi, qui denunciauerunt delictum, & sollicitabant eius punitionem, & tandem re- perti fuerunt suspecti, & culpabiles, & puniti fuerunt.

Et ego vidi meo tempore hunc casum de fa- cto in hac ciuitate Salmanticensi, in qua qui- dam ex leui causa de nocte alium interfecit se- cretè, & statim ipsemet iuit ad iudicem, & ei denunciauit illud homicidium, & qualiter cer- tæ personæ incognitæ de nocte in domo sua illum occiderant, & fugerunt, & quod eos non cognouit, & habita inquisitione & informa- tione repertus fuit suspectus, & culpabilis, & tandem captus fuit, & comperto & probato delicto, fuit condemnatus ad mortem, & furca suspensus.

15 Vltimum nouum indicium potest esse, quan- do quis recentè est interfectus, & non appa- ret à quo, & per iudicem adducuntur aliqua personæ, coram eo de per se, & coram vna, & non alia, sanguis interfecti statim effluerit, & causatur quidam metus in corpore interfecti, & per vulnera eius sanguis emittitur, nam illud videtur sufficiens indicium, vt capiatur & torqueatur. ita tenet Nicol. Florentinus *ser- mone quinto, tractatu 1. cap. 6.* qui dicit, quod suo tempore sanguis emanauit in præsentia interfectoris, & ex hoc fuit captus & tortus, & confessus est delictum, & diffinitiuè condem- natus. Idem etiam tenet conciliator sectione seu *particula 7. problemate 6.* dicens, hoc idem contigisse in Venetia suo tempore, vbi addu- cit rationes naturales, & philosophicas ad hoc, vel hoc prouenire ex motu, & voluntate diuinæ iustitiæ, & similiter nostris tempori- bus hoc contigit in oppido de Ledesma, anno 1546. & certè ego vidi processum originaliter, in quo patet, quid quidam mutus & frater eius in itinere publico quendam interfecerunt, causa deprædandi, & in tormentis ex indicii confessi sunt, & ad pœnam mortis sagittæ con- demnati, & positus coram eo sanguis effluxit, & non positus aliis. Sed saluo meliori iudicio ego teneo contrarium, & nullo modo practi- carem, quia hoc indicium est nobis incertissi- mum, & ex causis nobis incognitis, & valde remotis, ideo non esset practicandum. Item quia tortura est actus grauissimi præiudicij, ex quo faciliter posset sequi mors, ideo in dubio sanctius esset, nocentem impunitum relinque- re, quàm innocentem condemnare, vt in *l. ab- sentem. ff. de pœn.* item quia licet indicia sint ar- bitraria, tamen intelligo, quando iure proban- tur ex aliqua extrinseca, & nobis cognita præ- sumptione, sed istud indicium, de quo loqui- mur, nullo iure, vel causa, quæ iuridicè conclu- dat, nobis constat, ergo non valet, nec ex eo reus veniret torquendus.

16 Quæro tamen circa prædicta, an dictum vel confessio defuncti probet, vel inducat indicium

contra reum? In quo notabili & quotidiano articulo breuiter & resolutivè dico, quod non probat contra reum, nec præiudicat ei, textus est capitalis & expressus in *l. si quis in graui. §. si quis moriens. ff. ad Sylla.* Cuius verba sunt: Si quis moriens dixisset à seruo vim mortis sibi illatam esse, dicendum est, non esse creden- dum domino, nisi potuerit comprobari, & ibi notat & commendat gloss. ord. Bart. Alber. Bald. Ang. Rom. & commun. Doct. quod extenditur & procedit, vt habeat locum, etiam si defun- ctus à quo emanat confessio, sit bonæ opinio- nis & famæ, ille contra quem fit confessio, sit vilissimus & infamis, vt seruus, vt apertè pa- tet & probatur ex illo textu. Item etiam in tantum hoc est verum, vt talis confessio de- functi non sit sufficiens indicium ad torturam, ista est gloss. sing. in iure in *l. mater. Cod. de ca- lumniatoribus, in gloss. penult.* in quantum dicit, quod dictum defuncti præsumptionem vilem, non probationem facit, & illa est corrupta in libris nouis, quia dicit præsumptionem vtilem, & dicere debet præsumptionem vilem, & ita reperitur in libris antiquis, & ad hoc illam gloss. notat & commendat ibi Bald. Angel. Saly- cet. & communiter Doctores, qui dicunt & norant, quod talis confessio defuncti non in- ducat aliquam præsumptionem, quæ sit suffi- ciens ad torturam, cum sit maximi præiudicij, sed tantum excusat hæredem à præsumpta ca- lumnia, vt possit reum inculpatum accusare sine metu calumniæ, & idem est in eo, qui te- netur ex necessitate accusare, & similiter cau- sare indicium ad capturam personæ, cum ad eam sufficiat simplex & summaria cognitio, & iudicis informatio, vt dixi in materia capturæ. Et in terminis & effectu ita tenent & declarant Doctores in *d. l. mater. Cod. de calumniatoribus,* præcipuè Angel. de Peru. Alexand. in *consil. 13. 3. volum. consil. 1. l. 1. ff. de eo per quem factum erit. 2. colum. num. 8.* idem Ias. in *leg. de die. ff. qui satisf. cog. fina. colum. Ioan. de Anania in cap. ex- hibita, de homicid. 2. colum. versic. quid autem.* Franc. Bru. in *tract. de iudiciis & tortura. 3. quest. versic. sed an assertio.* pro qua sententia & con- clusione facit, quia talis defunctus hoc non dixit, nec confessus est cum iuramento, tan- quam testis in forma requisita. Item etiam, quia reputatur inimicus capitalis, cum credebatur ab eo offensus, etiam confirmatur, quia ad hoc, vt vnus testis etiam de visu probet, & sit suffi- ciens indicium ad torturam, debet esse fide di- gnus, & omni exceptione maior, vt supra suo loco dixi, & conclusi. ergo iste defunctus, qui est suspectus inimicus, & non iuratus, nullo modo probat, nec facit indicium ad torturam, & ista est verissima & tenenda opinio, & ab ea non recederem in iudicando & consulendo. Li- cet contrarium velit Angel. de Peru. sibi con- trarius in *d. l. si quis in graui. §. si quis moriens. ff. ad Sylla.* & Hippolytus de Marsiliis, latè in *sua practica. §. diligenter. numer. 117.* vbi te- net & concludit, quod talis confessio defun- cti faciat indicium ad torturam, quando erat homo bonæ conditionis & famæ, & erat in plenitudine intellectus, & delictum per alios verisimiliter non poterat probari. Sed salua eius pace, ego teneo contrariam sententiam &

& conclusionem, quam supra verè & iudicè fundavi.

17 Pulchrum tamen dubium est, an expurgatio, dictum & confessio defuncti valeat, & aliquid operetur in fauorem rei, vt si vulneratus & occisus dicat & asserat in articulo mortis, quod Titius reum non interfecit, nec vulnerauit, nec est in aliqua culpa suæ mortis. An ex hoc Titius censeatur excusatus & liberatus à delicto? In quo articulo notabiliter & resolutiue distinguo sic, quòd si contra prædictum Titium reum inculpatum verè & realiter probatur delictum, illa expurgatio & confessio defuncti, non sibi prodest, nec aliquid operatur, sed ea non obstante poterit reus diffinitiue condemnari ad pœnam ordinariam delicti. Ista est gloss. singul. in iure in *l. 2. ff. ad Syllan. in gloss. final.* quam ibi notat & commendat Bartol. Alber. Bald. Angel. Roman. Cuman. & comm. Doctor. Gandinus in *tractat. malefic. in rubric. de transact. & pactis in maleficiis faciendis, versicul. sed pone, quod quidam mortiferè vulneratus.* Cuius ratio est, quia in præiudicium reipublicæ, & cuiuslibet de populo non potest fieri pactum, vel remissio, sed tantum in præiudicium solius remittentis, vel successorum eius, vt in *l. transigere. C. de trans. cum materia, & in l. licitatio. §. quod illicitè. ff. de publi. & vectigal. & in l. congruit. ff. de officio præsidis, & in l. 1. & per totum. ff. & C. ad Turpillianum.* Quod tamen limita & intellige, quando delictum consistit in faciendo: secus verò, si in omittendo, quia illud reputatur leue. Vnde merito tollitur sola remissione eius, contra quem committitur. textus est singularis & vnicus in *d. l. 2. ff. ad Syllan. innèta gloss. ordin. fin. & ad hoc reputat singul. & vnicum ibi Dyn. Alb. Bald. & commun. Doctor. Bald. in rubr. de treuga & pace, 1. colum. in vsibus feudorum.* Aduertendum tamen est, quod cum hodie in nostro regno pactum, transactio, concordia, & remissio delicti, & eius pœnæ facta à parte offensa valeat & teneat, quoad se, & quoad omnes, saltem vt non imponatur pœna corporalis, vt disponit *lex 22. titul. 1. 7. part.* vt notabiliter & fundamentaliter dixi & tractaui suo loco, teneo quod in nostro casu talis confessio & expurgatio defuncti facta in fauorem rei, & sic delinquentis operabitur effectum veræ & propriæ remissionis, vt virtute eius non possit reus delinquens pœna corporali condemnari. Primò, quia prædicta ratio glossæ & communis cessat. Secundò, quia illa confessio & expurgatio idem importat, quod expressa remissio delicti. argumento text. in *l. tale pactum. ff. de pactis,* vbi habetur, quòd sola confessio, in qua creditor dicit & asserit debitorem sibi in aliquo non teneri, valet & inducit liberationem debiti, in casu quo aliquid deberet, & resoluitur & conuertitur in pactum, & promissionem de non petendo: & ad hoc summè notat & commendat ibi Bart. Paul. & commun. alij Doct. & certè ista est mea pulchra, singularis & nouissima consideratio in materia. Si verò delictum verè & realiter non probatur contra reum inculpatum, sed tantum contra eum sunt præsumptiones, & indicia etiam talia, per quæ aliàs iustè poterat torqueri, talis confessio &

expurgatio defuncti eneruat, & tollit vires, & effectum omnium præsumptionum & indiciorum, vt ex eis non possit torqueri, quia potentior est præsumptio & fauor innocentia, quæ resultat ex confessione & expurgatione defuncti, quàm præsumptio contraria. argum. text. in *l. qui cum maior. §. fin. ff. de bon. liber. text. in l. Paul. la 2. §. 1. eod. tit. text. in l. mater. C. de calum.* vbi habetur quòd assertio & confessio defuncti excusat hæredes à præsumpto dolo & calumnia, & in expresso isto fundamento & consideratione ita tenet Bal. in *l. 1. C. com. de legat. penult. colum. numer. 33.* & illud dictum Bald. sequitur & reputat vnicum & singulare Ias. ibi, *penult. colum. num. 10.* idem Ias. in *l. de die. ff. qui satisf. cog. fin. colum. in medio.* idem Ias. in *l. 1. ff. de eo, per quem factum erit, 2. col. num. 9.* Aret. in *c. tercio loco, de proba. si. colum. num. 31.* Felix. in *c. 1. de præsumpt. fin. col. num. 18.* Ang. de Arim. in addit. ad Ang. *de malef. in parte, qui index ad probationem suo inquisitionis. fin. colum.* Alex. de Imo. in *3. vol. consi. cons. 14.* idem Alex. *conf. 24. 4. col. n. 21. 2. vol. con.* Hippo. de Marfil. in *sua pract. §. diligenter. antep. col. n. 200.* idem Hippol. in *cons. suis, cons. 17. 2. col. num. 10.*

Item quæro qualiter probetur indicium? in 18
quo artic. resolutiue dico, quòd si testis deponit de ipso facto, & delicto per actum visus, dicendo vidisse Titium occidere Seium, vel aliud delictum committere, tunc ille solus testis est indicium sufficiens ad torturam, ista est gloss. singul. & ord. iunct. text. in *l. 3. C. ad legem Iul. maiest. & ibi commun. opin. vt latè & principaliter dixi supra in ista materia primo indicio: si verò testis non deponat de ipso delicto, sed tantum de facto remoto, & indicio, ex quo præsumitur delictum, vt si deponat de confessione extraiudiciali, vel fuga, vel fama, vel de simili indicio, quòd sit sufficiens ad torturam, de quibus particulariter supra diximus, tale indicium debet probari per duos testes contestes, qui deponant & concludant de eodemmet indicio, & non sufficerent singulares, vt si vnus deponat de vno iudicio, & alter de alio. Ita tenet gloss. singularis, & ordin. in *l. final. C. famil. erisc. in verbo, vel indicis,* in quantum dicit, dum tamen duobus testibus probetur, & ad hoc summè notat & commendat ibi Bart. Bald. Angel. Paul. Salyc. & commun. Doct. idem Bart. in *l. si. ff. de quest. penult. col. num. 7.* & ibi Hippol. de Marfil. *3. col. n. 6.* & illam gloss. ad hoc reputat singul. Ang. in *l. 3. Cod. ad legem Iul. maiest.* idem Ang. in *l. final. ff. quod metus caus.* Bald. in *l. si quis ex argentariis. §. 1. ff. de edendo. 1. col. n. 4.* Paul. de Cast. in *l. cum proponebatur. ff. de leg. 2. si. colum.* & ibi Ioan. de Imol. & alij Doct. Ias. in *l. admonendi. ff. de iureiur. 2. lect. 74. col. num. 153.* *vers. quinto prædicta regula procedit,* Ang. *de malef. in parte fama publica precedente. versic. quæro qualiter probetur indicium,* & ibi eius additionator. Paris de Puteo in *tractat. syndicatus in parte aduertendum. 2. colum. num. 1.* Hippol. de Marfil. in *l. 1. §. idem Cornelio. ff. de quest. 1. col. vers. quod tamen intellige.* idem Hippol. in *l. de minore §. plurimum. eod. tit. num. 90.* idem Hippol. in *leg. vnus. §. testes. eod. tit. 1. col. n. 1.* idem Hippol. in *consil. suis, consil. 8. 4. colum. num. 9.* Franc. Bru. in *tractat. de indicis, & tortura. 2. quest. principali.*
Adde*

Adde tamen, quod licet testes sint singulares, de singulis diuersis iudiciis deponentes, probant indicium sufficiens ad torturam. ita tenet Fran. Bru. in *tract. de iudiciis, & tortura. 2. quest. & 2. col.* & refert ita tenere Fulg. in *l. fin. ff. de quest.* Cuius lectura non habetur. sed salua eius pace, ista opinio non est vera, nec tenenda, atenta superiori regula & doctrina generica, quam posui & fundavi supra proximè in ista materia. Item etiam aduertendum, quod licet quodlibet indicium debeat probari per duos testes, vt supra dictum est, tamen non requiruntur habiles fide digni, & omni exceptione maiores, sed sufficiunt inhabiles, minores, mulieres, infames, & similes. ita probat glo. sing. & vnica in *l. inuiti. la. 2. ff. de testibus*, per quem ita tenet Soc. in *consil. suis, consil. 54. 3. col. num. 9. 3. volum.* Hippol. de Marsil. in *sua practica. §. diligenter. 2. col. num. 8.* vbi dicit esse notabile verbum, & perpetuò menti tenendum in practica. Sed certè eorum opinio videtur falsa, & non tenenda, quia ex pluribus imperfectis non resultat aliquid validum & perfectum, quia sicut quando actus est validus & perfectus non vitiatur ratione eius quod superabundat, licet sit nullum falsum, vel vitiosum: ita quando omnia simul iuncta sunt, nulla vitiosa, vel imperfecta, non causatur, nec producit aliquid perfectum, text. est in *l. non solent. ff. de reg. iur.* textus in *leg. vsuras, & in l. placuit. ff. de vsur.* textus in *leg. pediculis. §. Labeo. ff. de auro & argen. legat. textus in leg. 2. §. atas. ff. de excusat. tutorum.*

19 Item quia sicut supra dixi, quoad hoc vt vnus testis de visu probet indicium ad torturam, debet esse habilis, & omni exceptione maior, ita etiam duo, vel plures testes, per quos probatur aliud quodlibet indicium, debent esse habiles, & omni exceptione maiores. Item quæro, quando & in qua parte processus & causæ debeat adhiberi tortura? In quo resolutionè dico, quod debet adhiberi post publicationem factam in processu, vel causa, quia ante non potest iudici liquere & constare de meritis causæ, argum. text. & eorum, quæ ibi notantur in *leg. prolatam. C. de sent. & interloc. om. iud. & in l. gesta. C. de re iudica.* Item etiam, quia tortura debet adhiberi in subsidium, quando non sunt aliæ plenæ & legitimæ probationes ipsius delicti, vt in *l. edictum. ff. de quest.* & infra proximè dicam, ergo ante publicationem processus, & probationem non debet, nec potest imponi tortura. Et in expresso istam sententiam & conclus. tenet Bartol. in *l. vnus. §. reus. ff. de quest. 1. col. n. 1.* Bald. in *l. milites. C. de quest. 2. col. pen. quest.* Salyc. in *l. si. C. eod. tit. fin. colum. & quest.* Paris de Puteo in *tract. Synd. in parte sequitur. quest. si. col. n. 17.* Fran. Bru. in *tract. de iudiciis, & tortura. 5. quest. 2. partis, vers. item ad aliud.* Bald. in *c. at si cleri. de iud. 2. col. n. 4.* & ita semper tenui legendo & consulendo.

20 Item quæro, an stantibus legitimis probationibus possit adhiberi tortura? In quo artic. resolutionè dico, quod non, quia semper debet adhiberi in subsidium, non stantibus veris, liquidis & legitimis probationibus, quia tortura tantum est inuenta in defectum probationum, pro eruendo delicto, vnde si in processu, vel

causa reperiatur vera, plena & legitima probatio, non est per iudicem imponenda tortura, imò si contrarium faceret, teneretur in syndicato, & solueret parti damnum, & interesse. ita probat textus formalis, & expressus in *l. edictum. vers. 1. de questione.* Cuius verba sunt: Questionem nec semper in omni causa, & persona desiderari debere arbitror, sed cum capitalia, & atrociora maleficia non aliter explorari & inuestigari possunt, quam per seruorum quæstiones, & ad hoc notat & commendat ibi Bart. Alb. & Hyppolytus de Marsil. text. in *l. Diuus Pius. eod. tit. ibi, si aliter veritas inueniri non possit.* text. in *l. 1. in si. eod. tit.* text. in *l. quotiens. C. eod. titul. ibi, si aliis probationibus veritas illuminari non possit.* text. in *l. fin. eod. titul. text. in l. 1. C. de iura. calum.* & per ista iura istam sententiam & conclus. tenet Cynus, Angel. & commun. Doctor. in *l. fin. C. de questio.* idem Ang. in *l. & si certus. ff. ad Syll. Bald. in c. at si clerici, de iudic. 2. col. num. 4.* Gandinus in *tractat. malef. in Rubrica de quest. & tormen. 1. & 3. col.* Ang. de malef. in parte, fama publica præ. versic. 2. quæro. & ibi eius additio. Paris de Puteo in *tractat. Syndic. in parte viso de iudiciis. 1. colum. in si. & in parte, officialis. num. 12.* Fran. Bru. in *tractat. de iudiciis, & tortura, 5. quest. num. 19. in 2. parte.* Hippolytus de Marsil. in *sua practica. §. nunc videndum. 5. colum. numer. 21.* idem Hippolytus in *l. 1. vers. 4. requiritur. ff. de questio.* idem Hippolytus in *consiliis suis, consil. 15.* Et in tantum est verum, quod reus non debet torqueri stantibus legitimis probationibus, quod si de facto torqueatur, & negauit delictum, statim ipso iure eliduntur, & eneruantur veræ & legitimæ probationes, & ex eis non poterit condemnari, sed deberet absolui. argum. text. in *d. l. edictum. ff. de questione.* & ita videtur ibi tenere Alber. sed certè licet tangat, non decidit, nec firmat, sed expressè tenet ibi Hippolytus de Marsiliis *1. colum. num. 2.* idem Hippolytus in *sua practica. §. nunc videndum. 5. colum. num. 26.* vbi reputat singulare, & perpetuò menti tenendum. Cæpolla in *consiliis suis, consil. 3. 28. colum. versic. circa tertium dubium.* Thomas de Ferraria, in *cautelis suis, cautela 5. 3. colum. versic. vbi etiam.* Quod limita & intellige secundum eos, nisi iudex protestetur reseruare in sua firmitate probationes legitimas contra eum stantes & contentas in processu, & ita practicatur à iudicibus & assessoribus causarum criminalium. Sed aduertendum quod salua eorum pace, ista opinio & conclusio est falsa, imò teneo, quod licet iudex ineptè faciat reum torquendo stantibus veris & legitimis probationibus, tamen si de facto fecit, non per hoc eliduntur, & eneruantur illæ veræ & legitimæ probationes in processu contentæ, licet reus in tortura negauerit, & iudex nihil protestetur, imò licitè & iustè potest reus diffinitiuè condemnari. Primò, quia in actibus diuiduis & separabilibus vtile per inutile non vitiatur, vt in *l. 1. §. sed si mihi Pamphilum. ff. de verbor. obligat.* cum similib. & tradit plenè, & magistraliter Bart. in *leg. græcè. §. illud. ff. de fideiuss.* Secundò, quia expurgatio defuncti vulnerati in fauorem rei, contra quem sunt veræ, & legitimæ probationes, non valet nec excusat eum à pœna, vt supra

fuo loco dixi, ergo à fortiori expurgatio, vel negatio ipsius rei in tortura, non debent eum accusare, stantibus veris & legitimis probationibus. Tertio, quia aliàs sequeretur, quòd in potestate cuiuslibet fortè ignorantis & imperiti iudicis, & præter intentionem suam esset reum culpabilem à pœna delicti liberare, quod esset absurdum, & in præiudicium reipublicæ, argument. text. in *l. ita vulneratus. §. pen. versic. cum nec. ff. ad leg. Aquil.* Quarto, & finaliter pro hac mea sententia & opinione facit textus formalis & expressus iuncta gloss. ordin. in *l. 1. ff. de questio.* vbi probatur, quòd tortura indebitè & iniuste adhibita & imposita, & confessio, vel negatio in ea contenta, non vitiat nec tollit veras & legitimas probationes contentas in processu, nec effectum eorum, & ad hoc notat & commendat ibi Petr. Cyn. Alber. Bald. Angel. Salyc. & communiter Doctor. Bald. in *l. milites. eod. tit. fin. colum. & questio.* Alber. in *rubr. C. eod. tit. fin. colum.* Alex. de Imol. in *addit. ad Bart. in leg. pen. ff. de quest. in 2. additione.* Confirmatur etiam ex sententia & doctrina Bald. per text. ibi in *capit. secundo. de probat. 2. colum. num. 6.* vbi dicit, quod petitio iuramenti in defectum probationis, non tollit nec eneruat vires legitimæ probationis, quem sequuntur commun. Doctor. ibi. Item etiam ex supradictis venit reprobanda sententia & conclusio noua & singularis Bald. in *l. 2. C. quorum appel. non rec. 2. col. num. 6.* vbi tenet, quod etiam stantibus legitimis probationibus contra reum, possit torqueri, quoad effectum, vt si confiteatur non possit appellare. idem etiam tenet Bald. in *l. 1. de iurament. calu. fin. col.* Alex. de Imol. authorem aliquem in *leg. final. §. iussus. ff. de appellat. in prima additione.* Hippolytus de Marsil. in *l. 1. ff. de questio. versic. 4. requiritur.* Sed salua eorum pace, ego teneo contrarium: imò, quod non possit torqueri, etiam quoad istum effectum, & si de facto torqueatur, & confessus sit, possit appellare, quia quando contra reum plenè probatum est, non potest imponi tortura, vt supra proximè dictum est. Ergo confessio in ea adhibita est nullius momenti, & nullum operatur effectum, argument. textus in *l. penult. ff. de questio. iuncta gloss. ordin. & commun. opin. ibi, & per consequens poterit appellare.*

21 Item quæro, an debeat dari copia indiciorum ipsi reo accusato, vel inquisito, vt possit contra ea allegare, & se defendere? & breuiter dico, quod sic, quia cum tortura sit actus grauissimi præiudicij, meritò super indicij est disputandum. argument. textus in *l. si postulauerit. §. patroni. ff. de adulter. textus in l. custodias. ff. de pub. aud.* Ex quo inferitur, quod si testes fuerint per iudicem recepti in summaria informatione, eorum testimonium non facit aliquam fidem contra reum, vt possit torqueri, nisi postea sint reproducti in plenario iudicio parte citata, vt videat eos iurare, & cognoscat personas eorum, & legitimè causa examinetur, argument. text. in *leg. si quando. Codic. de testibus.* Ex quibus magistraliter & resolutiuè infero, quod ista erit vera, utilis & iuridica practica in nostra materia, quod imprimis iudex secretè recipiat testes, summaria informatione, sine citatione partis propter periculum fugæ, & faciat

Anton. Gomez, Tom. III.

reum personaliter capi, & postea contra eum proponatur accusatio ad petitionem partis, vel ex officio iudicis, vel fiscalis nomine iustitiæ, & reus captus iuret de calumnia super ipso facto & delicto: vt in *l. 4. titul. 25. 7. part. & detur sibi copia & terminus ad respondendum, & postea iudex pronunciet interlocutoriam, in qua assignet partibus terminum probatorium, in quo partes probent intentionem suam, & eodem tempore durante producantur testes in partium præsentia, vt videant eos iurare, & iterum deponant de nouo illud, quod in iudicio summario & informatione deposuerunt, vel ratificetur primum testimonium adhibitum. Et insuper vtraque pars adducat & præsentet omnes alios testes, vel probationes quas habeat, & transacto omni termino probatorio fiat per iudicem publicatio processus, & concludatur in causa, & tunc iudex videat, & examinet processum, & merita causæ eius, & si nihil probatum inueniat, absoluat reum, si plenè inueniat probatum diffinitiuè condemnet in pœna ordinaria delicti. Si verò semiplenè inueniat probatum, vel tale indicium, vel indicia ex quibus de iure possit torqueri, pronunciet eum esse torquendum, pro eruenda veritate, & effectum, istam doctrinam, & practicum resolutiuam ponit Bartol. in *l. fina. ff. de questio. penult. & fin. quest. & ibi Hippolyt. de Marsil. 3. colum. num. 7. & 8. & idem Hippolyt. in l. 2. eodem titul. 2. colum. idem Hippolytus in sua practica. §. nunc videndum. 1. & 2. col. & 6. colum. num. 28.* Salycetus in *l. final. C. de questio. fin. colum. & questio.* Alb. in *l. iurisiurandi. C. de testibus. 1. colum.* Bald. in *l. si tibi. C. de cond. obstr. cau. 2. colum.* Cardin. in *cap. cum in contemplatione, de regul. iur. 2. colum. num. 5.* & Gandinus in *tractat. malefic. in rubric. de questio. quæ quotidie de facto occurrit. Angel. de maleficiis, in parte, fama publica precedente. 4. col. versic. quæro qualiter probetur, & 11. colum. versic. item aduertat, & ibi eius additionator. Franc. Bru. in *tractat. de indicij & tortura, versic. quæro, an testis.* Faber in *tractat. de questio. 8. colum. versic. sed quid de questione de facto.* Alexand. in *consil. suis, consil. 65. 1. vol.* Hippol. in *consiliis suis, consil. 2. 4. colum. num. 36. & consil. 8. num. 24. & consil. 25. 3. col. num. 11.***

Item quæro, an tortura debeat peti per partem, hoc est, accusatorem? & videtur dicendum, quod sic, aliàs iudex non debet, nec potest reum torqueri. ita probat textus iuncta gloss. ordin. in *leg. quamuis. la 1. C. de adulter.* in verbo, *questionibus.* vbi dicit gloss. per tormenta postulanti viro, quæ accusabat. textus iuncta gloss. in *l. quicumque. versic. sane.* in verbo, *oportet.* Cod. de *seruis fugitiuis.* vbi dicit textus, sanè mancipium torqueri oportet, dicit gloss. ad petitionem partis, text. in *leg. fin. ff. de calum.* Cuius verba sunt: De seruo qui accusatur si postuletur, quæstio habeatur, text. in *leg. patre, vel marito. ff. de quest. text. in leg. de minore. §. tormenta. eod. titul.* textus in *l. 1. §. ne autem. C. de iura. calum.* textus in *l. fin. C. de questio.* & in terminis ita tenet Bald. licet non ita fundet in *c. 1. §. iudices. de pace iura. firman. 2. col. n. 6. in vsibus feudorum,* Paris de Put. in *tract. syndicus, in parte, officialis. 3. col. num. 6.* Hipp. de Marsil. in *l. 1. ff. de quest.*

Ccc

quast. 3. col. versic. requiritur & quinto. idem Hippolytus in sua practica. §. nunc videndum. 5. colum. num. 27. Ex quo inferitur in practica, quod post publicationem processus accusator & eius aduocatus dicit & asserit, quod plenè probatum est delictum, & petit reum diffinitivè condemnari, & in casu quo plenè non sit probatum, petit, quod imponatur reo tortura pro eruenda veritate. quod intellige, quando iudex procedit per viam accusationis: secus verò si ex officio suo per viam inquisitionis, quia tunc sine aliqua petitione potest reum torquere, secundum Doctor. vbi suprà. Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam, imò quod indistinctè modo iudex procedat per viam accusationis, modò per viam inquisitionis, possit & debeat reum torquere, sine aliqua partis petitione. Primò, quia iudex in criminalibus potest adducere probationes contra reum accusatum favore reipublicæ, ne delicta remaneant impunita. argum. text. in *leg. ita vulneratus. ff. ad legem Aquiliam*, & in *l. licitatio. §. quod illicitè. ff. de public. & vectigalibus*. textus in *l. 2. §. si publico. ff. de adulter.* textus in *l. 2. C. de aboli.* & vtròque Bartol. & commun. Doctor. ergo bene possit iudex reum torquere parte non petente. Confirmatur, quia aliàs faciliter daretur materia & occasio priuationis committendæ, quod non est permittendum, argumento text. in *l. 3. ff. de preua.* rursus etiam confirmatur, quia in criminalibus expressa remissio partis non valet in præiudicium reipublicæ, vt in *l. transigere cum materia. C. de transf.* ergo nec ista vel alia tacita remissio. Secundò & principaliter facit, quia in his, quæ concernunt publicam vtilitatem, potest & debet iudex procedere sine aliqua partis petitione, argumento textus in *l. congruit. ff. de offic. pral.* & ibi Bartol. & communiter Doctor. Tertiò facit, quia in his, quæ sunt iuris, potest iudex supplere defectum partium & aduocatorum super his, quæ continentur in processu. textus in *l. 1. Cod. vt qua defunt aduocatis.* & ibi notat & commendat Odofred. Cynus, Bart. Baldus, Paulus, Salycetus, & communiter Doctores, & maximè hoc procederet, quando in libello, vel accusatione fuisset posita illa generalis & utilis clausula, Peto mihi ius & iustitiam ministrari, quia tunc sine dubio poterit iudex reum torquere sine petitione partis, quia implicitè & virtualiter ibi videtur contineri petitio ad omnia, quæ possunt in causa, vel processu comprehendì. argument. text. in *capitulo secundo de ordi. cognit. & in capit. secundo, de offic. ordin.* & vtròque Doctor. & in terminis tenet Paris de Puteo in *dicto tracta. syndicus, in parte, officialis, 3. col. num. 6.* Sed mea opinio est, quod modo talis clausula ponatur, modo non, possit iudex torquere per suprascripta. Item quæro, an iudex stantibus legitimis & sufficientibus indicis, modò procedat per viam accusationis, modò per viam inquisitionis, parte petente, vel non petente, teneatur de necessitate, & præcisè torturam imponere, & aliter faciendo teneatur in syndicato: & videtur, quod non, quia tortura, & indicia per quæ peruenitur ad eam sunt arbitraria, & resident in mero iudicis arbitrio. argum. text. in *l. non quidquid. ff. de iudica.*

Cuius verba sunt: Non quidquid iudicis potestate permittitur, id subiicitur iuris necessitati, & ibi gloss. ordin. & commun. Doctor. text. in *l. videamus. §. iurare. ff. de in litem iuvando.* text. in *l. actionibus. versic. 1. & 2. eod. tit.* text. in *l. quod si Ephesi. §. 1. ff. de eo, quod certo loco.* text. in *l. 1. versic. fin. Cod. quomodo, & quando index.* Cuius verba sunt: Id enim eo pertinet, vt etiam absentem damnare possis, non vt omninò necesse habeas. Et in expresse istam sententiam & conclusionem tenet Paul. de Castr. in *dict. leg. non quicquid. ff. de iud.* & ante eum ita tenet ibi Angel. de Perus. Bald. in *l. fin. C. de probationib. final. colum.* Alex. in *l. Gallis. ff. de liber. & posthum. 2. colum.* & ibi Ias. 4. col. num. 25. quod est valde singulare, & vtilissimum in practica. Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam & conclusionem, imò quod iudex præcisè, & de necessitate teneatur reum torquere stantibus legitimis indicis. Primò, quia alias superuacua, & sine aliquo effectu videretur tota materia torturæ, & fieret maximum, & graue damnum, & præiudicium parti offensæ & reipublicæ, auferendo istud genus probationis, & per consequens delicta remanerent impunita. Secundò, quia absurdum & iniquum videretur, quod in mera facultate iudicis esset torquere vnum, & dimittere alium. Tertiò, quia considero, quod ipsa indicia bene relinquuntur in iudicis arbitrio, an concludant, vel non, cum sint varia & diuersa, & à iure non determinata, & si fortè sibi non concludunt, bene posset torturam non imponere: & isto casu posset intelligi, & procedere opinio, & conclusio prædictorum Doctorum, tamen quando indicia essent talia, quæ de iure essent approbata, & cuilibet concluderent, vt vnus testis de visu, confessio extraiudicialis, vel simile indicium, de quibus supra diximus, tunc bene teneretur iudex de necessitate torquere, aliàs negaret iustitiam, & teneretur in syndicato, & accusator posset ex hoc legitimè appellare. & in expresse ita videtur tenere Bartol. in *leg. fin. ff. de quast. 1. colum. num. 2.* Bald. in *leg. penultim. Codic. quorum appel. non re. 1. colum. num. 2.* & ibi Salycet. 1. colum. quod certè reputo verissimum honoris, & famæ lucratium. Nec obstant iura superius in contrarium adducta, quia debent intelligi, quando aliquid relinquitur in mero, & absoluto iudicis arbitrio: secus verò quando simpliciter relinquatur iudicis arbitrio, habito respectu ad propositiones, vel aliqua merita causæ, quia tunc de necessitate tenetur facere, & impartiri officium, & arbitrium suum, & si non fecerit, tenetur in syndicato, & ab eo potest appellari. Ita tenet & declarat Innocent. in *cap. fin. de Feriis. final. colum.* & ibi communiter Doctores, Anto. & communiter alij Doctor. in *cap. super his, de accus.* Abbas, & comm. Dd. in *cap. 1. de dilat.* Felinus in *cap. exceptionem, de except. 1. & 2. colum.* Imol. in *l. 2. ff. de publi. iud. penultim. colum.* Alex. in *l. 1. ff. de lega. secundo. fin. colum.* idem Alex. in *l. & si seuerior. Codic. ex qui. cau. infra. irro.* Angel. de Arer. in *§. 1. Instit. de actio. 4. colum.* & ibi Ias. 9. colum. num. 66. Dominicus in *capit. 2. de iura. calum. libr. 6.* Philipp. Deci. in *l. 1. ff. de iur. omn. iud. 3. col.*

23 Item quæro, an in casibus, in quibus habet locum tortura, iudex debeat pronunciare deueniendum esse ad torturam, & ab ea possit appellari? In quo articulo breuiter & resolutiue dico, quod sic, vnde publicatis attestacionibus, & viso, & examinato processu, vt supra dictum est, pronuntiabit iudex per suam sententiam interlocutoriam, reum esse torquendum in forma consueta, & moderato arbitrio suo, & illa sententia intimabitur reo, & an debet supersederi per tempus ad appellandum, & si reus appellauerit, debet ei iudex concedere appellacionem, quia cum sit actus grauissimi præiudicij, qui non potest diffinitiuè reparari, imò aliquando, & multotiens solet reus perire in tormento, habet locum appellatio, si verò non appellauit, vel si appellauit, & per iudicem appellacionis sententia fuit confirmata, tunc licite potest torqueri, ita probat textus in *l. 2. ff. de appella. resc.* Cuius verba sunt: Ante sententiam appellari potest, si quæstionem in ciuili negotio habendam iudex interlocutus sit, vel in criminali, si contra leges iudex hoc faciat, & ad hoc notat & commendat ibi Bart. Bald. Angel. & communiter Doctores, gloss. ordin. in *leg. penult. C. quorum appella. non resc.* & ibi communiter Doctor. gloss. etiam ordin. & commun. Doctor. in *l. 2. Cod. de Episc. aud. gloss.* etiam Bartol. & commun. Doctor. in *l. arbitro. ff. qui satis. cog.* Hippolytus de Marfil. in *leg. 1. ff. de quæst. 3. col. num. 6.* idem Hippolytus in *sua practica. §. nunc videndum. 2. colum. num. 2. & 5. colum. vers. data autem dicta copia.* Ex quo infertur quod idem est contra, si iudex pronunciet reum non torquendum, vel requisitus à parte negat vel dissimulat, quia potest accusator appellare, quia infert sibi grauamen denegando istud genus probationis, quod postea in diffinitiva non potest reperiri. ita Bald. in *d. l. penultim. C. quorum appel. non resc. 1. colum. num. ...* & ibi Salyc. *1. col. & 1. opp.* Item quæro, qualiter iudex debet interrogare reum positum in tortura? & resolutiue dico, quod debet simpliciter interrogare, quis commisit illud delictum, & qua forma, & quo loco, & finaliter, quod dicat & manifestet veritatem in illo casu & negotio: non tamen debet sigillatim & particulariter interrogare de ipso reo, vel de alio nominato, & particulariter, quia esset potius incitare, & suggerere, quam inquirere. ita probat text. in *leg. 1. §. qui quæstionem. ff. de quæst.* Cuius verba sunt: Qui quæstionem habiturus est, non debet specialiter interrogare, an Lucius Titius homicidium fecerit, sed generaliter quis id fecerit, aliter enim magis suggerentis, quam inquirentis videtur. & licet gloss. Bartol. & commun. Doctor. ibi intelligant illum textum in teste, quando torquetur pro eruenda veritate, non autem in ipso reo accusato, vel inquisito, tamen mihi videtur quod decisio & ratio illius text. habet locum in vtroque, & in expresse ita disponit *lex 3. tit. 30. 7. part. in fin.* vbi dicit, quod modò testis torqueatur, modò ipse reus principalis, non debet principaliter, & nominatim interrogari: sed generaliter & simpliciter, dicendo, quod declaret, quis illud delictum commisit, & quid est, quod in eo sciat, & cognoscat.

Anton. Gomez, Tom. III.

Item quæro si reus accusatus, vel inquisitus²⁴ positus in tortura confiteatur delictum, an ex illa confessione possit diffinitiuè condemnari? & breuiter & resolutiue dico, quod non, nisi sequatur perseuerantia & ratificatio sine tormento, text. est in *leg. 1. §. Diuus Seuerus. ff. de quæst.* textus cum ratione, in *dict. leg. 2. §. quæstioni fidem. cod. titul.* Cuius verba sunt: Quæstioni fidem non semper, nec tamen nunquam habendam constitutionibus declaratur, est enim res fragilis & periculosa & quæ veritatem fallit: nam plerique patientia, siue duritia tormentorum, ita tormenta contemnunt, vt exprimi ab eis veritas nullo modo possit, alij tanta sunt impatientia, vt in quouis mentiri, quam pati tormenta velint. & ibi notat & commendat gloss. ordin. Bartol. Alber. & commun. Doctor. textus in *l. 2. Cod. de custo. reo.* & ibi etiam gloss. ordin. & communiter Doctores. & si quæras infra quantum tempus debeat talis fieri ratificatio? Dico, quod non reperitur à iure determinatum, sed relinquitur iudicis arbitrio: iustum tamen, & competens tempus videtur post vnum diem naturalem, vnde postquam reus in tortura confessus est, reducitur in locum, in quo antea erat, vel in alio diuerso, & remoto à loco torturæ, vt verisimiliter videatur cessare metus eius, & post talem diem naturalem 24. horarum iudex faciat illum coram se comparere, & faciat sibi per tabellionem causæ legi confessionem suam factam in tormento, & interrogabit eum, an illa sit vera, & in ea se firmet, & quia nunc non est positus in tortura, & dicat & declaret omnino veritatem, & si dixerit, confessionem esse veram, & quod in ea perseuerat, & eam ratificat, poterit licite & iuste ex ea diffinitiuè condemnari: & ista est vera & communis doctrina & practica huius articuli, & in expresse ita tenet & declarat Iacob. Butrig. in *leg. 2. Codic. de custod. reor.* & ibi alij Doctores, idem Iacob. Butrig. in *leg. 2. Codic. quod metus causa.* & ibi etiam Doctores, Bartol. & commun. Doctor. in *l. 1. §. Diuus Seuerus. ff. de quæst.* præcipue Hippolytus de Marfil. ibi, *secunda colum. numer. sexto.* idem Hippolytus de Marfil. in *sua practica. §. quoniam. 1. & 2. colum.* Angel. Imol. & communiter Doctores in *leg. qui in aliena. §. fin. ff. de acquirend. hered.* idem Angel. in *l. 2. Cod. quorum appe. non re.* idem Angel. in *l. fin. Cod. de quæstio.* & ibi alij Doctor. Abbas in *cap. fin. de confessis. 4. col. num. 12.* Ang. de male. in parte, *sama publica procedente. penult. col. versic. postquam aliquis.* & ibi Gandinus in *tract. male. in rub. de quæst. & tormen. versicul. apud quem.* Fran. Bru. in *tract. de iudiciis, & tortura. 2. 9. 2. partis. 2. col. num. 4.* Faber in *tract. de quæst. & tormen.* Bald. de Perigliis in *tract. de quæstio. & tormen. 5. col. versic. tertium capitulum.* pro qua sententia & conclusione est hodie notabilis *lex part. 1. 4. tit. 30. 7. part.*

Item quæro, si reus accusatus vel inquisitus²⁵ est positus in tortura, non præcedentibus legitimis iudiciis, & in tortura confessus est delictum, & postea perseuerat, & ratificat confessionem post diem naturalem, & seruata solemnitate, de qua supra, an possit diffinitiuè condemnari? & breuiter & resolutiue dico, quod non, quia cum tortura fuit iniuste, & illegitime²⁵ adhibita,

C 6 c 2

adhibita,

adhibita, quidquid ex ea sequitur debet annullari, argum. text. in *l. non dubium. C. de legibus*, textus in *l. fin. ff. de constit. pecun.* textus iuncta gloss. ord. in *l. si patronus. §. patronus. ff. si quid in fraud. patron.* text. in *leg. cum principalis. ff. de regul. iur.* cum similibus. & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet gloss. sing. & ordin. iuncto textu in *l. pen. ff. de quest.* & ibi Bartol. & communiter Doctor. præcipue Hippolytus de Marfil. 2. colum. num. 10. vbi dicit, quod hoc liberauit duos homines à pœna mortis in ciuitate Bononiæ, ex quo consequutus fuit maximum commodum & honorem. Alber. in *l. 1. eod. tit. 1. col. in medio.* & ibi etiam Hippol. de Marfil. 5. colum. num. 14. idem Alber. in *§. Dinius Severus, eiusdem legis.* Ioan. de Imol. vbi reputat perpetuò menti tenendum in *l. qui in aliena. §. fin. ff. de acquir. hered.* & ibi Paul. de Cast. Alex. Iaf. & commun. alij Doctor. Florianus in *rubr. ff. de prob. 2. col. num. 10.* idem Florianus in *l. emptorem. eod. tit. 1. col. num. 1.* Felinus vbi reputat singulare, *cap. qualiter & quando, et secundo. §. licet. 2. colum. num. 13. de accus.* Ang. de Aret. in *tracta. male. in parte fama publica precedente. 1. col. versiculo aduertat tamen.* vbi reputat valde singulare, & quotidianum, & ibi eius additionator. Gandinus in *tractatu maleficiorum in Rubrica de question. & tormen. versic. item pone,* quod quidam captus fuit, &c. Faber in *tractat. de questio. 10. col. versic. sed quid si aliquis.* Franc. Bru. in *tracta. de iudiciis. & tor. 2. questio. versicu. ex suprascriptis. num. 47. 2. part.* Guido de Suza. in *tractatu de questionibus, versicul. sed quid si aliquis tortus est,* & ibi eius additionator. Paris de Puteo in *tractat. Syndicatus in parte, an stetur, 2. colum. num. 3.* Alex. in *consil. suis, consil. 5. 1. volum.* Hippol. de Marfilis, in *consil. suis, consil. 8. 5. col. num. 13.* idem Hippolytus *conf. 52. 1. col. n. 4.* & ista est vera, & communis opinio, & tenenda in iudicando & consulendo, licet Baldus expresse teneat contrarium in *l. unica. C. de confessis. 5. col. 3. oppos.* & ex hac communi sententia & conclusione.

Primò infero, quod si reus accusatus, vel inquisitus non potest torqueri privilegio personæ, quia est nobilis, vel in alia dignitate positus, licet in tormento confiteatur, & postea perseueret, & ratificet, eius confessio est ipso iure nulla, & non poterit ex ea condemnari.

Secundò infero, quod si non possit torqueri ratione minoris ætatis, vel senectutis, confessio eius etiam ratificata erit nulla, vt ex ea non possit condemnari.

Tertiò infero, quod si semel est tortus, & postea iterum iniuste torqueatur, confessio eius facta in secunda tortura etiam ratificata erit nulla.

Quartò infero, quod si à tortura appellauit, & ideo de facto posuit eum in tortura, & in ea confessus est, & postea ratificauit, confessio eius erit nulla, & non poterit condemnari.

Quintò infero, quod si contra reum sit vera, & legitima probatio, ex qua possit diffinitiuè condemnari, & per iudicem torqueatur ad effectum, vt non possit appellare, si confiteatur, & postea perseueret, confessio eius erit nulla, & simpliciter poterit appellare ab eius sententia diffinitiuà.

Sextò, & finaliter infero, quod si ex qualibet alia causa reus iniuste torqueatur, semper confessio eius etiam ratificata erit nulla. Nec obstat si dicas, quod confessio facta super nullo, & inepto libello & processu, valet & tenet, & ex ea potest sequi condènatio, vt in *l. si confessus. ff. de custo. reo.* & ibi Bart. & commun. Doctor. quia procedit, quando nullitas causatur ex defectu alicuius solennitatis: secus verò si iustitiæ partis & personæ. Nec huic solutioni obstat gloss. singularis, & vnica, in *§. 1. Instit. de obligatione, in gloss. fin. in fin.* vbi tenet, quod sententia lata super inepto libello est ipso iure nulla, quam ibi ad hoc reputant singularem Doct. & reputat vnica Bald. in *l. actor. C. de reb. cre.* quia respond. quod debet intelligi, quando nullitas non potest saluari, & expelli confessione partis.

Item quæro, si reus accusatus, vel inquisitus sufficienter fuit tortus, & negauit se commisisse delictum, an iterum possit torqueri? In quo articulo breuiter, & resolutiuè dico, quod si indicia, ex quibus fuit tortus, sunt grauissima, & nimis vrgentia, tunc bene potest iterum torqueri, aliàs verò non, ita probat textus capitalis & expressus in *l. repet. ff. de questio.* Cuius verba sunt: Repeti quæstionem posse diui fratres rescripserunt, textus in *l. vnus §. 1. eod. titul.* secundum vnam lecturam.

Item etiam dato casu, quod ex indiciis tam grauissimis non fuisset tortus, tamen si post torturam superuenerunt alia indicia de nouo, bene potest iterum torqueri. ita probat textus notab. & expressus in *l. vnus §. 1. ff. de quest.* Cuius verba sunt: Reus euidentioribus argumentis oppressus repeti in quæstionem potest, maximè si in tortura animus corpusque durauerit, & in expresso per ista iura istam doctrinam & resolutionem ponit Bart. ibi, & alij Doctor. Sal. in *l. 2. C. de custo. reo. fin. col. pen. quest.* vbi dicit, quod ita practicatur. Sed aduertendum, quod eo casu quo superuenerunt noua indicia post torturam semel adhibitam, vera & communis opinio est, quod possit repeti tortura, sed eo casu quo nulla superuenerunt indicia de nouo, licet prima ex quibus tortus fuit essent grauissima, & vrgentia: quamuis Bart. & Saly. teneant, quod possit iterum torqueri, & quoad me ista sit verior opinio, & tenenda. Tamen magis communis opinio est in contrarium: imò, quod amplius non possit torqueri. & in expresso ita tenet Dynus, Oldradus, Rainerius, Albericus, & alij Doctores antiqui in *d. l. repe. ff. de questio.* Odofred. in *l. final. C. de questio. final. columna & questione,* & ibi not. Cynus *finali columna & questione.* Albericus in *rubrica eodem titulo, secunda columna, versicul. sed nunquid.* Faber in *rubrica eiusdem tituli, in fin.* Bald. in *l. 2. C. quorum appe. non resc. 2. column. num. 6.* idem Bald. in *leg. unica. C. de confessis. 6. columna, num. 16.* Angel. de Perus. in *l. si quis in graui. §. si quis moriens. ff. ad Syllan.* Angel. de malefic. in *parte, fama publica precedente in fine, versic. tertio quæro,* & ibi eius additionator. Gandinus in *tractat. male. in rubric. de quest. & tormen. 1. colum. versic. quarto nota.* Paris de Puteo in *tract. Syndicatus in parte, de repetitione tortura. 1. colum.* Hippol. de Marfil. in *d. l. repeti. ff. de quest. 2. col. num. 10.* vbi

vbi dicit, hanc esse communem opinionem. idem Hippol. in *sua practica*. §. quoniam. 2. colum. num. 2. Guido de Suza. in *tract. de questio. versiculo, sed pone*, Faber in *suo tract. de quest. 7. col. versicul. quero, quid semel*. Bald. de Periglis in *tract. de questio. & tormen. 2. column.* Ioann. Andreas, in *capitulo. cum in contemplatione, de regul. iur. fin. colum. & questione.* & ibi Abbas Panormitan. 2. colum. 7. questione. Sed vt dixi, licet ista sit communis opinio, superior magis placet, & eam sequor in presentia, & semper sequutus fui legendo & consulendo. Vnum tamen est, quod si reus legitime tortus confitetur delictum, & postea ductus ad ratificandum negat, potest iuste, & licite iterum torqueri, quia indicia non videntur purgata, nec sublata ratione negationis subsequuta. Item quia variatio, & vacillatio rei, videtur esse nouum indicium ad torturam, argum. text. in *l. de minore. §. plurimum. ff. de quest.* & in *leg. ex libero, eo. tit. rursus etiam*, quia si isto casu tortura non posset repeti, sequeretur, quod materia torturae esset sine aliquo effectu, quia sciens non potest iterum torqueri, semper negaret post torturam, & nunquam ratificaret confessionem, & in expresso ita tenet Bart. in *l. vnus. §. 1. ff. de quest.* Bald. in *l. bona fidei. C. de rebus cre. 2. colum. in fin.* Hippol. de Marsil. in *d. l. repeti. ff. de quest. 7. colum. nu. 11. vers. quo autem ad secundum casum.* & idem disponit *lex 4. in fin. tit. 30. 7. part.*

27 Iuxta quod tamen se offert pulchrum, & quotidianum dubium, si reus positus in tortura precedentibus legitimis iudiciis, & interuenientibus aliis requisitis, confessus est delictum, postea vero ductus ad ratificandum, transacto debito tempore negat, & reuocat confessionem, postea vero attentata eius variatione, iterum ponitur in tortura, & confitetur delictum, & postea ductus ad ratificandum negat, & reuocat confessionem, quid faciat iudex? Certè est nouus casus, qui non reperitur in iure decisus, sed in eo videtur dicendum, quod talis reus non debeat, nec possit vltra tertiam vicem torqueri propter infinitatem, & perplexitatem euitandam, maxime in actu tam odioso, & pœnali. argument. textus in *leg. qui bona fide. §. finali. ff. de damno infecto.* textus in *leg. fideicommissa. §. si quis decem. ff. de leg. 3.* cum similib. facit etiam textus singula. & vnicus in suo casu in *capit. licet dilectus, de testibus.* Item etiam, quia tortura debet adhiberi moderatè: & hoc casu iudex aperte excederet modum, & tormentis reum perimeret, quod esse non debet, vt in *leg. questionis modum. ff. de quest. text. in leg. de minore. §. tormenta. eod. tit.* Confirmatur etiã ex sententia notanda Bald. in *cap. olim. ex literis, de rescriptis. 2. colum. eiusdem.* Bald. in *capit. fina. de consuetudine. §. colum. num. 29.* vbi dicit, quod arbitri quibus est data facultas prorogandi compromissum quotiens velint, non possunt prorogari vltra tertiam vicem, quod sequitur, & valde commendat Ias. in *leg. fin. Codic. de sacro. Eccles. §. colum. num. 17.* & in terminis, licet non ita fundet istam sent. & concl. tenet Hippolytus de Marsil. in *l. repeti. ff. de questio. 3. colum. num. 14.* idem Hippolytus in *sua practica. §. quoniam. 3. colum. versicul. sed successiue queri potest de notabili questione.*

Anton. Gomez, Tom. III.

Item quero, si reus semel, vel pluries tortus negauit delictum, vel fortè est talis persona, quæ de iure non potest torqueri, an iudex debeat eam diffinitiuè absoluere, vel possit causam indecisam relinquere relaxando sub fideiussoribus, vel simpliciter, si eos dare non possit. Et certè est notabilis, & quotidianus articulus, & clarè à iure non decisus. In quo videtur dicendum, quod hoc casu iudex possit causam indecisam relinquere, & reum sub fideiussoribus relaxare, vel simpliciter, si eos dare non possit, & erit maximus effectus, quod si postea reperiantur veræ, & legitimæ probationes, poterit eum capere, & diffinitiuè condemnare ad pœnam ordinariam delicti: si verò reperiantur defensiones, & probationes innocentia, diffinitiuè eum absoluet. Secundò, quia hoc suadet ratio innocentia querenda, vel ratio vindictæ fauore reipublicæ, ne delicta remaneant impunita, argument. textus in *l. absentem. ff. de pœnis.* text. in *leg. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil. cum similibus.* Secundò & magis in specie facit textus in *leg. hi qui adulterij. Cod. de adulter.* iuncta *gloss. fin.* vbi habetur, quod quidam accusabantur de adulterio, & ipsi repulerunt præsumptiones quæ contra eos erant defensione, & exceptione proximitatis, dicendo, se valde consanguineos, & per consequens non esse verisimile eos esse culpabiles, propter quod causa remansit indecisa, & si postea contraxerunt matrimonium, præsumitur retro eos adulterasse, & possunt diffinitiuè condemnari: ergo bene patet, & probatur, quod causa antea non erat diffinitiuè decisa, quia aliàs non possent postea condemnari. & sic aperte deducitur, & inferitur, quod propter dubias probationes, poterit iudex causam indecisam relinquere, & superfedere, donec verè, & realiter possit sibi liquere, & constare de culpa, vel innocentia rei accusati vel inquisiti, & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Salycetus in *dict. l. si sibi qui adulterij. C. de adulter. 2. colum. versic. ex ista gloss. sume consilium.* idem Salycetus vbi valde commendat in *l. 3. Cod. ad leg. Iul. maiest. fina. quest.* & ibi Ang. de Perus. idem Salycet. in *l. ea quidem. C. de accusat. penult. colum. versic. sed tunc oritur dubium.* Paris de Puteo in *tract. syndic. in parte, viso de repetitione tortura. final. column.* Hippolytus de Marsil. in *l. repetitione. ff. de quest. penultim. colum. num. 36.* vbi dicit, quod ita practicaretur in tota Italia, à peritissimis Iudicibus, idem Hippolytus in *sua practica. §. quoniam. 8. col. num. 49.* Paulus Grilandus in *tractatu relaxat. incarcerat. in Rubric. de absoluteione innocentis.* & ante omnes reperio idem tenere Alberic. qui non allegatur, in *l. Diuus Marcus. ff. de officio presidis. 1. colum. versic. & nota.* Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam, & conclusionem, imò tali casu iudex teneatur reum diffinitiuè absoluere, vel saltem ratione indiciorum, & præsumptionum aliqua arbitraria pœna condemnare, & nullo modo causam indecisam relinquere. Primò per regulam generalem, quæ habet quod actore, vel accusatore non probante, reus debet absolui. text. est in *l. actor quod esse veram. Cod. de proba. tex. in l. qui accusare. Cod. de edendo.* & prædicta regula necessariò debet intelligi de plena & legitima, ex

qua possit reus condemnari, quia aliàs non dicitur intentio actoris, vel accusatoris fundata, sicut quando penitus nihil probauit, nec reperitur iure cautum, nec permissum illud medium, à Doctoribus inuentum. Secundò facit textus in *l. de quare. ff. de iudi.* Cuius verba sunt: De qua re iudex cognouerit, de ea quoque pronunciare cogendus est, & ibi gloss. ord. text. in *l. ubi captum. ff. eod. tit.* text. in *auth. qui semel. Cod. quo. & quando iud.* Tertio facit textus in *l. fin. ff. de cal.* ubi reprobat, quod si reus torqueatur, & non confitetur, nec resultat probatum delictum, debet absolui, & ad hoc expressè notat Bald. & comm. Doct. Quarto facit textus in *c. quotiens, & cap. fin. de purg. cano.* ubi habetur, quod ille, qui stantibus iudiciis fuerit compurgatus, statim debet diffinitiuè absolui. Quintò facit ratio fundamentalis & concludens, quia si talis causa remaneret indecisa, reus accusatus, vel inquisitus remaneret in maximo damno, & periculo, cum esset aperta via inimicis, & sibi odiosis, vt possint quotidie super illo delicto inquietare & molestare, quod non est permitendum, imò malitiis hominum obuiandum, vt in *l. 1. §. cum quis latrones. ff. de questio.* & in *l. in fundo. de rei vend.* & in *l. 2. ff. solut. matr.* & *l. 1. §. deniq. ff. de aqua plu. ar.* Sextò, pro hac mea sct. & conc. considero nouam, & expressam legè partitæ in *l. 26. tit. 17. part.* ubi expresse dicit, quod si reus præcedentibus legitimis iudiciis competenter fuit tortus, & non sit confessus delictum, debet iudex eum diffinitiuè absoluere, idem etiam probat *l. 4. tit. 30. 7. part.* & istam eandem opin. videtur tenere Bart. in *l. fin. ff. de quest. 1. col. num. 1.* Angel. de Malef. in *parte, fama publica pra. in fin.* & certè istam sententiam & conclusionem semper tenui legendo, & nunc firmiter teneo, fundamentaliter scribendo, & ab ea non esset recedendum in iudicando & consulendo. Nec obstat primum fundamentum pro parte contraria, quia per hoc non tollitur defensio innocentiae quærendæ, nec tollitur vindicta reipublicæ, quia secundum probationes factas, & repertas tempore sententiæ iudex debet iudicare, absoluendo, vel condemnando: non tamen potest nec debet causam indecisam relinquere: nec obstat etiam secundum fundamentum, quod sumebant prædicti Doctores ex text. in *l. sibi qui adulterij. C. de adulter.* quia ille text. habet plures, & diuersos intellectus, & merito non potest ad contrariam opin. allegari, imò verus & clarus intellectus est, quod ibi durante lite & instantia adulterij, antequam rei essent condemnati, nec absoluti, contraxerunt matrimonium, vnde meritò fuerunt condemnati, quia ista vehemens præsumptio iuncta cum aliis, quæ resultabant ex processu & causa, ante ipsam sententiam diffinitiuam, operantur plenam probationem ad ipsam sententiam ferendam.

29 Item quæro, an & quando testis possit torqueri in causa criminali pro eruenda veritate? In quo articulo ista est breuis & vera resolutio, quod regulariter non debet torqueri, nisi in duobus casib. primus est, quando vacillat in testimonio: secundus est, quando probatur interfuisse facto, & ipse negat, quia tunc etiam potest torqueri. ita probat text. in *l. ex libero. ff.*

de qua. & ibi Bart. & alij Doct. gloss. ord. quæ sic debet intelligi in *leg. vniu. §. testes eod. tit.* & ibi etiam Doct. Alb. de Gandino in *tract. de q. fol. 22. in quest. an testis possit torqueri.* & idem probat *lex pen. tit. 30. 7. part.* & adde vnum singulare, quod eo casu quo testis torquetur pro veritate dicenda, non requiritur postea eius ratificatio. Ita Bald. in *l. fin. C. de quest.* quia testis ex interuallo non potest dictum suum corrigere, vt in *c. præterea, de testibus.* Sed ego teneo contrarium per argumentum ab eadem ratione, & à fortiori, de qua in ipso principali delinquenti. item per legem formalem & expressam, quæ apertè hoc vult & probat, & in *l. 6. tit. 30. 7. part.* adde tamen, quod in causa merè civili ratio haberet locum torturæ, vt colligitur ex dictis iuribus, & locis, præterquam si in ea delictum sit annexum, vt si agatur depositi, & negetur per debitorem. ita sing. Anton. Imol. & alij Doct. in *c. grauis deposito.* & Ias. in *l. imperium, de iurisd. omni. iud. 13. col.*

Item quæro, qualiter iudex pronunciat 30
sententiam in criminalibus? In quo articulo resolutiuè dico, quod si reus venit absoluendus, pronunciat accusatorem, vel iudicem ex officio procedentem non probasse intentionem suam, & ideo reum absoluit, & perpetuū silentium super illo delicto eis imponit. Si verò venit condemnandus, tunc sufficiat pronunciare eum tale delictum commisisse, licet pœnam non exprimat, quia censetur imposita illa, quæ per legem reperitur determinata, & ideo potest illa executioni mandari. ita probat text. formalis, & expressus in *l. 1. §. nam si quidem. ff. ad Turp.* & ad hoc notat & commendat ibi gl. ordin. Bart. Alber. & commun. Doctor. antiqui idem Bart. & alij Doct. in *l. iudex posteaquam. ff. de re iudi. Abb. & Canonistæ in c. nisi specialis, de offic. lega.* quod intellige, quando pro delicto reperitur à iure imposita pœna certa, vt in homicidio, adulterio & simili delicto: secus verò, quando pro delicto non reperitur pœna certa, & determinata, sed est arbitraria officio iudicis imponenda, quia tunc necessarium est quod exprimat in sententia. ita tenet, & declarat magistraliter in *l. d. 1. §. nam si quidem. ff. ad Turpil. 2. colum. num. 7.* Anchar. in *cap. 1. de homicidio. lib. 6. 4. col. versic. 14. nota.* tutius tamen est, semper in sententia imponere, & declarare certam, & determinatam pœnam pro delicto ordinario, vel arbitrario, propter maiorem claritatem, & omne dubium euitandum, & ita fit, & practicitur communiter in isto regno. item adde, quod in ferenda tali sententia criminali semper iudex debet Deum, & Dominum nostrum habere præ oculis, & omnia illa quæ ponit & cumulat. textus in *capit. 1. de sentent. & re iudi. libr. 6.* & aliquando, & fere semper iudices ponunt, & inserunt illa verba in tali sententia criminali.

Item quæro post sententiam diffinitiuam la- 31
tam in causis criminalibus, an & quando possit reus condemnatus appellare? In quo vtili & quotidiano articulo, dico, quod regulariter & potest appellare, modò sit conuictus per confessionem propriam tantum, modò per testes tantum. textus in *l. 1. & per totum. ff. de appellatio. textus in l. 1. & per totum. C. eodem tit.* textus in

in l. 1. & per totum tit. 23. 3. part. & in tantum hoc est verum, vt procedat, & habeat locum etiam in grauissimo delicto læsæ maiestatis, vel quolibet alio, nisi lege reperiatur prohibitum, ita probat text. iuncta gloss. ordin. in l. *Panthonius. §. rei perduellionis. ff. de acquir. heredi.* quam ibi ad hoc summè notat & commendat Aretinus, & alij Doctores, & illam ad hoc reputat singul. Nicol. de Neapo. in §. *publica autem. Inst. de publ. iudic. 1. colum.* Augustinus de Arimino in addi. Angel. de malefic. in parte presente *Caio, & appellante. 4. colum. super versicul. & not.* Et ista est vera, & communis opinio, & semper tenenda, licet Romanus expresse teneat contrarium in *dist. §. rei perduellionis.* per aliqua fundamenta, & similiter Angel. de malefic. in parte presente *Caio & appellante. 4. col. versiculo, & nota.* Item etiam in tantum hoc est verum, vt quilibet de populo etiam extraneus possit pro reo condemnato appellare sine mandato, etiam si ipse velit acquiescere sententiæ, & illam approbare. textus est sing. in iure in l. *non tantum. ff. de appellat.* & ibi notat & commendat gloss. ordinaria, Bart. Alber. Angel. & communiter Doctor. textus in l. *addictos. Cod. de appellat.* textus in l. *addictos. Cod. de Episcop. condi.* & idem disponit *lex 6. tit. 23. 3. par.* licet in vno corrigat ius commune in quantum vult, quod si condemnatus acquiescat sententiæ, non possit extraneus appellare, sed consanguineus eius, & iam iste casus mihi contigit dum essem aduocatus pauperum, quia fuit quidam condemnatus ad mortem pro leui furto, & vix potui consequi à condemnato, vt appellaret. imo libenter volebat acquiescere sententiæ, & volebam vti remedio prædicta *leg. non tantum, vel partita,* inquirendo consanguineum, & tandem maximo labore, & persuasione feci eum appellare, & ex eisdem actis fuit reuocata sententia, & absolutus à pœna mortis, & quadam leui pœna arbitraria condemnatus. Item etiam in tantum hoc est verum, quod potest reus condemnatus, vel alius pro eo appellare, quod si post appellationem interpositam iudex de facto velit procedere ad executionem sententiæ, potest licitè ei de facto, & manu armata resisti per consanguineos vel amicos ipsius condemnati, quia per appellationem ablata est iurisdictio iudicis à quo, & censetur priuata persona, ita singulariter tenet Innocen. in *cap. si quando, de offic. delegati,* & ibi Abbas Panor. 1. col. num. 2. reputans esse valde notandum, & comm. alij Doctor. & Bald. vbi valde commendat in l. *aditos. Cod. de Episc. aud. 1. col. num. 2.* idem Bald. in l. *vt vim. ff. de insti. & iur. 3. col. 7. 9.* & ibi alij Doctor. Cynus in l. 1. *Codic. unde vi. fin. col. & quest. Ang. de male. in parte fama publica precedente. versic. 2. quero.* & ibi eius additionator. Ang. in parte *Caio, & appellante. versi. quid autè,* & ibi eius additionator. Ias. vbi reputat singulare in §. *pœnales. Instit. de act. 27. col. n. 108.* Hippol. de Marsil. in *sua practica. §. diligenter. n. 53.* Paris de Puteo in *tractatu syndicati, in parte resistentia. fol. 220.* facit etiam text. in l. *prohibitum. Cod. de iure fisci, lib. 10.* vbi habetur, quod officiali excedenti in officio potest resisti, & ibi notat Bart. Pla. Quod tamen limita & intellige, quando reus condemnatus est conuictus per solam confessionem, vel per solos

testes: secus tamen est, quando esset conuictus tam per confessionem, quam per testes, quia tunc non potest appellare. textus est singul. in iure in l. 1. *Cod. quorum appel. non rescit.* & ibi not. gloss. ord. Odofr. Alb. Bald. Angel. Salyc. & licet illa lex loquatur in quinque criminibus tantum, de quibus ibi, tamen gratia exempli loquitur in eis, nam idem est in quibuscunque alijs criminibus, & similiter in omnibus causis civilibus, quia conuictus per confessionem, & per testes non potest appellare, & in expresso ita tenet ibi gloss. ord. Bart. & alij. Doctor. in l. *constitutiones. eod. tit.* Secundo limita, & intellige præterquam in crimine hæresis, quia in eo condemnatus non potest appellare, textus est in *c. vi inquisitionis. de heret. lib. 6.* quod tamen intellige in sententia diffinitiuâ, secus vero in interlocutoria, quia ab ea bene potest appellari, ita tenet & declarat ibi Ioann. And. Arch. Anch. Domin. Imo. in *c. ea que, de rescript. Fel. in c. fin. ad abolendam, de heret. 2. column.* Confirmatur ex text. in l. *si ex causa. §. nunc videndum. ff. de mino.* vbi habetur, quod licet minor non restituatur à facto principali, tamen bene potest restitui in emergentibus & accessorijs, ex quo infert ibi Bald. post Guil. & antiquos, quod si caueatur lege vel statuto, quod in aliquo casu non habeat locum appellatio, debet intelligi, quoad decisionem totius litis, & causæ principalis non tamen in interlocutoria, vel actu, qui totam litem non dirimit, quia tale grauamen non speratur reparari post diffinitiuam sententiam, cum ab ea non possit appellari, & hoc reputat singulare Bald. in l. *post sententiam. C. de senten. & interloc. omn. iudic. 2. col. in medio.* Tertio limita, & intellige præterquam in crimine falsæ monetæ, quia in eo non appellatur, textus est in l. 1. *versic. appellandi. Cod. de falsa moneta,* & ibi gloss. ord. textus in l. 2. *eodem titul. & idem disponit l. 16. tit. 23. 3. par.* Quarto limita, & intellige præterquam in crimine raptus virginis, vel honestæ mulieris, textus est in l. *unica. Codic. de raptu virginis.* & ibi communiter Doctores, & idem disponit *lex 16. tit. 23. 3. par.* Quinto limita, & intellige præterquam in quocunque crimine violentiæ super aliqua re vel possessione, textus est in l. *si quando. Cod. ad leg. Iul. de vi,* & ibi commun. Doctor. Sexto limita, & intellige præterquam in publico & famoso latrone. textus est in l. *constitutiones. ff. de appell. & ibi commun. Doctores.* Septimo limita, & intellige præterquam in seditioso & concitato, textus est in *d. l. constitutiones, de appella. text. in l. si quis filio. §. hi autem. ff. de iniusto rupto.* & vtrouique communiter Doctor. Octauo limita, & intellige, præterquam in homicidio commisso proditoriè, vel aleuose, ita disponit text. mihi sing. in *d. l. 16. titul. 23. 3. par.*

Dubium tamen necessarium, & quotidiana-
num est, si in casibus superioribus, & similibus, in quibus non admittitur appellatio, reus condemnatus appellauit, & iudex admisit appellationem ex ignorantia iuris, vel ex propria voluntate, an possit iudex, qui tulit sententiam eam executioni mandare? In quo articulo breuiter, & resolutiue dico, quod non potest exequi sententiam, sed tenetur differre, & admittere appellationem, & causam ad superiorem remittere,

mittere, quia statim, quod appellationem admittit, abdicavit à se omnem iurisdictionem in illa causa, & deuoluitur iurisdictione, & tota causa ad superiorem, & in expresso istam sententiam & conclusionem probat textus in *cap. cum appellationibus friuolis, de appellat. lib. 6.* & ibi notat & commendat Ioann. And. Domi. Anchar. & per illum textum ita tenet Angel. de Peru. Ioan. de Imol. & alij Doctor. in *l. constitutiones. ff. de appellat.* Bald. in *l. unica. Cod. de confessis. 6. colum. in fin. num. 24.* idem Bald. in *leg. post sententiam. Cod. de sentent. & interloc. omn. iud. 2. colum. versic. pone.* Roman. in *l. Panthonijs. §. rei perduellionis. ff. de acquir. hered. 2. colum. in medio,* vbi reputat singula. August. de Arimi. in addi. ad Angel. de malefic. in parte presente Caio, & appellante, 8. colum. Ias. vbi reputat singul. in *leg. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alien. iuris. 3. columna, numer. 11.* Quod tene menti, quia certè est notabile, & quotidianum in practica.

33 Item quæro, quo tempore accusatus, vel inquisitus probaret innocentiam, & defensionem suam? In quo articulo vtili, & quotidiano resolutiue dico, quod in qualibet parte litis, vsque ad realem executionem sententiæ poterit eam probare. Nam primò poterit probare innocentiam, & defensionem suam in termino probatorio partibus concessio, & assignato per iudicem in sententia interlocutoria ad probationem faciendam, cum ille terminus requiratur pro causæ cognitione, & sit communis vtrique parti. text. est in *l. iudices. Cod. de iudic.* textus in *l. 1. & per totum. Cod. de dila. text. in l. prolatam. Cod. de sententia, & interlocut. omnium iudicium. text. in l. petenda in fine. Cod. de tempore in integrum restitutio. peten.* & vtrouque communiter Doctores. Secundò poterit probare innocentiam, & defensionem suam post lapsum termini probatorij, imò etiam post publicationem testium, & conclusionem in causa, quia defensio est adeo priuilegiata, & iure permessa, quod timor subornationis non debet eam excludere. ex quo deducitur, & infertur, quod in causis criminalibus conclusio facta à partibus, non tollit probationem, ita probat textus nota. in *l. vnus. §. cogniturum, versic. quamuis. ff. de quest. & ibi gloss. ordin. Bartol. Alber. & comm. Doct.* idem Bart. in *l. 1. §. si quis vltro, eod. tit. & ibi alij Doctor.* idem Bartolus, *l. diui fratres. ff. de pæn. Salyc. in l. fin. Cod. de quest. fin. colum. Bald. in l. ea quidem. Cod. de accusa. antepen. col. num. 56.* Felin. in *c. cum clamor, de testibus. 3. colum. versicul. & scias.* Tertid poterit probare innocentiam, & defensionem suam, si talis reus accusatus, vel inquisitus renunciauit defensionibus suis, & termino probatorio sibi assignato, quia talis renunciatio non valet, nec tendit in præiudicium personæ, vel status. argument. text. in *liber homo. ff. ad leg. Aquil. text. in l. lege Cornelia. §. fin. ff. ad leg. Corn. de sica. text. in l. cum autem. §. excipitur. ff. de adil. edict. textus in l. omne. §. qui se. ff. de remil. text. in l. non tantum. ff. de appellat. textus in 3. & 4. ff. de libe. cau. textus in l. nec si volens, & in l. interrogatam. Cod. eod. titul. & in expresso isto fundamento, & ratione ita tenet gloss. singul. in iure, in *l. pactum inter heredem. ff. de pactis, in gloss. fina.* & ad hoc notat & commen-*

dat ibi Bartol. Baldus, Angelus, Paulus, Iason, & communiter Doctor. & illam gloss. reputat singul. Baldus in *l. unica. Cod. de confessis. 15. col. num. 60.* idem Bald. in *cap. 1. §. porro qualiter feudum alienari possit. 1. colum. num. 1.* idem Bald. in *c. non ab homine, de iudic. fin. colum.* idem Bald. in *c. cum venisset, de testibus.* idem Baldus in *cap. pastoralis, de except. 3. col. num. 21.* idem Baldus in *authen. iubemus. Cod. de iudic. & ibi Ias. 2. colum. num. 8.* & illam gloss. reputat vnicam Bald. in *cap. quoniam contra falsam, de probat. penult. col. num. 63.* Imol. in *leg. custodias. ff. de public. iudic. 2. colum. Ias. in leg. si quis in conscribendo. Codic. de pactis. 6. col. num. 17.* Felin. in *cap. contingit, de sentent. excommun. 2. colum. in medio.* Angel. de malef. in parte qui iudex statuit terminum. 2. colum. & ibi eius additionator. Paris de Puteo in *tractatu syndicatorum, in parte an potestas, fol. 82.* Hippolytus de Marfil. in *l. 1. §. si quis. ff. de questio. antepenult. col. num. 63.* idem Hippolytus in *sua practica. §. examinanda.* Ex quo iudices debent esse cauti, & sumere optimum consilium in practica, quod in crimina. semper assignent terminum competentem partibus ad intentionem suam fundandam, & licet reus accusatus, vel inquisitus renunciet, vt quotidie faciunt, prædicto termino probatorio, non admittat talem renunciationem, sed patiatur terminum labi, qui in defensionem suam possit facere: nam alias iniuste condemnaretur. quod intelligo, quando pro delicto veniret imponenda pœna mortis, vel corporalis, secus vero si pecuniaria, vel relegationis, quia tunc valeret renunciatio. argumento textus & eius regulæ in *l. si quis in conscribendo. Cod. de pactis cum similibus, & in terminis ita tenet & declarat Ioan. de Imo. in l. custodias. ff. de pub. iud. 2. colum. in medio,* & ita semper practici in causis pauperum. Quarto poterit talis reus accusatus, vel inquisitus probare innocentiam, & defensionem suam etiam post sententiam diffinitiuam, contra eum latam, quando per euidenciam facti hoc possit constare, & hoc per officium iudicis, non tamen ad instantiam partis. text. est singularis & vnicus in *l. 1. §. si quis vltro. ff. de questio. & ibi notat & commendat Bartolus, Alber. & comm. Doct.* idem Bartol. in *l. fin. ff. de feriis. si. col. idem Bart. in l. si maritus. la. 2. §. prescriptiones. ff. de adulter.* idem Bartolus in *l. libellorum. §. fin. ff. de accus. 1. colum. numer. 4.* idem Bartol. in *consi. 107. 1. colum. Baldus in l. cum precium, Codic. de libe. cau. in fin. Salycet. vbi reputat singul. in l. 2. Cod. de requir. reis. 2. colum. num. 2.* idem Salyc. in *l. fin. Cod. de q. fin. col. in medio.* probat etiam text. in *l. diui fratres. ff. de pœnis.* Et ibi notat Bartol. Alber. & communiter Doctores. vnum tamen est, quod licet in casibus superioribus talis reus accusatus, vel inquisitus, possit innocentiam & defensionem suam, quolibet modo & via legitima & ordinaria probare, tamen isto quarto & vltimo casu non posset, nisi per euidenciam facti probando negatiuam, quæ arguat, & ostendat non esse delictum commissum, vt quia vere, & realiter probat hominem, qui sic dicebatur interfectus viuere, vel quid simile. & in terminis, & quidem subtiliter, ita probat text. in *dict. §. si quis vltro,* per me sic ponderatus & intellectus. Nec obstat textus in *l. 4.*

l. 4. ff. de confessis. vbi habetur, quod si quis confiteatur seruum alterius occidisse, ex tali confessione debet condemnari, licet non occiderit, & euidenter probet contrarium, quia debet intelligi, quando contra eum agitur ciuilitate actione legis Aquiliae: secus vero si criminaliter, vt in nostro casu & materia, & ita tenet ibi Alber. Ang. & comm. Doct. probat etiam text. in l. inde Neratius. §. fin. ff. ad leg. Aquil. textus in l. confessionibus. ff. de interrog. act. & idem disponit l. 5. tit. 13. 3. part. Aduertendum tamen, quod isto quarto & ultimo casu, quando constat de innocentia ipsius rei per euidentiam facti post sententiam, non poterit ipse iudex, qui tulit sententiam eam reuocare, sed supersebit executioni & rescribet principi, vt reum absoluat, & reuocet sententiam, text. est in d. l. 1. §. si quis ultro. ff. de quest. in fine. & ibi summe notat Bartol. & communiter Doctor. Salyc. in l. & si seuerior. Cod. quibus ex causis infam. irrog. 3. column. & ibi Paul. fin. column. idem Paul. in l. quid ego. §. poena grauior. ff. de his qui no. infam. fin. col. Salyc. in l. vnica. Cod. de confessis. 7. column. n. 23. idem etiam probat text. in l. moris. §. sed enim, versic. & si forte. ff. de poenis, text. in l. diui fratres. eod. tit. Sed hodie in nostro regno hoc casu bene posset ipsemet iudex, qui sententiam tulit eam reuocare, etiam iurifconsulto principe, ita determinat noua & singul. lex parti. l. 4. tit. 7. par. in quantum dicit, deuolo quitar. nec obstat si dicas, quod illa potest intelligi, quod suspendatur executio, quia ex verbis eius aperte constat velle, quod reus diffinitiuè absoluat, & iudex reuocet sententiam.

34 Circa praedicta tamen se offert pulchrum, & quotidianum dubium, an iudex in criminalibus possit inducere, & recipere testes in qualibet parte litis ad offensam & punitionem rei. In quo notabiliter, & resolutiuè dico, quod iudex, modo procedat per viam accusationis, modo per viam inquisitionis, potest in qualibet parte litis vsque ad sententiam diffinitiuam, durante termino probatorio, vel eo finito, & adhuc post publicationem, & conclusionem in causa ex officio suo inducere, & recipere testes, & omnes alias probationes ad offensam, & punitionem ipsius rei delinquentis. Primò, quia sicut iudex potest ex officio in totum procedere, & vicem accusatoris sustinere, vt supra dictum est, ita poterit partem, & sic accusatorem coadiuuare, & testes, & probationes in qualibet parte litis recipere, fauore rei publicae, ne delicta remaneant impunita. Secundò, quia in iudice cessat timor subornationis, vt in c. cum clamor, de testibus, & ibi Innoc. & communiter Doctor. Tertio, quia alias faciliter posset dari collusio inter accusatorem, & accusatum, & veniret ipse reus liberandus in graue damnum, & prauidicium reipublicae. Quarto facit text. not. in l. 2. C. de abolitionibus, vbi habetur, quod si accusator renunciat, vel desistit ab accusatione, iudex potest supplere defectum partis, & procedere ex officio suo contra ipsum delinquentem, & in expresso per praedicta fundamenta istam sentent. & conclus. tenet Bart. in l. 1. §. si quis ultro. ff. de quest. 1. column. vers. notata tria mirabilia. idem Bart. in l. vnus. §. 1. eod.

tit. idem Bart. in l. 2. §. si publico. ff. de adul. §. col. num. 15. idem Bartol. in l. si maritus. §. 1. eod. tit. 2. column. idem Bartol. in l. 2. Cod. de aboli. & ibi Salyc. idem Bart. in authent. qui semel. Codic. de probat. penult. column. n. 32. idem Bart. in l. 4. §. hoc autem iudicium. ff. de damno infecto. 2. column. & 4. 9. idem Bart. latius, & melius quam alibi in questionibus suis, qu. 14. Bald. in l. ea quidem. Cod. de accus. antepen. column. num. 56. Salyc. in l. qui de crimine, eodem tit. penultima columna, num. 22. idem Salyc. in l. fin. Cod. de quest. fin. col. Ang. de malef. in parte comparuerunt dicti inquisiti, & negauerunt totum, pen. col. vers. & etiam tene menti. idem Ang. in parte qui iudex dictum processum publicauit. 1. column. vers. aduertat. Hippolyt. de Marfil. in dict. leg. 1. §. si quis ultro. ff. de quest. 2. column. num. 6. idem Hippolyt. in sua practica. §. sequens. 2. column. num. 7. Anch. in c. cupientes. §. ceterum, de elect. lib. 6. fin. column. Anan. in cap. 2. de collusione detegenda. 1. column. vers. ex praedictis. Felin. in c. cum clamor, de testibus. 2. col. vers. & hoc procedit.

Item quaero, an post latam sententiam diffinitiuam, quae transiit in rem iudicatam, in his causis criminalibus sit statim mandanda executioni? Et breuiter dico, quod sic, adeo quod licet condemnatus dicat & asserat se aliquid habere reuelandum principi tangens eius personam, statum, & salutem, non debet differri. text. est singul. in iure in l. si quis forte. ff. de poenis, & ibi Bart. Alberic. Angel. probat etiam in l. cum reis. Cod. eod. tit. & talis executio debet fieri publice, & de die, & non de nocte, vt sibi sit supplicium, & aliis exemplum, text. est in l. capitalium. §. famosos. ff. de poenis, & idem disponit l. 5. tit. 27. 3. part. & in l. fin. tit. 3. 1. 7. part. Item adde, quod debet fieri in loco deputato, & consueto, non vero in alio. ita probat text. in l. pen. ff. de iustitia, & iure, & ibi communiter Doctor. adde tamen, quod aliquando propter grauitatem criminis, & eius exaggerationem, & terrorem aliorum, potest iudex in proprio loco vbi delictum est commissum executionem facere, & ibi erigere furcam, & delinquentem suspendere. ita probat text. formalis, & expressus in d. l. capitalium. §. famosos. ff. de poen. vbi disponitur, quod publici latrones suspenduntur in locis vbi grassati sunt, & ibi communiter Doctor. probat etiam textus in l. 1. Codic. de Nili aggeribus non rumpendis, & ibi notat Baldus, & alij Doctor. tenet etiam Angel. de malef. vbi dicit ita semel practicasse in parte vsque ad locum iustitiae consuetum. & certe ita practicatur in nostro regno.

Item quaero, an, & quando sententia diffinitiuam, quae transiit in rem iudicatam, & executio possit reuocari, vel saltem suspendi? In quo notabili & utili articulo resolutiuè dico, quod in sequentibus casibus bene potest suspendi. Primus est quando post sententiam diffinitiuam constat de innocentia ipsius rei, quia tunc suspenditur executio, & rescribendum est principi, vt tanquam superior reuocet sententiam, ipse tamen iudex, quia eam tulit non potest reuocare, cum iam functus sit officio suo. text. est formalis, & expressus in l. 1. §. si quis ultro. ff. de 9. & supra dictum est. Circa quod tamen est addendum, quod si iudex processit ad executionem

nem contra reum condemnatum, quia plene erat delictum probatum, & postea verè, & realiter constat de innocentia eius, & alium fuisse homicidam, & culpabilem in delicto, per hoc non liberatur verus homicida vel delinquens. Sed iuste, & licite debet per iudicem condemnari, & pœna ordinaria puniri, ita probat text. singul. & vnicus in iure in *l. qui seruum. ff. de interrog. actio*. Vbi habetur, quod si quis confessus est se hominem occidisse, & falsum testimonium contra se tulit, quia numquam occidit nec vulnerauit, per hoc non liberatur verus homicida, & delinquens, qui delictum commisit, sed omnino tenetur, & potest, & debet pœna ordinaria condemnari: & ad hoc notat & commendat ibi Bald. Fulg. Iacob. de Sanct. Georg. & alij Doct. Bald. in *l. 2. Cod. quibus res iudi. non no. fin. column. & quest.* idem Bald. in *c. 1. §. iniuria, de pace iura. firman. penult. column. in vsib. feudorum*. Salycet. in *l. vnica. Codic. de confessis. 7. column. num. 24.* Paulus de Castro in *l. fin. §. hoc iudicium. ff. ne quis eum qui in ius vocan. est vi. exi.* Angel. de Imola in *l. quotiens. §. fin. ff. solu. matrimon. Roman. in l. semel mora, eodem titul. 2. column. numer. 11.* Ias. vbi reputat illum textum singularem in *l. error. Cod. de iuris, & facti ignoran.* Abbas Panorm. in *c. quamuis. de iudic. 3. col. num. 6.* Ang. de malefic. in parte *Andream auxiliatorem. 4. col.* & in parte *dandis, & soluendis, secunda col.* Paris de Puteo in *tract. Syndicatus in parte confessio. 1. column. num. 4.* Hippol. de Marfil. in *l. 1. ff. ad leg. Cornel. de sica. n. 14.* idem Hippol. in *l. 2. §. si quis vltro. ff. de quest. 13. column. n. 53.* Bald. vbi dicit se hoc vidisse de facto in practica, in *consil. suis, cons. 515. §. volum. consil.*

Secundus casus est, quando condemnatus fuit procurator, gestor, vel administrator bonorum alterius, quia si dominus petat, quod reddantur sibi rationes administrationis, debet suspendi executio ipsius condemnati, donec sibi reddantur, ita probat textus singularis in iure in *l. 2. Cod. de bonis profer.* Vbi habetur, quod si seruus administrabat peculium domini, & fuit condemnatus ad mortem, debet suspendi executio, donec reddat rationes & ad hoc notat & commendat ibi Odofred. Bart. Cyn. Bald. Angel. Salyc. & commun. alij Doctores. notat etiam & commendat Paulus de Castro in *l. si cognati. Codic. de nego. gest.* idem Paulus in *l. si maritus. la 1. ff. soluto matrim.* Florianus in *l. Pomponius scribit. ff. famit. ercis.* Ias. in *l. debitoribus. ff. de re iud. pen. col. num. 15.* Abbas in *c. veniens, de accusat. 2. column.* Angel. de male. in parte, & ibi caput à spatulis amputatur. 11. column. versicul. *quero aliquis est damnatus,* & ibi eius additionator, Paris de Puteo in *tract. Syndi. in parte, ar. si iudex. 2. col.* Hippolytus de Marfil. in *sua practica. §. opportunè. 2. column.* Capolla in *Cautelis suis, cautela 3. versic. si vis differre mortem.* probat etiam textus in *l. seruo legato. §. si fundus. versic. seruus. ff. de lega. 1.* & ibi notat Dinus, & alij Doctores. notat etiam, & commendat Bart. Alber. Bald. Ang. Imol. Paul. Cuma. Ias. & commun. Doctores. in *l. seruus vni. eodem titul.* probat etiam textus in *l. vnica. §. sin autem seruus ratiociniis suppositus est. Cod. de comm. ser. manu.* & ibi notat Bald. 1. col. num. 4. & alij Doctores. quod tamen intellige, quando dilatio esset modica, & breui tempore

possent reddi rationes, secus vero aliàs, quia tunc non differtur executio fauore reipublicæ. argument. text. in *l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil. & in l. prouinciarum. Cod. de feriis,* & in terminis ita tenet, & declarat Bart. in *l. 2. §. 1. ff. de custod. reo. 2. column. in medio,* cum quo transeunt cæteri Doct.

Tertius casus est quando reus condemnatus esset peritissimus, & insignis in arte sua, quia tunc suspenditur executio, imo reuocatur sententia, & imponitur mitior pœna consulto principe, non aliàs, quia reputatur utilis reipublicæ. text. est singularis in iure in *leg. ad bestias. ff. de pœnis.* Cuius verba sunt: Ad bestias damnatos fauori populi dimittere præses non debet, sed si eius roboris, vel artificij sint, vt dignius populo Romano exhiberi possint, principem consulere debet. & ad hoc notat & commendat ibi Dynus, Bart. Alber. Angel. & ad hoc reputat singularem Paris de Puteo in *tract. Syndicatus, in parte an si tempore officialis,* Hippol. de Marfil. in *sua practica. §. opportunè. 2. column. n. 6.* Capolla in *cautelis suis, cautela 2.* & idem expresse disponit *l. 2. titul. 3. 2. 7. part.* Quod notabiliter extendit, vt procedat, & habeat locum etiam in tortura, quia talis persona peritissima, & insignis in arte sua non posset torqueri eadem causa, & ratione, quia ex tortura faciliter posset sequi mors, vt in *l. aut damnus. §. quamuis. ff. de pœnis,* & in terminis ita tenet Hippol. de Marfil. in *l. edictum. ff. de quest. 2. col. num. 11.*

Quartus casus est, quando mulier prægnans 37 esset condemnata ad pœnam mortis, vel corporalem, quia tunc suspenditur executio, donec pariat, propter periculum partus, quia sicut filius iam natus non debet puniri propter delictum patris, vel matris, ita nec posthumus. text. est in *l. prægnantis. ff. de pœnis.* Cuius verba sunt: Prægnantis mulier consumendæ damnata pœna differtur quoad pariat, & ad hoc notat & commendat ibi gloss. ordin. & communiter Doctor. text. in *l. Imperator. la 2. ff. de statu hominum,* text. singul. & vnicus in *suo casu in l. 1. ff. de mortuo inferendo.* Vbi habetur, quod si mulier prægnans moriatur, non debet sepeliri antequam partus ei excidatur, & ibi notat & commendat gloss. ordin. & commun. Doctor. & reputat sing. & vnicum Alb. & idem disponit *l. si. titul. 3. 1. 7. part. & l. 2. titul. 5. lib. 4. fol. 100.* Quod extendit, vt procedat, & habeat locum etiam in tortura, vt similiter talis mulier prægnans non possit torqueri, antequam pariat, quia eadem est ratio: textus est, in *d. l. prægnans in fine.* Cuius verba sunt: Ego quidem, & ne quæst. de ea habeatur scio obseruari, quamdiu prægnans est, & ibi gloss. ord. & comm. Doct. Item etiam extendit, vt procedat & habeat locum etiam in qualibet alia pœna corporali, vt flagellorum, vel simili pœna afflictiua, quia eadem est ratio: rursus etiã extendit in pœna relegationis, si verisimiliter causetur aliquod periculum in partu, quia mulier est debilis, non solita iter facere. argument. prædictorum iurium, & arg. textus in *l. 2. §. si non propter. ff. si quis cautio.* Ita Bartol. post Guilier. in *d. l. imperator. ff. de statu hominum,* & ibi Albericus, Baldus. Confirmatur ex sententia & doctrina Hostiens. Ioann. Andree, & aliorum Doctorum in *capitu. 3. de patribus qui filios occiderunt.*

occiderunt, vbi dicunt, quod quando mulier est pragnans, non est ei iniungenda pœnitentia abſtinentiæ, vel peregrinationis, per quam poſſit cauſari periculum in partu. Finaliter etiam extende quod ſi talis mulier cœcepſſet dolose, & fraudulentè cauſa euitandæ pœnæ vel torture, ita ſing. Bal. in *d.l. imperator. la. 2. ff. de ſtatu hominum. 2. lectura. 1. col.* Cui aſſentio, quia hoc priuilegium & ſuſpenſio executionis, non ſit cauſa mulieris ſed cauſa partus, licet contrariū teneat idem Bald. in *l. 2. §. numerum. ff. de execu. tuto.* Quæro tamen pro intelligentia prædictorum, an poſt partum ſtatim debeat fieri executio, vel ſit expectandum aliquod tempus conualeſcentiæ? In quo dico, quod eo caſu quo eſt condemnata ad mortē naturalem, ſtatim poteſt fieri executio, quia ceſſat ratio ſuſpenſionis: ſi vero eſt condemnata ad aliam pœnam corporalem, vel torturam, debet differri per aliquod tempus, quod ſit fortis, & in ea valetudine, vt poſſit eam ſine periculo mortis pati, quia militat eadem ratio. ita tenet & declarat Dynus Bartol. & communiter Doctores in *leg. pragnantis. ff. de pœnis*, idem Bart. & comm. Doct. in *d.l. imperator. la. 2. ff. de ſtatu homi.* Item adde, quod, ſi filius natus habet vnde poſſit alimentari, debet quæri nutrix, quæ ipſum alit ſuis expenſis, ſi vero non habeat bona, & non reperitur nutrix, quæ gratis faciat, tunc debet ſolui de publico. argumento textus in *l. mulier in opus ſalinarum. ff. de captiuis.* text. in *l. vt virtutem. C. de ſtatuis, & imagi.* textus in *leg. 1. & per totum. C. quibus ex cauſ. ſer. pro pre. liber. accip.* textus in *ff. de iuſtitia, & iure.* Et eorum quæ ibi notat Bartol. & communiter Doctores, vbi dicunt, quod poteſt de publico dari præmium capienti malefactorem. Si vero non reperitur nutrix pretio, nec gratis, ipſa mater condemnata debet ſeruari, & executio ſententiæ ſuſpendi, quia eadem eſt ratio in conſeruando filio iam nato, quæ erat in liberando, quando erat in ventre. ita etiam tenet Oldrad. Bart. & communiter Doct. in *d. l. pragnantis. ff. de pœnis.* idem Bartolus, & communiter Doctores in *dicta le. imperator, la. ſecunda. ff. de ſtatu hominum.* Ananias, & communiter Canonixtæ in *capitulo ſecundo de patri. qui ſin.* Hippolytus in *ſua præctica, §. nunc videntur. antepen. col. num. 47.* Vnum tamen eſt, quod cum pragnante bene poteſt agitari proceſſus, & iurare, & deponere tanquam pars vel teſtis, niſi ſit periculum partus, quia ad hoc ducitur de longe, & fertur ſententia condemnatoria, licet differatur executio, vt aperte probant prædicta iura & comm. Doct.

Quintus caſus eſt, quando reus condemnatus velit accipere in vxorem aliquam meretricem exiſtentem in lupanari, quia per hoc videtur ſibi remittenda pœna. argum. text. in *c. inter opera, de ſponſa.* Vbi habetur, quod ille qui extraxit meretricem de lupanari, & eam duxit in vxorem, exercuit actum maximæ charitatis, & prodeſt ſibi in remiſſionem peccatorum, & per illum text. aliquando fuit ita practicum in noſtro regno, vt dicit, & refert Paris de Puteo in *tract. Syndi. in parte an ſi iudex, fol. 116.* Et quæſiui à peritis iudicibus qui idem mihi dixerunt. Sed iſte caſus non eſt verus nec tenendus, quia non reperitur iure cautum. Item quia tenderet in

graue præiudicium reipublicæ, quia viles ribaldi, & infames quotidie delinquerent ſperantes veniam ducendo meretrices in vxores. Nec obſtat text. in *d. c. inter opera.* Quia fateor, quod ſi quis, ducat meretricem in vxorem, exercet actum charitatis, & miſericordiæ, vt proſit ad ſalutem animæ, & remiſſionem peccatorum, ſicut ſi exerceret quemlibet alium actum charitatis, non tamen per hoc liberatur in foro iudiciali à pœna corporali pro delicto, in præiudicium partis offenſæ, & reipublicæ, & in^m terminis ita tenet Paris de Puteo in dicto loco, & Petrus de Bernia in additionibus ad Iacob. Butt. in *l. raptos. Cod. de Episc. & cle. ſin. col. & 9.* Vbi dicit, quod fuit de hoc conſultus Andegauis in facti contingentia, dum quidam ad furcas duceretur, & à meretrice peteretur, & reſpondit, quod non erat admittendus, nec relaxandus, & ita ſtatim fuit ſuſpenſus, & ſententia executioni mandata.

Sextus caſus eſt, quando reus condemnatus tempore, quo ſuſpenderetur, cecidit in terram ſanus, & illæſus laqueo fracto, quia attribuendum eſt miraculo, & executio ſuſpeditur, & rex vel princeps ſuper hoc conſulendus eſt, quia ea quæ raro, & in ſoli e accidunt, contra ea quæ naturaliter ſunt diſpoſita, potius miraculo, quàm alij facto attribuenda ſunt, & non ſunt ſub lege, vt in *c. niſi. verſ. ſed dices, de ren. & in c. licet de reg.* Item etiã quia in dubio ſanctius eſt nocētē impunitum relinquere, quam innocentem condemnare, vt in *l. abſentem. ff. de pœnis, cum ſimilibus.* Vnde in hoc dubio iuſtius, & rectius erit executionem ſuſpendere, quam forte veritati, & ſigno miraculi reſiſtere. Item quia, vt refert ſcriptura ſacra ex precibus Beatæ virginis Mariæ, & aliorū Sanctorum, hoc ita contigisse, & quosdam liberatos eſſe, & quod hoc caſu princeps conſulatur, probat bene textus in *l. 1. §. ſi quis vltro. ff. de quaſtio.* & in hoc reſideo in terminis. ita tenet Luccas de Penna in *l. 1. C. de deſertoribus. lib. 12. 6. col. verſ. deponere, quod damnatus,* Paris de Puteo in *tract. Syndicatus in parte an ſi iudex, penultima columna.* & Philipp. Decius in *regula fauorabiliores. ff. de regulis iuris, ſin. col.*

Septimus caſus eſt, quando reus condemnatus aliquam accuſationem contra aliquem propoſuerat: quia ſuſpeditur executio, donec etiam perficiat & vſque in finem perducat. ita probat text. capitalis in *l. is qui reus. ff. de publ. ind.* & ibi notat Bart. *5. col. n. 7.* & comm. Doct. Vbi omnino vide de veritate.

Octauus caſus eſt per indulgentiam & remiſſionem principis, quia ſi rex, vel princeps remittat pœnam delinquenti, liberatur à tota pœna. text. eſt in *l. 1. & per totum. C. de ſent. paſſis.* text. in *leg. ſin. Cod. de generali abolitione,* textus in *l. 1. §. de qua autem. ff. de poſtulando.* Et talis remiſſio poteſt per principem fieri dupliciter: primo modo generaliter remittendo pœnam delinquentibus, accuſatis, in quiſiſtis, vel condemnatis propter publicam lætitiã, vel aliquem proſperum ſucceſſum natiuitatis filij, vel victoriæ, vel ſimilem cauſam. Secundo modo particulariter remittendo pœnam alicui ex aliquo priuilegio, gratia, & beneficio particulari, text. eſt in *l. generalis. C. de ſent. pa.* & ibi communiter

niter Doctor. & idem disponit *lex 1. titul. 32. 7. part.* & quæ forma in hoc habeatur vide *l. 2. titul. 11. libr. 1. ordin.* Et adde, quod hoc potest facere cum bona conscientia, quando non est pars, quæ accuset, & quando remissio non tendit in graue detrimentum reipublicæ, quia alias non potest princeps remittere cum bona conscientia. ita Sanctus Thomas in *secunda secunda 9. 67. art. 4.* quem omnino vide.

Item adde, quod si delictum sit qualificatum, puta actum proditoriæ, vel aleuose, vel cum igne, vel sagitta, vel si ante commiserit simile delictum, remissio generalis vel particularis, non prodest delinquenti, nisi expressa mentio fiat de illa qualitate, ita probat text. in *l. 3. Cod. de Episcopa. audientia.* & ad hoc vltimum notat & commendat ibi Guilliel. Barb. in *cap. super litteris. de rescript. 34. column.* Fel. in *cap. postulasti. eodem titul.* Pala. Ru. in *sua repe. fol. 103. 2. col. in fin. versi. ad cuius confirmationem,* & idem disponit hodie *lex 1. & 2. titul. 12. libr. 1. ord.* Item adde, quod talis indulgentia, vel remissio habet istum effectum: quod si fiat ante sententiam & condemnationem, videtur remissa pœna delicti, & confiscatio bonorum & infamia, textus est in *l. rescripta in fin. C. de pre. impe. offe.* ibi *vel crimen supplicantiibus indulgeat,* text. in *l. 2. Cod. de gene. aboli.* Si vero fiat post sententiam & condemnationem, videtur tantum remissa pœna delicti, non vero bonorum nec infamiæ, text. est in *l. fin. Cod. de gene. aboli. in versic. indulgentia patres conscripti quos liberat notat, nec infamiam criminis tollit, sed pœna, gratiam.* facit textus in *l. secunda. Codic. de senten. pa.* textus in *l. generalis, eod. titul.* Quod intelligo quando simpliciter est facta remissio, secus vero si pleno modo fiat, vt si expresse dicatur, vel tacite per verbum denotans plenam remissionem, vt si princeps dicat, quod illum restituit ad pristinum statum, quia tunc indistincte videtur remissa pœna & confiscatio bonorum & infamia. textus est in *l. 1. versicul. fin. Codic. de senten. pa.* Cuius verba sunt: Restituo te in integrum prouinciam tuam, & adiecit, vt autem scias, quid sit in integrum restituere, honoribus, & ordini tuo, omnibus cæteris restituo. textus in *l. fin. §. eod. titulo.* Confirmatur, quia verbum *restituere* plenam habet significationem, vt in *l. videamus. la 2. §. in Fauiana. ff. de usu, cum similibus.* Item etiam quia beneficium principis latissime debet interpretari, vt in *l. fin. ff. de constit. princ.* Item adde quod licet restitutus per principem recuperet etiam bona confiscata, tamen non recuperabit fructus iam perceptos ab ipso fisco, vel principe, ita probat text. singul. in iure in *auth. idem est de Nestorianis. Cod. de hereticis,* vbi habetur, quod si quidam liberi sunt fideles, alij vero non, portio & hæreditas omnium debet esse apud fideles, & si postea fuerint conuersi, restituantur eis eorum partes sine fructibus. & ibi expresse notat & commendat Alberic. & Salyc. & ad hoc illum textum reputat singul. Angel. in *l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de libe. & posthum. fina. columna, numer. 14.* & ibi Aret. in *11. column. versicul. super secundo artic.* Cuman. *penultima columna, num. 13.* Alexand. *9. column. num. 21.* Lancel. Decius, *penult. column. versicul.* Vnum semper nota. Bald. in *capit. domino guerram,*

penultima columna, num. 12. hic finitur lex, deinde incipit consuet. reg. idem Bald. in *leg. 1. fina. columna. in med. Cod. de fide instrum. & iure hastes fisca. libr. 10.* Angel. in *authent. de hered. & ful. §. 1. Colla. 1.* facit etiam textus in *auth. vt cum de appella. cognos. §. si quis de predictis, versicul. si vero posthac. Colla. 8.* & ibi not. Angel. Et ista opinio est tenenda in iudicando & consulendo, licet Ias. in *dicta l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de libe. & posthum. 15. column. n. 51.* expresse teneat contrarium, imo, quod fiat restitutio fructuum, quia verbum *restitutio* importat plenam restitutionem & extenditur ad fructus, textus est in *l. videamus. la 2. §. in Fauiana, versicul. fin. ff. de usuris.* Cuius verba sunt: Nam & verbum, *restituas*, quod in hac re prætor dixit plenam habet significationem, vt fructus quoque restituantur, textus in *l. in condemnatione. §. 1. ff. regu. iur. text. in l. ex diuerso. §. 1. ff. de rei vend. text. in cap. grauis, de restitut. spo. & idem videtur tenere Philippus Decius in *d. l. in condemnatione. in fin. de reg. iur.* Sed illa iura non obstant, quia ibi tractatur de restitutione bonorum, nulla præcedente culpa petentis, & alias esset in graui præiudicio. in nostro vero casu alienatio fit per delictum & culpam. vnde cum ex mera gratia fiat restitutio, debent intelligi sine fructibus, cum medio tempore iusto titulo possedit, & eos percepit. Item etiã quia ibi creditor, qui petit reuocationem fieri, prætendit causam onerosam pro recuperanda re sua, vel sibi debita, & talis restitutio & reuocatio respicit tempus, in quo fuit facta alienatio, quia ab illo tempore fuit iniusta & in præiudiciũ eius: in nostro vero casu reus delinquens restitutus, qui petit bona virtute restitutionis, prætendit causam lucratiuam, cum iam bona erant principis, & fisci eius vnde restitutio debet intelligi in rebus stantibus penes fiscum, non vero in fructibus iam perceptis.*

Aduertendum tamen, quod licet restitutus per principem recuperet bona sua confiscata, tamen debet intelligi, quando non erant alienata per ipsum principem, vel fiscum, secus tamen est, quando essent in alium alienata ex aliquo titulo oneroso, vel lucratiuo, quia tunc non recuperabit prædicta bona, nec pretium eorum, nec restitutio ad illa extenditur, quia ius erat illi tertio quaesitum, quod non debet sibi conferri per beneficium, & restitutionem principis, argument. textus in *l. rescripta. Codic. de preci. impe. offer.* ibi, *nisi forte aliquid quod non ledat alium, sed pro sit petenti.* textus in *l. quotiens. eodem titul. textus in l. 2. §. si quis à principe. ff. ne quid in loco publico.* Cuius verba sunt: Si quis à principe simpliciter impetrauit, vt in publico loco ædificet, non est credendus sic ædificare, vt cum incommodo alicuius id fiat. textus in *§. merito, eiusdem l. textus in l. quod minor. §. Scauola. ff. de minor. textus in l. si quando. Codic. de inoff. testa. textus in l. fin. Cod. de repud. here. text. in l. 2. ff. de decurionibus. text. in c. quamuis de resc. lib. 6.* Et in expresso isto fundamento, & consideratione istam sententiam & conclus. gloss. singul. & ordinaria in *l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de libe. & post. in verbo emancipatus. in finalib. verbis,* & ibi Bart. *4. col. n. 12.* Albericus *3. column. 3. questio.* Bald. *penultima col.*

col. vers. deinde, Ange. fin. colum. num. 14. Imo. fin. colum. in fin. Paul. de Cast. penult. colum. num. 33. Aret. 10. colum. in medio. Rapha. Cuma. penult. colum. num. 10. Socin. 5. colum. in fin. Alex. 8. colum. num. 19. Iaf. 16. colum. num. 57. Lancelot. Decius 4. colum. in fin. Bart. in l. fin. Cod. de sent. pa. colum. num. 7. & ibi Bald. 3. colum. num. 5. & 6. Iacob. de Bellouiso in c. domino guerram, hic finitur lex, deinde consuetudines regni incipiunt. 2. colum. vers. quaritur. in vsib. feud. vbi latè disputat Bal. in l. sed si hac. §. sed si per pœnam. ff. de in ius voc. Ioan. de Imo. in l. si marito. ff. solut. matr. & ibi alij Doctor. Paul. Griland. in tract. de relaxatione carceratorum, in rub. de beneficio, & indul. pr. 4. quest. Quod tamen singulariter limita, & intellige, quando talia bona sint antè quæsitæ ex priori titulo, & contractu principis vel fisci: secus tamen est, si sint alteri quæsitæ ex sola condemnatione absque facto, vel contractu principis vel fisci: quia tunc restitutus bene recuperabit illa bona. Ex quo deducitur & infertur, quod si ex forma & tenore disponentis bona maioratus vel vinculata debeant peruenire ad sequentem in gradu per mortem ciuilem vel naturalem possessoris, vel eo ipso quod comisit delictum per quod conueniunt confiscanda, & postea sit restitutus à principe, recuperabit bona. Secundò infertur, quod si ex forma legis vel statuti ex bonis condemnati aliqua pars eorum applicetur parti offensæ vel hæredibus eius, & postea sit restitutus à principe, recuperabit illa bona, quia non dicuntur propriè nec perfectè alienata, argum. prædictorum iurium, & argum. text. in l. siue libertus. ff. de iur. patro. vbi habetur, quod si patronus deportatur, & per consequens amisit ius patronatus, quod si postea sit restitutus recuperat ius patronatus, text. in l. sed si hac. §. liberos, el primo, vers. sed & si pœnam. ff. de in ius voc. vbi idem disponitur. text. in l. si. C. de sen. pa. vbi dicitur, quod si pater deportatur, & amisit patriam potestatem, & postea restituitur, recuperat eam, & in expresso isto fundamento, & consideratione tenet originaliter Cinus in d. l. Gallus. §. & quid si tantum. de lib. & posthu. & ibi Aret. 10. colum. in medio, Alex. 9. colum. vers. putarem, licet cum distinctione, quando nondum est apprehensa possessio. Iaf. 16. colum. num. 61. Lancelot. Decius, penult. col. ante medium, Bal. in l. sed si hac. §. sed si per pœnam. in fi. ff. de in ius voc. idem Bal. in l. fin. C. de senten. pa. 3. colum. num. 6. idem Bal. in c. domino guerram, penult. col. num. 12. hic finitur lex, deinde cons. reg. inci. in vsi. feu. Ange. de Peru. in l. si pater filium. ff. de adoptio. Andr. de Iser. in c. 1. 2. col. de vasallo decrepita etatis in vsib. feud. Sed his non obstantibus, ego teneo contrariam sententiam, imò quod etiam in isto casu ille, cui per legem vel hominis dispositionem bona delinquentis sunt applicata, non teneatur bona restituere, nec sibi auferantur, modò sit apprehensa possessio, modò non, & per consequens restitutus non recuperat illa bona. Primò, quia beneficium, & restitutio principis semper debet intelligi sine præiudicio iuris alteri quæsitæ, vt iuribus supra proximè allegatis, ergo cum illi tertio sit ius quæsitum in prædictis bonis, nullo modo potest

Anton. Gomez, Tom. III.

intelligi ei sublatum, per restitutionem principis. Secundò, quia princeps etiam ex plenitudine potestatis non potest in totum auferre ius alteri quæsitum, licet differre, vel suspendere sic, nisi tantumdem resarciat de suo patrimonio, vt in l. item si verberatum. §. 1. ff. de rei ven. & in l. Lucius. ff. de euit. & in l. Antiochen- sium ff. de priui. cred. & notatur latè per Doct. in l. fin. C. si contra ius, vel util. public. & latius dixi suo loco. Tertiò, & in specie facit text. not. & expressus iuncta gloss. ord. in l. 2. C. de in ius voc. vbi habetur, quod licet per rescriptum principis possit remitti pœna pecuniaria applicanda fisco, non tamen pœna publicanda parti, & ad hoc summè notat & commendat ibi Bart. & commun. Doctor. qui ex hoc inferunt, quod si simpliciter fiat remissio, extenditur ad pœnam applicandam parti. Confirmatur ex l. 2. tit. 12. lib. 1. ord. vbi disponitur, quod indulgentia, vel remissio principis non valet stante parte, vel accusatore, nec aliter posset valere cum bona conscientia, vt dicit Sanctus Thom. 2. quest. 97. art. 4. & dixi supra ista repe. Et in expresso istam sententiam & conclusionem contra Cynum, & sequaces tenet Bald. sibi contrarius in d. l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posthu. 4. colum. in fin. & ibi Ioan. de Imo. fin. colum. in fin. Raph. Cuma. pen. col. num. 12. Fortunius Garcia 91. col. num. 221. quem vide Fab. in §. cum autem. Inst. quib. mod. ius pa. po. solut. 2. colum. Anch. in c. quamuis. de rescriptis, in 6. Nec obstat text. in d. l. siue libertus. ff. de iur. patro. & in l. sed si hac. §. liberos. el. 1. vers. sed & si per pœnam. ff. de in ius voc. & in l. fin. C. de senten. pa. cum similib. Quia ibi per legem, vel dispositionem non applicatur liberto, vel fisco, ius patronatus, vel patriæ potestatis, conferendo in eis aliquod beneficium, sed tantum suspenditur in patrono, vel patre illud ius virtute sententiæ, & condemnationis ex quadam necessaria consequentia propter inhabilitatem, & incapacitatem eorum, qua cessante beneficio restitutionis statim sequitur illud ius, quod erat oppressum, & suspensum, & recuperat primum statum quem amisit, & in expresso ita videtur soluere Ioan. de Imo. licet sic non declarat in d. l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de libe. & posthu. fin. col. in fin. in quantum dicit, quod in dictis iuribus potius fuit facta suppressio quam translatio, & ibi alij Doct. præcipuè Fortunius Garcia 92. col. num. 223. Nonus casus est per concordiam, & remissionem partis, ita disponit l. 22. tit. 1. 7. part. de quo articulo magistraliter dixi in delicto homicidij. Decimus casus est, quando iudex condemnauit aliquem in pœna exilij, quoad voluerit, vel ad voluntatem, & beneplacitum eius, quia tunc prædicto iudice reuocante, vel eo mortuo, finitur exilium, quia videtur cessare voluntas iudicis. ita probat text. in l. 3. ff. locati, text. in leg. fin. ff. qui sine manum. libert. perue. text. in l. idem Pomponius. §. fin. ff. de rei ven. text. in l. 3. ff. iudi. solut. text. in l. mandatum. C. mandati. text. in §. item si adhuc. Instit. eod. tit. text. in l. centesimis. §. fin. ff. de verb. obl. & tenet Bart. fin. quest. & commun. Doct. quos omnino vide, quia in aliquibus reprobatur Bar. in sua distinctione. Vndecimus casus est, quando rex,

D d d vel

vel princeps ex iracundia condemnauerit aliquem, vel iubet condemnari in maiori pœna, quàm delictum poscat, & à iure sit imposita, quia tunc suspenditur executio per 30. dies, & consulendus est princeps. text. est sing. in *l. si vindicari. Cod. de pœnis*, & ibi ad hoc notat & commendat glo. ord. & commun. Doct. & reputat singularem Hippolytus in *l. 1. ff. ad leg. Corn. de sica. si. col.* & idem disponit *l. 5. tit. 12. lib.*

3. ord. & 29. cum seq. tit. 18. 3. part. Duodecimus casus est, quando esset condemnatus ad mortem homo positus in dignitate, quia tunc suspenditur executio, donec consulatur princeps, nisi tumultus, & scandalum aliter sedari non possit, textus est bene notandus in *l. pen. ff. ad l. Corn. de sic.* quem ibi ad hoc notat & commendat gloss. ordin. Bart. Alb. & communiter Doctores.

ANNOTATIONES.

a **M**orus quam semiplena probatio.] *Idem iam supra affirmavit c. preced. n. 1. ver. aduertendum tamen, quod etiam affirmat Corn. conf. 101. lit. 1. lib. 2. & consulendus Iulius Clarus qui optime indiciorum gradus secernit, in pract. §. ult. quest. 20. in prin.*

b Et omne per illud per quod.] *Est hac regula, qua vulgo non inutiliter teritur, obseruata, ac diligenter inculcata à Dec. n. 33. Claud. ult. ver. in l. 2. ff. de Iurisd. omn. ind. Ias. in l. si stipuler, num. 4. ff. de verb. obl. Hippo. in pract. §. pro complemento, n. 4. pag. mihi 142. Dec. rursus in c. iurauit, n. 2. de probat.*

c Et ideo clamandum est contra iudices.] *Vix vnquam certè satis pro dignitate reprehendi, atque etiam diris deueneri iudices illi potuerunt, qui vel noua, & insolentia questionum seu tormentorum genera comminiscuntur vel diutius acriusque accusatos reos tormentis vexant, quam ius fasque discretè exposcit: ecquid enim crudelius, atrocius, & ab omni iure, & ratione magis alienum, quam sub veritatis eruenda pretextu miseros homines nouis, & horrendis modis dilaniare, & ad ea qua nunquam patrarunt, nunquam dixerunt, nunquam vel cogitatione ipsa comprehenderunt, confutenda, adigere ac perducere? quis enim non potius semel atque vno veluti temporis atomo, & vite finem quocumque modo imponere, & feralem horum veriùs laniorum quam iudicum tyrannidem effugere, quam se sub mille mortibus vinum discerpi eligat? arbitror equidem & idgenus iudices (sitam præstabile, ac tam diuinum dignitatis exaggerata nomen efferis iis hominum umbris, nec enim vel homines dici, ducique debent, attribui potest) tum falsi, tum homicidij criminibus frequentissimè obnoxios fieri, dum falsa pro veris enunciari cruciatibus cogunt, & vel innocentes reos, vel innocentium loco habendos iustissimè trucidant, nec illis profectò aliam imponendam pœnam existimo, quàm illam, quam Perillo horum planè simili Phalarides hac in re iustissimus imposuisse fertur, videbis porro hac itidem de re, & de tota huiusce capituli materia Iulium Clar. in pract. §. ult. quest. 64. per totam.*

d Quia pro officio iudicis præsumitur.] *Præsumptionem hanc pro iudicibus probat vulgaris ad id text. in l. 2. ibi, quod non arbitramur. C. ciuil. iudic. quem efferunt Ias. in l. vna. num. 12. C. vt omnes iud. Ludouic. Gomez. in §. ex maleficis, n. 7. Inst. de act. Hippol. in pract. crim. §. 1. num. 98. Ferrat. Caut. ult. colum. ad si. Alcia. notabiliter reg. 3. præsum. 9. conferunt qua superius obseruauit, iudicem & dici & duci debere virum bonum. Intellige tamen, huic præsumptioni neuiquam locum fore, ubi contrarium per euidentiã facti appareat, quod verè tradit Hippo. sing. 438. ad si. vel cum aliter contrarium ostenditur, vt asserit cum Alcia. vir doctissimus, & præceptor mihi charissimus Arius Pinel. in l. 2. part. 2. c. 2. n. 2. in si. C. de resc. vend. quin & Theophilus grauissimus Iuris paraphrastes, in §. prætorum. Instit. de iure nat. gent. & ciuili, pag. mihi 12. luculenter inquit magistratus multis herere, & relinqui posse suspicionibus, caueant igitur in hac tormentorum materia, iudices, & potius clementia, pietatisque nomen induant, quam vana seueritatis specie ducti illos imitentur, de quibus supra proximè verba feci.*

e Quod tamen intellige.] *Idem affirmat August. ad Ang. de malef. in verb. & vestem cœlestem. num. 19. Betr. conf. 107. lib. 1. in 1. part. Roland. conf. 45. num. 41. lib. 1. & probat non obscure text. in l. in ciuilem. C. de furt. quatenus non generaliter hanc præsumptionem ortum iri docet.*

f Istam sententiam, & conclusionem tenet.] *Idem asserit nemine citato Iulius Clarus in pract. §. ult. quest. 21. vers. vlt. quæro. in si. & sanè id absque dubio cum iuris ratio, tum aequitas iure omni superior facile suadent.*

g Dico quod regulariter.] *Hanc regulam ponit etiam Duen. reg. 45. & qui limitationes complures adiungit Octau. Vestrius in pract. li. 7. vbi videto Nicolaum Antonium Grauarium, qui ad illum doctissimas, & elegantissimas additiones lucubrauit. quin etiam hac eadem de materia videto Did. à Cou. Ruu. in pract. quest. c. 23. Iulium Clarum in pract. §. ult. quest. 94. & qua etiam breui dudum obseruauit in recept. sen. thesau. ver. appellatio, n. 191. cum seqq.*

h Hippol. de Marsil. in l. 1. §. si quis &c.] *Asseuerant idem Hippolyt. in leg. vna. num. 91. & seq. Cod. de rapt. virgi. latè Did. à Cou. Ruu. in tract. de sponsa. 2. par. cap. ult. num. 12. Duennas reg. 190. Iulius Clarus in pract. §. ult. quest. 49. vers. quero nunc. & res videtur extra omnem aleam disputationis posita.*

i Adeo quod licet condemnatus dicat & asserat.] *Quamuis hac sententia iure probatissima censerit debeat, multorum tamen exempla, qua veterum historias replicantibus nusquam non occurrunt contrarium vtilius potius atque antiquius ostendunt, nec me rationes Vlpiani in l. si quis forte. ff. de pœn. magnopere mouent. nam vt multi eludende pœna causa id allegare videantur, tamen & elusio breuib. terminis*

minis circumscribitur, & nonnulli aliquando verè id affirmare possunt, plurisq; faciendum est, posse unum aliquem quod è principum salute vel è republica sit detegere, quam multos aliquantulum temporis à suppliciiis perpetiendis interquiescere: nec item quia tandem quis tacuit, quod tantopere enunciari decuit, & idcirco pœnam commeritus est, si tandem necessitate coactus palam illud vult facere, princeps breui temporis momento sua, ac reipublice utilitatem debet postponere. Itaque caute hac in re sese iudices gerere debere, tum existimo tum moneo, dabuntque obnixè operam, num possunt ipsi aliquid veritatis expiscari, alioquin pro conditione personarum huiusmodi allegationes ac promissiones non erunt susque deque habende.

l Text. est sing. in iure.] Tametsi textus hic in l. ad bestias, non id ratione aliqua probet, ad quod vulgò allegatur, quinimò totum prorsus contrarium docere videtur, quippe qui tantum dicat praesides prouinciarum, si quos ad bestias damnent, & eos longè gratus speculum bestiis eisdem ad dictos posse coram populo Romano exhibere arbitrentur, Romam esse dimittendos: tamen communis conclusio multum profectò aequitatis, multum rationis habet. qua etiam de re videto Did. à Cou. Ruu. lib. 2. resolut. cap. 9. num. 6.

m Et in terminis ita tenet Paris de Puteo.] Affirmat idem Tiraz. de pœn. causa 56. in fin. sed certe superior opinio receptissima est, ut constat ex iis, quos laudat Iulius Clarus in pract. §. ult. quest. 96. ver. quæro etiam, & quamuis reuera iure aperto comprobari nequeat, non parum ratione, atque aequitate innititur. nam publici fundi calamitatem, vite iuuenum bararum è medio tolli, imò ad meliorem frugem ea ratione conuertri non modiocriter reipublica interest. Nec obstat, quod sub ea spe scelerosi homines delinquant, quia cum reuera non minus supplicium illis futurum sit, id genus uxores accipere, quam semel, & confestim natura debitum agnoscentes vitam cum morte commutare, non inde maior facilitas ad succipienda facinora ingenerabitur: quo etiam modo, & secundum argumentum declinabitur, cum & publica utilitas publica utilitati clementer satisfaciat, & insuper publica illa utilitas de sumendis suppliciiis non euanescat, nec vel etiam forsitan imminuat ur.

Emanuel Soarez à Ribeira, I. C.

DE CONFISCATIONE BONORVM DELINQVENTIS.

CAPVT XIV.

SVMARIA.

- 1 Si bona veniunt confiscanda propter delictum, an illa confiscatio extendatur ad bona futura.
- 2 In confiscatione bonorum an veniant iura conditionalia.
- 3 An reus delinquens teneatur in foro conscientie soluere pœnam à iure impositam, antequam sit per iudicem condemnatus.
- 4 Si reus alienauit bona & postea condemnatur in confiscatione bonorum, an potest fiscus auferre bona à quolibet possessore.
- 5 In casibus in quibus bona confiscantur quanto tempore debent peti ab hæredibus condemnati, vel à tertio possessore.
- 6 Post sententiam latam contra reum an index debeat mittere condemnato sacerdotem ut confiteatur peccata sua, & dare reo spatium, ut prouideat ea que suam animam concernunt.
- 7 Iudex vel eius officialis an possit capere animal alicuius prinati, & in eo portare malefactorum pro exequenda iustitia.
- 8 Postquam reus est furca suspensus an possit tolli de furca & sepeliri per consanguineos.
- 9 Reus postquam est furca suspensus an possit dari medicis & chirurgis ad faciendam anatomiam.

H TEM principaliter quæro, an in casibus in quibus propter delictum bona veniunt confiscanda, talis confiscatio extendatur ad bona futura? & breuiter
Anton. Gomez, Tom. III.

& resolutiue dico, quod non, vnde si reus est condemnatus ad mortem ciuilem, puta deportationis, vel damnationis in metallum, vel hodie ad galeras, vel ad exilium perpetuum, & bona eius confiscantur, quo casu bene poterat de iure antiquo quærere ea, quæ sunt de iure naturali, vel gentium, & hodie de iure nouo authenticorum potest ex quocunque contractu, vel successione quærere, cum non efficiatur seruis pœnæ, ut in auth. sed hodie. C. de don. int. vir. & vxor. & ita latè dixi & notabiliter in l. 4. in ll. Tauri. & aliqua bona acquireret, illa bona non veniunt in confiscationem, sed sunt propria ipsius rei & hæredum suorum. ita probat text. sing. in l. si mandauero tibi. §. is cuius bona. ff. mandati. Cuius verba sunt: Is cuius bona publicata sunt mandare alicui potest, ut ea emat, & si emerit, ut illis erit mandati actio, si non præstet fidem, quod idè receptum est, quia publicatis bonis quidquid postea acquiritur, non sequitur fiscum, & ibi notat & valde commendat Baldus & alij Doctores. & illum textum ad hoc notat & commendat Baldus post glossam ibi in leg. final. Cod. que res pig. oblig. poss. in fin. & Ioann. de Imola in leg. ex facto. §. fin. ff. de vulgar. & pup. & ibi alij Doctores. Bar. in l. fin. ff. de bonis damn. fin. colum. num. 9. Cyn. Sal. in l. 2. Cod. de bonis prof. Bal. in l. 3. C. de prin. fisc. Ang. & Alex. in l. 3. §. illud. ff. quod quisq; iuris. Alex. in l. si stipulatus fuerim illud. §. 1. ff. de verb. oblig. 2. colum. num. 4. & ibi Iaf. 3. colum. num. 6. An. de Iser. in c. 1. §. fin. de cap. corra. 2. colum. 3. quest. Ang. de Aret. in

tract. malefic. in parte, & eius bona publicamus. ver. & nota. & ibi eius additionator Bald. in cap. cum contingat. de iureiur. 6. colum. numer. 33. probat etiam text. in l. eius qui. §. 1. de test. ibi, bona quoque que tunc habuit cum damnaretur publicabuntur, & ibi not. Bal. Paul. in l. quidam sunt serui. in fin. ff. de pœnis. vbi habetur, quod deportatus acquirit sibi ea, quæ sunt de iure gentium, ergo non veniunt in confiscationem. textus in l. certa forma. Cod. de iure fisc. lib. 10. & ibi not. Bart. Pla. & alij Doctor. textus not. in c. felicis. versic. verum de pœnis, lib. 6. ibi, de postmodum acquisitis repetitio non negetur, & ibi not. Doct.

- 2 Ex quo notabiliter infertur, quod in confiscatione bonorum non veniunt iura conditionalia, vnde si reo condemnato aliquid debeatur sub conditione, & post sententiam, & condemnationem verificetur conditio, illud non debetur fisco, nec venit in confiscationem. ista est gloss. sing. & vnica, iuncto text. in l. non ad ea. ff. de condit. & demonstr. in verbo, presens. ibi, vel si publica sunt, nam postea quæ sita non caderent in eas causas, & ibi notat & commendat Bart. in l. fin. & reputat sing. Io. de Imo. Pau. & alij Doctores. & illam glo. ad hoc reputat sing. & vnica Bal. in l. etiam. C. ad legem Falc. col. 2. n. 2. & idem Bald. in l. 1. c. cum contingat. de iureiur. 6. col. numer. 34. Ang. de Imo. in l. quotiens. ff. de noua. Alex. in l. si marito. ff. solut. matr. 2. col. pro qua sentent. & con. facit text. in l. interdict. ff. de con. & dem. Quod tamen intellige, quando iura conditionalia proueniunt ex vltima voluntate, vt hæreditates, vel legata, quia licet habeant causam de præterito, & post sententiam, & condemnationem verificetur conditio, non veniunt in confiscationem, quia sicut non transirent ad verum hæredem, vt in l. vnica. §. in autem sub conditione. C. de cadu. toll. cum simil. ita etiam non debent transire ad fiscum, quia habetur loco hæredis, vt in l. 2. C. ad legem Iul. de vi. Secus tamen est, si iura conditionalia proueniunt ex contractu, quia tunc bene veniunt in confiscationem, & verificata postea conditione pertinebunt fisco, quia iura conditionalia in contractibus transmittuntur ad hæredes, vt in §. ex conditionalis. Inst. de ver. obl. ergo transeunt ad fiscum sicut ad hæredem, & in expresse ita probat text. in l. inter socerum. §. si. ff. de pact. dot. & in terminis ita tenet, & declarat Ioan. de Imo. in d. l. non ad ea. ff. de cond. & dem. quam legit cum l. precedenti. & ibi Alex. in add. ad Bar. Quod iterum limita, & intellige, quando esset conditio casualis, vel mixta, secus si potestatiua, quia illa non transmittitur ad hæredes, ergo nec ad fiscum, quia creditor defectus censetur esse in culpa non adimplendo, ita probat text. not. si decem cum petiero. ff. de verb. obl. & ibi comm. Doct. text. & Doct. in l. potior, & l. qui balneum. ff. qui pot. in pig. hab. & tenet Bal. in l. si. C. de contrab. emp. 6. col. vers. ego autem distinguo. Item limita quando esset conditio de futuro: secus si de præsentis, vel præterito, arg. text. in l. cum ad præscr. cum l. seq. & ff. si cer. petat. & in l. conditio, de verb. oblig. & dixi latius in materia contractuum, dum tracto de contractu, & obligatione conditionali.

Item principaliter quarto, an reus delinquens teneatur in foro conscientie soluere pœnam impositam à iure pro delicto, antequam sit per iudicem condemnatus? & breuiter & resolutiue dico, quod non, quia pœna semper est imponenda per iudicem, & requirit eius declarationem. text. est in l. eius qui delatorem. ff. de iure fisc. ibi, verum oportet constare prius, & de crimine pronunciare. text. in §. in hoc. 33. questio. 2. ibi, & pœna nulli est inferenda per iudicem. Item etiam, quia pœna non solum imponitur à lege pro punitione delinquentis, sed etiam pro satisfactione reipublicæ, & aliorum exemplo, vt in l. ita vulneratus. ff. ad l. Aquil. & l. licitatio. §. quod illicite. ff. de publ. & veclig. & in l. capitalium. §. famosus. ff. de pœn. & in expresse istam sentent. & conclu. tenet glo. sing. & vnica in c. fraternitas. 12. quest. 2. gloss. fin. in fin. vbi dicit, quod fur vel latro, non tenetur in foro conscientie restituere pœnam dupli, vel quadrupli. & hoc notat & commendat ibi Archi. & illam gloss. ad hoc reputat singul. & vnica Abbas Panorm. in c. 1. de constit. 7. col. numer. 10. & ibi Felin. 11. col. vers. tertius casus. idem Abbas in proce. decre. in parte, rex pacificus. 4. colum. numer. 5. idem Abb. in c. Raynaldus. de testa. 6. col. in medio. idem Abb. in cap. si egressus, de iniur. idem Abb. in c. audiuimus, de simon. & ibi Felin. 1. colum. idem Abb. in c. suam de pœn. idem Abb. in cap. fin. de sepul. pen. col. numer. 6. idem Abb. in cap. dilecti. de arbitris. 3. col. numer. 12. idem Abb. in c. cum causam. de testib. 5. colum. in fin. Ant. in cap. fin. de pres. 1. col. in fi. & ibi alij Doct. idem Ant. in c. 1. de dolo & cont. 2. col. Bald. in l. quibus diebus. §. dominus. ff. de cond. & demonstr. in fin. & ibi Imo. & alij Doctor. idem Bald. in l. id quod pauperibus. C. de Episc. & cler. 4. col. quæ idem Bald. in l. post decisionem. C. de furt. idem Bald. in auth. ad hec. C. de usu. 5. col. numer. 9. vers. sed hic dubitatur. Io. de Imo. in l. stipul. ista. §. alteri, de verb. oblig. 4. col. in medio, & ibi alij Doct. Rom. & Modern. in rubr. ff. de acq. hered. Ias. in §. sed iste quidem, Inst. de act. 20. colum. numer. 119. S. Thom. vbi no. declarat in 2. 2. quest. 62. art. 3. Quod tamen limita & intellige, præterquam si aliàs reus delinquens sit per iudicem condemnatus, quia tunc tenetur restituere in foro conscientie, quia est sent. & ius quæsitum parti, & oritur sibi actio iudicati ad pœnam exigendam. arg. text. in l. 1. & per totum. ff. de re iud. & in expresse ita tenet Bald. in l. id quod pauperibus. C. de Episc. & cler. 4. col. quest. 9. Felin. in d. c. 1. de con. 12. col. vers. limitatur secundo. idem Felin. in c. audiuimus. de symo. 2. col. vers. limita secundo. Anch. in regula possessor. de reg. iur. lib. 6. 13. col. 3. quæ. principali. Sanct. Thom. in 2. 2. quest. 62. artic. 3. Secundò limita, præterquam si pœna imponitur ipso iure, vel facto, vt in crimine hæresis, vel in crimine læsæ maiestatis, vel hodie in crimine contra naturam, quia tunc statim commisso delicto reus delinquens tenetur in foro conscientie bona fisco restituere etiam ante sententiam, vel condemnationem, quia statim per legem est ius quæsitum fisco, & in expresse ita tenet singul. Abbas Panormitanus, in cap. de constitutione. 8. colum. vers. hac limitarem, &c. idem Abbas in cap. dilecti. de arbitris. 3. col. in fin. Felin. no. & melius quàm alibi, in dicto cap. de

de constitutione. 12. colum. versic. recipit tamen, ubi respondet ad ea quæ in contrarium possunt adduci, licet postea idem Felin. relinquat cogitandum in cap. audiuimus. de symonia. 2. colum. Conradus lib. 1. de contractibus. quest. 7. conclus. 2. & 3. Confirmatur ex textu, in l. commissis. ff. de public. & vectigalibus, ubi habetur, quod licet pœna regulariter non transeat ad hæredes mortuo reo ante sententiam & condemnationem, vel ante litem contestatam, ut in l. unica. Cod. ex delict. defunct. tamen quando pœna imponitur ipso iure vel facto, bene transit. probat etiam text. in leg. Gaius. ff. ad Syllan. text. in l. ea iudiciorum. ver. adeo de accus. text. in cap. 1. de homi. lib. 6. Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam, imò, quod non teneatur in for. conf. restituere. Primò, quia licet pœna imponatur ipso iure, vel facto, tamen requiritur declaratio iudicis, præcedente processu, & plena causæ cognitione, & ante non debet tradi executioni, sed restituere bona, esset pœna: ergo, &c. ita probat text. in l. eius qui delatorem. ff. de iur. fisc. & ibi Bart. & Doctor. textus expressus & melior de iure in cap. cum secundum leges, ver. fin. de hered. lib. 6. Cuius verba sunt: Confiscationis tamen huiusmodi executio vel bonorum ipsorum occupatio fieri non debet per principes, aut alios dominos temporales, iuxta Gregorij Papæ prædecessoris nostri declarationem, antequam per Episcopum loci, vel aliam personam Ecclesiasticam, quæ super hoc habeat potestatem, sententia super eodem crimine fuerit promulgata, & ibi notant communiter Doctor. ergo ante illam declarationem non tenetur delinquens, sicut nec ante ad sententiam diffinitivam. Secundò facit, quia reus delinquens non tenetur se prodere & diffamare, quia non posset bona sua restituere fisco, sine maxima infamia, ergo restituere non teneatur, argum. text. in cap. quis aliquando. vers. non tibi dico, de pœn. dist. & in c. si peccaverit. 2. quest. 1. ubi habetur, quod non tenetur quis se prodere & delictum proprium ostendere & manifestare. Et in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Summa Angel. in parte, pœna, articul. 3. & Summa Sylvestrina in parte, pœna. 25. quest. ubi not. loquitur, & in parte, heresis. 18. quest. principali. vers. 3. pœna est. S. Thomas in 2. 2. quest. 62. articul. 3. & ibi Caietanus in fin. & ex his infertur ad questionem, an talis reus delinquens possit cum bona conscientia bona sua alienare: & breuiter dicendum est, quod titulo oneroso non potest alienare, quia emptor, vel particularis successor esset in maximo damno, cum ab eo possent prædicta bona per fiscum auferri, etiam pretio non oblato: tit. verò lucratiuo bene posset alienare, quia nullum damnum incurreret. quod iterum limita, nisi alienasset pro alimentis sibi necessariis, quia tunc valet alienatio, argum. text. in leg. alienationes. ff. famil. ercis. & in leg. peto. §. prædium. ff. de leg. 2. & eorum quæ tradit Bart. in l. post contractum. ff. de donat. penult. colum. num. 12. Item limita, nisi delictum esset ita occultum quod nullo modo probari possit, quia tunc

Anton. Gomez, Tom. III.

poterit alienare, ita Summa Angel. & Summa Sylvestrina in locis ubi supra. Item etiam circa prædicta quæro, si quis dedit alteri damnum in persona, vel in rebus, culpa, vel negligentia, quo casu non tenetur ad pœnam, sed tantum ad interesse, ut per totum titulum. ff. ad legem Aquil. an illud teneatur restituere in foro conscientia? & breuiter & resolutiue dico, quod si dedit, vel intulit damnum dolo, vel lata culpa, quod tenetur damnum in conscientia restituere: si verò dedit, vel intulit damnum leui, vel leuissima culpa, non tenetur damnum in conscientia restituere, argum. text. in c. inebriauerunt. 15. quest. 1. & in expresso ita determinat Innoc. in c. sicut dignum, de homicid. 2. colum. in medio. & ibi Io. de Ana. & Felin. final. colum. & illud damnum sequitur & reputat valde sing. Abbas Panorm. in cap. 1. de consti. 7. colum. in fin. idem Abb. in c. si egressus, de iureiur. idem Abb. in c. cum causam, de testi. 5. col. in fin. idem Abb. in c. dilecti. de arb. 3. col. in fin. Sum. Syluest. in parte, resti. 3. vers. 12. nec obstat, quod lex positua ex iusta, & rationabili causa aliquid inducens debet seruari in conscientia, quia in nostro casu respectu soluentis est pœna cum sibi nihil adsit. l. post contractum.

Item etiam principaliter quæro in casib. in quibus propter delictum bona veniunt confiscanda, si reus delinquens alienauit bona titulo oneroso, vel lucratiuo, & postea sit condemnatus pro delicto, an fiscus possit prædicta bona alienata à possessore petere & vindicare? In quo notabili & quotidiano articulo resolutiue dico, quod si alienauit ante delictum commissum, fiscus non potest alienationem reuocare, nec bona à possessore petere, vel vindicare. Primò, quia ante delictum nulla obl. personalis, vel realis erat quæsitæ fisco, mediante qua possit reuocare, vel petere. Secundò, quia futuri creditores nunquam possunt reuocare alienata per debitores, ante contractum debitum, nisi probetur in eorum fraudem esse factam alienationem, ut dixi & fundavi in materia in rep. contractuum in arti. an & quando creditores possunt reuocare alien. in fraud. per vos debito. Si verò talis reus delinquens alienauit in fraudem expressè, vel præsumptiue, tunc bene potest fiscus reuocare & vindicare, tex. est in l. in fraudem. ff. de iur. fisc. Cuius verba sunt: In fraudem fisci non solum per donationem, sed quocunque modo res alienatæ reuocantur, text. in l. si aliquis. ff. de don. caus. mort. & expressè potest constare de fraude quando coram amicis, vel aliis dixit, quod bona sua alienabat, quia volebat committere delictum, ex quo bona veniunt confiscanda, præsumptiue potest constare in casibus sequentibus: primus est, quando reus delinquens donauit omnia bona sua, arg. text. in l. omnes. §. Lucius. ff. qua in fraud. cre. ubi habetur, quod si debitor donat omnia bona sua, præsumitur facta alienatio in fraudem creditorum, & ad hoc notat & commendat ibi Bar. Alb. Ang. Cuma. & com. Doct. & idem est si omnia bona sua vendidit. ista est gloss. sing. in l. qui testamentum. ff. de pri. ba. in glo. in fin. quam ibi ad hoc notat & commendat Bar. Bal. Salyc. Fulg. & Flo. simi. gloss. est in l. Patro-

Ddd 3

mus. eod. tit. in gloss. 1. similis in §. item si quis in frau. Inst. de act. in glo. 2. & ibi commun. Doct. Item etiam idem est, quando non alienasset omnia bona, sed tantum maiorem partem eorum. gloss. est singul. in l. nomen debitoris. §. filio ex parte. ff. de leg. 3. quam ibi notat & commendat Bart. & alij Doctor. Bald. in l. 1. Cod. si in frau. patron. 2. colum. 3. quest. idem Bald. in leg. si unquam. C. de reuoc. don. 2. colum. Angel. de Aret. in dict. §. item si quis in fraudem. Inst. de act. 2. colum. & ibi Iaf. 5. colum. numer. 36. & idem etiam est, quando alienauit meliora. ita probat text. in l. summa cum ratione. ff. de pecul. quem dicit singul. & vnicum Ang in d. l. omnes. §. Lucius ff. qua in frau. cred. idem Ang. in l. si quis posthac. C. de bonis prof. 2. colum. Secundus casus est, quando talis reus delinquens donauit vel vendidit coniunctæ personæ, licet non omnia bona nec maiorem partem eorum, argument. text. in l. data. C. de donat. & in l. pen. vers. 1. ff. de bon. lib. Tertius casus est, quando post donationem, vel venditionem reperitur reus delinquens possidere, & fructus percipere, licet per clausulam constituti, vel alium actum fictum, dixerit se transferre in alium possessorem, quia vbi est præsumptio fraudis, requiritur traditio vera, & corporalis & non sufficit ficta. argum. text. in leg. sicut. §. supernacuum. ff. quib. mod. pig. vel hypo. solut. & in l. unica. C. de suffrag. & in l. qui sub imagine. C. de distract. pign. Quartus casus est, quando talis donatio, vel venditio esset facta clam, & secretè, quia tunc præsumitur fecisse suspitione delicti futuri, & in fraudem fisci, argum. text. in l. fin. ff. de ritu nupt. & in l. non existimo. ff. de adm. tu. & in leg. penult. C. de reser. ven. Quintus casus est, quando post donationem, vel venditionem statim, & incontinenti sequitur delictum, quia ex celeritate actuum præsumitur alienatio in fraudem, arg. tex. not. in l. si ventri. §. si ff. de priui. cred. ibi, si modo non post aliquod intervallum id factum sit, & ibi notat & commen. Bart. & com. Doct. text. in l. 1. §. qua oneranda. ver. & in summa. ff. quarum rerum actio non detur. text. in l. sed Julianus. c. sed & si filius. ff. ad Mace. text. in l. fin. ff. si quis testam. li. esse in. fuer. text. in l. dubium. C. de repudiis. text. in c. officij, in fi. de electione. Sextus & vltimus casus est, quando donauit, vel vendidit sub conditione, si eius bona aliquo facto, vel causa publicentur, argum. text. in leg. summa cum ratione. ff. de pecu. Et adde quod semper in omnibus prædictis casibus, & similibus debes intelligere, quando præcedebat inimicitia capitalis, vel causa, per quam verisimiliter est præsumendum, quod intendebat delictum committere: secus verò aliàs vt quia fortè occidit, vel offendit alium ex inopinata, & superueniente rixa, quia ex hoc colligit nullum prius habuisse animum delinquendi, & per consequens fraudem cessare. argum. text. in l. 1. §. præterea. ff. de quest. text. in leg. sed si maritus. in fi. ff. qui, & à quibus. text. in cap. fin. de renuntia. libr. 6. eorum, quæ ibi notantur in l. si in rixa. ff. ad l. Corn. de sicar. Item etiam intellige quod in prædictis casibus non requiritur probatio fraudis in possessore, etiam si titulo oneroso habeat, & possideat, quia præ-

dictæ coniecturæ inducunt præsumptionem fraudis, tam in alienante, quam in recipiente: si vero talis reus delinquens alienauit post delictum iam commissum, regulariter talis alienatio valet, & tenet, modo sit facta ex causa onerosa, modo ex lucratiua, & non reuocatur à possessore. Primò quia propter delictum non tollitur nec aufertur ei delinquenti administratio bonorum. text. est in l. aufertur. ff. de iure fisci. Cuius verba sunt: In reatu constitutus bona sua administrare potest, eique debitor rectè bona fide soluit. Secundò, quia pro delicto, & eius pœna non sunt bona delinquentis tacitè obligata fisco, vel ei debent applicari, ita probat text. in l. uxoris. C. de donat. int. vir. & uxorem. & ibi notat Bald. & text. in l. 1. C. de pœnis fiscalibus, & ibi notat Bart. Platea. & commun. Doct. tenet etiam gloss. ord. & ibi commun. Doct. in l. rescriptum. ff. de pact. gloss. & ibi Bart. & commun. Doct. in l. aufertur. §. fisco. ff. de iur. fisc. Sed tamen est ius, actio vel accusatio, contra personam, & illa non sequitur fundi possessores, vt in l. fin. §. fin. ff. de contr. em. cum similib. ergo, &c. Et in expresso pro hac sententia & conclusione, quod post delictum commissum valeat, & teneat alienatio, & non possit reuocari, text. est expressus, & capitalis in l. post contractum. ff. de don. Cuius verba sunt: Post contractum capitale crimen, donationes factæ valent ex constitutione Diuorum Seueri, & Antonini, nisi condemnatio sequuta sit, text. in l. si quis posthac. vers. si. C. de honor. prof. & idem disponit lex 2. tit. 4. 5. part. Nec obstat text. sing. in l. 1. ff. de pœnis, vbi habetur, quod in delicti pœna imponitur secundum tempus delicti commissi, quia illud debet intelligi respectu qualitatis personæ, non bonorum. Quod extendit vt procedat etiam si alienauit post accusationem institutam, & etiam post litem contestatam, quia etiam tali casu valet prædicta alienatio, dum tamen sententia non sit lata, quia tunc non valeret, quia videtur reus notoriè suspectus, & sibi tollitur administratio bonorum, ita probat text. in d. l. post contractum. ff. de dona. ibi, nisi condemnatio secuta sit. quæ verba respiciunt, & comprehendunt omne tempus ante sententiam probat etiam text. in l. reo criminis. ff. de solut. & idem disponit prædicta lex partitæ: quod est verum, quando à sententia non est appellatum: si vero sit appellatum, valebit alienatio interim pendente appellatione, sed ea confirmata retractabitur tanquam innouatum appellatione pendente. ita probat text. in l. chi. rogatus. §. 1. ff. de adm. tu. quod intellige, nisi talis alienatio in omnibus prædictis casibus sit facta in fraudem fisci expressè, vel præsumptiuè, quod potest constare ex omnibus superioribus præsumptionibus & coniecturis, quia tunc indistinctè reuocatur per fisco. Prædicta tamen debent intelligi, quando ex delicto commissio non tollitur administratio bonorum, nec confiscantur ipso iure bona delinquentis, vt est regulariter in delictis: secus verò quando ex delicto commissio interdicitur administratio bonorum, vt in crimine læsæ maiestatis, qui à die commissi delicti reuoca

reuocabitur omnis alienatio, & bona auferentur à possessoribus, text. est in *leg. ex iudicio-rum. vers. adeo. ff. de accus.* Cuius verba sunt: Adeo vt Diui Seuerus & Antoninus rescripserunt, ex quo quis aliquod ex his causis crimen contraxit nihil ex bonis suis alienare aut manumittere eum posse, & ibi not. glossa ordinaria, Bartolus, & communiter Doctores. text. in *leg. donationes in concubinam. §. fin. ff. de don.* Cuius verba sunt: Perfectæ donationes esse non possunt post crimen perduellionis contractum, &c. text. in *leg. fin. Cod. ad leg. Iul. ma.* & idem est à fortiori quando ex delicto commissio nedum tollitur administratio bonorum, sed etiam bona confiscantur ipso iure, vt in crimine hæresis: quia à die commissi delicti reus delinquens amittit dominium bonorum, & administrationem eorum, & ipso iure transeunt in fiscum, textus est formalis & expressus in *cap. cum secundum leges. versicul. bona hæreticorum, de hered. lib. 6.* Cuius verba sunt: Bona hæreticorum, qui grauius, horribilius, ac detestabilius, quàm prædicti delinquant, ipso iure de fratrum nostrorum consilio decernimus confiscata: quia tunc fiscus poterit reuocare omnes alienationes factas post delictum commissum, & bona à possessoribus vindicare, & adde quod licet de iure communi in crimine læsæ maiestatis non confiscantur bona ipso iure, sed tantum interdicebatur administratio, vt supra dictum est, tamen hodie etiam confiscantur bona ipso iure. Ita disponit notab. *lex part. leg. quarta. titul. secundo. septima part.* & idem est hodie in peccato nefando contra naturam, quia in eo bona ipso iure confiscantur à die commissi delicti: ita expressè disponit *pragmatica 85. fol. 80. lib. prag.* & idem erit in alijs casibus in quibus bona confiscantur ipso iure, quos vide per Bartolum & Doctores in *leg. Imperator. ff. de iur. fisc.* & in *leg. commissæ, de pu. & velt. dict. leg. post contractum,* & an his casibus fiscus teneatur restituere pretiam emptoribus bonæ fidei, quibus fuerunt alienatæ, vide omnino supra ista repetitione in delicto læsæ maiestatis diuinæ. Item adde, quod talis reus delinquens poterit facere omnes alienationes necessarias, licet bona eius ipso iure confiscentur, textus est in *leg. alienationes. ff. fam. ercisc.* text. in *leg. perso. §. prædium. ff. de l. 2.* vnde poterit soluere creditoribus, textus est in *leg. sed nec illud. ff. de sol.* Cuius verba sunt: Sed nec illud prohibitum videtur ne à reo creditori solvatur. Item poterit alienare pro alimentis necessarijs, vel pro reparatione & conseruatione bonorum. Ita tenet Bartolus quem vide & exempla in *dict. leg. post contractum, de don. quarta columna. numero duodecimo.* & ibi alij Doctores. præcipuè Paulus de Monte Pico in *repetit. illius legis, decima columna. versicul. secunda lin.* & in effectu istam sententiam & resolutionem ponit singul. & magistraliter Bart. in *dict. l. post contractum. ff. de don.* & ibi Alber. Paul. Imol. Cuman. & Paul. de Monte Pico in *repetit. illius legis,* tenet etiam Dynus, Alberic. & alij Doctores antiqui in *leg. omnes. §. Lucius. ff. qua in frau.* Salycerus & communiter alij Doctores in *leg. si quis posthac, de*

bon. profc. Faber in *§. Item si quis in fraudem, Inst. de act. secunda columna. numero quinto. per secundam colum.* & ibi alij Doctores. An autem in casibus, quibus potest fiscus alienationes reuocare, possit etiam petere fructus medij temporis: vide omnino textum not. in *leg. ait. prætor. §. per hanc. & §. præterea. ff. que in frau. cre. & in leg. fin. §. non solum, eodem titul. & in leg. videamus. §. in Fauiana, de usur.* & ea quæ dixi in *repetit. leg. quantum, in articul. an & quando creditores possint reuocare alienata in eorum fraudem per debitores,* & Paulus de Monte Pico in *dict. repetit. penultim. column. versicul. secundo principaliter quero.* Ex quibus videtur inferendum, quod in casibus, in quibus bona non confiscantur ipso iure, nec tollitur & impeditur eorum administratio, non haberet locum sequentium bonorum, aliàs verò sic, & in confirmatione facit textus quem ibi reputat mirabilem Albericus in *leg. de pollicitationibus.* & vide posita in *leg. in omnibus. ff. de iudic.* & pone bene necessaria hic.

Pulchrum tamen dubium est in casibus, in quibus bona confiscantur, quanto tempore debeant peti, vel ab hæredibus condemnati, vel à tertio possessore, in quem sunt alienata & videtur, quod si delictum est tale, quod ex eo inducitur ipso iure confiscatio, vt est delictum læsæ maiestatis diuinæ, vel humanæ, vel delictum contra naturam, vel simile delictum, quod fiscus possit petere bona intra triginta annos, cum tali casu sit translatum dominium, & competat rei vindicatio: si verò delictum est tale, ex quo non inducitur ipso iure confiscatio bonorum, similiter fiscus possit petere bona infra triginta annos, quia actio personalis iudicati, quæ oritur ex sententia, vel officium iudicis competens pro executione eius durat per triginta annos, vt probat textus iuncta glossa singul. & vnica in *leg. sicut in rem. Codic. de præf. 30. vel quadraginta annorum.* Vel aliter & secundò dicamus, quod fiscus possit petere prædicta bona infra viginti annos, quia tanto tempore præscribuntur iura fiscalia. Ita probat text. in *l. in omnibus. ff. de diuer. & temp. præscript.* Cuius verba sunt: In omnibus fiscali quæstionibus, exceptis causis, in quibus minori tempore seruari specialiter constitutum est, viginti annorum præscriptio custoditur, & ibi notat glossa ordinaria, Bartolus, & communiter Doctores. Sed his non obstantibus teneo, quod fiscus possit & debeat petere prædicta bona infra quinquennium, & à die condemnationis, vel declarationis. Ita probat textus singularis in *leg. secunda. Codice de veltig. comm.* vbi disponitur, quod si res cadit in commissum, & dominium ipso iure transeat in fiscum, tamen non potest peti, nec vindicari post quinquennium. & ad hoc notat & valde commendat Bartolus & communiter Doctores ibi notat etiam, & commendat idem Bartolus in *leg. commissæ. in fin. ff. de pub. & veltig.* probat etiam textus in *leg. secunda. Codice de apostatis,* vbi disponitur, quod licet in crimine hæresis post mortem possit fieri accusatio, & bona debeant auferri ab hæredibus, tamen debet intelligi quinquennium, & ad hoc sum-

mè notat & commendat Bartolus & alij Doctores. tenet etiam glossa ordinaria & ibi Doctores in leg. *Manichæos, Codice de hæret.* Angelus de Aret. in §. *interdum. Institut. de heredi. qua ab intestato. secunda columna. in medio*, & pro hac sententia, & conclusione vide hodie singular. & nouam legem in part. leg. *septima. titulo vigesimo quinto. septima part.* Nec obstat textus singular. in *capite secundo. §. 1. de præscript. libro sexto.* vbi habetur, quod bona hæreticorum præscribuntur per filios, vel hæredes, vel alios possessores per quadraginta annos: quia debet intelligi, quando bona applicantur fisco Ecclesiæ: secus verò, quando applicantur fisco seculari, & in expresso ita tenet & declarat Abbas Panormitan. in *capit. cum nobis. de præscriptionibus. tertia columna. numero octauo.* & ibi Felynus *column. in fin. versicul.* Item in quantum Abbas declarat. Aduertendum tamen, quod eo casu, quo bona petuntur à tertio possessore tanquam alienata in fraudem, videtur quod debeant peti infra annum utilem, loco cuius datur hodie quadriennium, quia tanto tempore tolluntur & præscribuntur actiones reuocatoria, vt in leg. *prima. §. 1. ff. qua in fraudem creditorum.* & in §. *item si quis in fraudem. Institut. de action. super quo cogita.*

- 6 Item quæro post sententiam diffinitiuam laram contra reum, an debeat iudex ei mittere sacerdotem, vel religiosum, vt confiteatur peccata sua, & dare sibi aliquod tempus, vel spatium vt possit. prouidere ea, quæ concernunt conscientiam, & animam suam? & resolutiuè dico quod sic. Ita probat textus in leg. *Archigerontes. Codice de Episcop. audien.* & ibi notat Baldus, Paulus de Castr. & communiter Doctores. Adde quod dicit ibi Paulus quod potest & debet Episcopus per censuras Ecclesiasticas prohibere, ne iudex secularis exequatur sententiam: nisi prius dato termino & spatio ad confitendum, & ad hoc etiam notat & commendat illum textum Paris de Puteo in *tractat. Syndicat. versicul. iudex, folio octogesimo secundo.* vbi etiam subdit, quod consueuerint iudices antequam reum condemnent ad mortem, mittere sacerdotem, vel religiosum bonæ vitæ, vt ei nunciet sententiam mortis proferendam, & eum exhortari ad bene moriendum, & dolorem, & contritionem peccatorum habere, & patientiam præstare, & quod si hoc faciat, erit securus de salute animæ, & conscientia suæ magis, quam illi, qui moriuntur in lecto ex infirmitatibus suis, qui forè ex varijs accidentibus non possunt ita facere, & optimum, & sanctum erit, quod ipse iudex ad ipsum accedat eum consolando: & prædicta, & alia similia exhortando, & mittere cum eo prædictum sacerdotem, vel religiosum vsque ad locum supplicij quovsque vitam finiuerit. Item adde, quod potest & debet iudex permittere, & consentire, vt talis reus condemnatus recipiat Corpus Domini Nostri IESU CHRISTI, cum nulla sit ratio, per quam possit impediri. Ita probat text. in *capite secundo. de furtis*, & ibi notat Hostiensis, Ab-

bas. textus in *capit. penitentes. in fin. §. 50. distin. text. in capit. final. decima tertia quæst. 2.* & ibi glossa ordinaria, Archi. & communiter Doctores. text. in *clement. 1. de penitent. & remission.* & ibi glossa ordinaria, Imola, & communiter Doctores. & idem disponit *lex septima. titulo decimo tertio. prima part.* & in tantum hoc est verum, vt non valeat consuetudo in contrarium, ita tenet Abbas, & communiter Doctores in *dict. capite secundo. de furtis.* & per hoc videtur reprobanda, & non sequenda practica huius regni, in quo non permittitur condemnatis recipere communionem: quia in veritate est contra ius & contra omnem charitatem: vnde consulo iudices, vt non faciant, imò omnino permittant, & consentiant. Nec obstat si dicas, quod videtur inconueniens, & impedimentum iustitiæ, quia posset reus fugere ad corpus Christi, vel ad clericum illud porrantem, & petere relaxari & gaudere beneficio, & priuilegio Ecclesiæ: quia respondeo, quod licet ille, qui est in plena libertate, si fugiat ad Ecclesiam, vel corpus Christi gaudeat prædicto priuilegio, tamen qui est captus, & detentus in carcere, non gaudet tali priuilegio, quia non est in sua libertate, & ideo in ea non potest defendi: item etiam quia Dominus noster non videtur velle iustitiæ præiudicare, quia iustus est, & iustitiam diligit, vnde relinquit eum in captura iudicis, in qua ipsum inuenit, sicut nec liberat seruum à captiuitate Domini, licet ad Ecclesiam confugiat: ita notabiliter tenet, & declarat Hostiensis in *summa. de immunit. Eccles. septima columna. numero undecimo.* Abbas Panormitan. in *capit. sanè. secunda columna. de celebrand. missa*, Pala. Rub. in *sua repetitione fol. vigesimo secundo. prima columna. versicul. ex his inferitur.*

7 Item quæro, an iudex vel officialis iustitiæ possit capere animal alicuius priuati, & in eo portare malefactorem pro exequenda iustitia? & breuiter dicendum est, quod sic, argumento text. in leg. *fin. §. fin. ff. de pig. act.* text. in leg. *si locus. vers. fin. quemadmodum seruitus amittatur.* text. in leg. *item si verberatum. §. 1. ff. de rei vend. cum similibus*: Quibus probatur, quod propter publicam vtilitatem potest iudex res priuatorum capere, dum tamen pretium, vel mercedem soluat de publico. Item etiam, quia ea, quæ communiter omnibus prosunt, præferuntur vtilitati priuatæ, vt in leg. *unica. §. fin. Codice de caduc. tollen.* & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Bartol. in *dict. leg. fin. §. fin. ff. de pignor. act.* & ibi Albericus, Baldus, Paulus, & Fulgos. Flor. in leg. *ita vulneratus. ff. ad legem Aquil. fin. colum. num. 22.* Iacobus de sancto Georgio in leg. *secunda. ff. de iure dotium. num. 2.* Paris de Puteo in *tractat. Syndic. in parte an officialis, fol. 69.* Hippolytus de Marsilijs in *l. 1. ff. ad legem Cornel. de sicar. quarta columna. numero vigesimo sexto.* Ex quo etiam inferitur, quod iudex vel officialis potest compellere aliquem hominem, vt exequatur prædictam iustitiam decapitando, vel suspendendo reum delinquentem, dum tamen sit vilis

vilis persona, ita Bartolus & Doctores, vbi supra.

8 Item quæro, an postquam reus condemnatus est furca suspensus, possit tolli de furca, & sepeliri per consanguineos, vel amicos? & breuiter dico, quod non, sine licentia & mandato iudicis, qui tulit sententiam, sed ea petira facilliter conceditur. textus est in *leg. prima. versicul. fin. ff. de cada. pun.* Cuius verba sunt: Hodie autem eorum, in quos animaduertitur, corpora non aliter sepeliuntur, quàm sit fuerit petitum, & permissum. text. in *leg. final. eodem titul.* Cuius verba sunt: Corpora etenim animaduersorum, quibuslibet petentibus ad sepulturam danda sunt, & ibi notat glossa ordinaria, Bartolus, Albericus, & communiter Doctores antiqui, Baldus in *leg. unica. Codice ex delictis defunct. secunda columna. numero secundo.* & ibi alij Doctores. & licet iura canonica simpliciter dicant, quod ei non negetur sepultura, vt in *cap. fin. 13. quest. secunda. & in clement. 1. de pœni. & remission.* tamen debent intelligi petita & obiecta licentia à iudice seculari, qui tulit sententiam, ita tenet & declarat ibi glossa ordinaria & communiter Doctores. Hostiensis in *cap. ex parte in fin. de sep.* & ita debet intelligi *lex septima. titul. decimo tertio. prima partita. & lex final. ritul. trigesimo primo. septima part.* & ex hoc sumitur illa practica, quod postquam reus est suspensus, iudex facit dari proclamationem, quod nemo audeat tollere corpus prædicti rei condemnati, & suspensâ sine licentia, & mandato eius sub certa pœna.

Item adde, quod si propter delictum quis est relegatus ab aliquo loco, vel ciuitate, & pendente tempore exilij moriatur, non potest corpus eius trahi ad sepeliendum in illo loco, vel ciuitate, à qua in vita fuit relegatus, donec tempus exilij sit finitum, quia sicut viuus non poterat ibi habitare, ita post mortem non potest ibi sepeliri, ita probat textus singular. & vnicus in *leg. secunda. ff. de cada. pun.* vbi habetur, quod si quis est deportatus in certam insulam, & ibi moriatur, non potest

inde extrahi, vt alibi sepeliatur inconsulto principe: ergo apertè probat, quod si sit relegatus à certo loco, vel ciuitate, quod post mortem non poterit in ea sepeliri, & ad hoc illum textum reputat singular. & vnicum Bartolus ibi Cardinal. in *clement. 1. de pœnitent. & remission. final. colum. in fin.* Hippolytus de Marsilijs in *leg. fin. ff. de quest. antepenultim. colum. numero quadragesimo sexto.* facit etiam bonus text. in *cap. sacris, de sepult.* vbi excommunicati quibus non communicant fideles in vita, non possunt sepeliri post mortem in Ecclesiastica sepultura. facit etiam not. decisio text. in *leg. cum loco. ff. de reliq. & sumpt. funer.* text. in *cap. cum ad monasterium, de statu monach.* text. in *capite primo. de torneamentis.* text. in *capit. super eo. de rapto.* textus in *cap. sanè. 24. quest. secunda.* textus in *cap. quicumque. el. 2. 11. quest. 3.* textus in *cap. is cui, vers. talis, de senten. excom. lib. 6.*

Postremò & finaliter quæro, an reus 9 condemnatus, & iam suspensus antequàm sepeliatur possit tradi medicis, & chirurgis ad anatomiam faciendam: & certè iure non reperitur, sed Bartolus tangit hoc in *leg. fin. ff. de cada. pun.* & relinquit indecisum. similiter etiam tangit Anania in *capite secundo. de furtis. prima columna. in fin.* & relinquit cogitandum. Sed ego teneo, quod possit tradi; primò, quia quando aliquid omnibus prodest in communi, præfertur vtilitati priuatæ. textus est in *leg. vnica. §. fin. Codice de cada. toll.* secundò, & in specie facit textus in *leg. quod reipublica. ff. de iniur.* vbi habetur, quod iudex non facit iniuriam, si aliquid facit intuitu reipublicæ, licet tendat in contumeliam alicuius priuati, & in expresso isto fundamento, & consideratione istam sententiam & conclusionem tenet Philippus Decius in *leg. imperium. ff. de iurisd. omn. iud. tertia columna. num. 17.* & nostris temporibus anno præterito 1550. Imperator noster, & eius regale concilium misit Salmanticæ, vt vniuersitas nostra daret in hoc consilium, an liceret, vel non, & respondit quod sic.

ANNOTATIONES.

2 **S**ed sunt propria ipsius rei, & hæredum suorum.] Non admodum accuratè loquitur in presentia noster Gomezius: nam tametsi verum receptissimùmque sit bonâ futura non comprehendi confiscatis bonis, tamen verum nullo modo est illa ad hæredes esse peruentura: cum enim is, qui proscripitis bonis damnatus est, hæredem habere nequeat, proculdubio ad fiscum, non ad aliquem hæredem bona illa redibunt. quod probat l. 2. Codice de bon. proscrip. leg. eius qui. §. 1. ff. de testamen. leg. quidam sunt. ff. de pœn. obseruant in terminis Bartol. in *leg. ex facto. in princip. ff. ad S. C. Trebel. Fulgos. in leg. si mandauero. §. is cuius. ff. man. Aret. colum. 1. Alexand. columna tertia. in l. 1. Codice de heredib. institut. Plat. in *leg. certa forma, colum. 2. in princip. Codice de iure fisco. lib. 10. doctissimus, & eruditissimus Arius Pinel. in rubr. part. 1. num. 3. versicul. si verè publicatio bonorum, Cod. de bon. matrim.**

b Et in expresso istam sententiam & conclusionem.] Adde Rip. de peste. fol. 16. n. 116. & seq. conferunt tradita ab Alexand. in l. 2. num. 30. ff. sol. matrim. à Ias. in l. Barbarius Philippus. n. 31. cum preced. & seq. ff. de off. præf. ab Hippol. in l. 1. n. 28. ff. ad l. Cor. de sicar. ac meminere necesse esse eius animalis pretium domino soluatur, quia terra fructus ex illius aratro non gignat, vt magis mirabiliter quàm verè censet Paris. de Put. de synd. §. si officialis. n. 3.

c Isto fundamento, & consideratione istam sententiam, &c.] Hanc eandem conclusionem affirmant Curt. n. 38. Caspar Valach. num. 17. Sebast. Sapia. n. 11. in l. imperium. ff. de iurisd. omn. iud. Marc.

Mantua, lib. 4. observa. 34. Iulius Clarus in pract. §. ult. vers. quæro nunquid cum Bertac. in c. cadaverâ. num. 5. nec sanè dubitandum ea de re unquam fuit, cum certo certius sit perfectam medicina cognitionem non magis absque anatomicis dissectionibus comparari posse, quam veram aliquam alterius artis scientiam absque ipsiusmet proprii, & genuini subiecti notione quæri posse, quanti autem ponderis, ac momenti medicina sit, & quantopere omni ratione illis sit fauendum, atque auxilium omne lubentissimè suppeditandum, qui ad illam non perfunctoriè, nec dicitis causa, sed verè & suis ex principiis adipiscendam contendunt, nemo profectò dubitavit, cui chara, uti debet, ipsius salus atque incolumitas fuerit, qua qui caret, nescio an vitam ipsam iure possit grauamen existimare, ipse equidem in hisce breuibz huius artis medicæ laudibus, quas multa multorum eruditorum pagina vix complectentur, iucundissimè finem huic qualiquali labori impono,

Δόξα τῷ Θεῷ.

Emanuel Soarez à Ribeira, I. C.

FINIS.

INDEX

INDEX RERVM
IN ANTONII GOMEZII
TRACTATIBVS CONTENTARVM
nouus & copiosissimus.

A

ABSENS an & quando possit
accusari de delicto, n.77.
fol.463

Accusator quando pendente
accusatione moriatur, vel
sit impeditus, quis admit-
tatur. n.36. 442

Accusator an teneatur ponere in libello diem
& horam commissi criminis, n.4. 547

Accusator si in libello ponit diem & horam
commissi criminis sponte, & non compul-
sus, si non probat, illo die & hora esse com-
missum, an sequatur condemnatio, num.6.
549

Accusator an ad instantiam & requisitionem
accusati teneatur ponere in libello diem &
horam criminis, n.5. 548

Accusator si posuit in libello mensem & an-
num, & locum commissi delicti, & postea
non probat illo mense & anno & loco esse
commissum, an possit sequi condemnatio,
num.2. 546

Accusator an post lapsum tempus ad accusan-
dum admittatur, n.25. 438

Accusatore defuncto, an alius vel Iudex ex of-
ficio possit prosequi accusationem, num.86.
467

Accusatio cuiuslibet delicti quo tempore du-
ret, n.5. 432

Accusatio de delicto publico vel priuato, an
sit actio vel officium Iudicis, numero 30.
440

In Accusatione an ponatur mensis & annus &
nomen Imperatoris, vel Regis, numer.1.
546

Accusare cuiuslibet permittitur, nisi probetur
prohibitus, n.31. 440

Accusare an statim possit de homicidio, cum
quis grauitur est vulneratus, quod speretur
mori, n.31. 494

Actio iniuriarum quibus modis tollitur, n.15.
529

Actio & obligatio personalis causata respectu
rei, an transeat ad particularem successo-
rem, num.22. 416

Actio de emptione an transeat in particularem

successorem, contra primum venditorem,
num.46. 249

Actionem quam contra alium habet, an possit
quis vendere, n.6. 221

Aditio hæreditatis, an sit necessaria pro confir-
matione exhæredationis, n.18. 157

Aduentus conditionis an constituat debitorem
in mora, n.31. 355

Aggressus qui excessit modum defensionis qua-
liter puniatur, n.24. 490

Aggressus an debeat expectare, vt percutiatur à
suo aggressore, n.22. 489

Aggressus sit potuit euadere iniuriam vel of-
fensam fugiendo, an teneatur fugere, n.23.
ibid.

In Alternatione remediorum, an electio sit cre-
ditoris, n.42. 364

Animal vel seruus si venditus sit, & est morbo-
sus, an possit rescindi contractus, num.48.
251

Appellari an possit à tortura, n.23. 580

Appellari an & quando à sententia diffinitiuâ
in causa criminali licet, n.31. 582

Appellatio an admittatur in delicto notorio,
num.47. 448

Argumentum legati an pertineat ad legata-
rium, n.16. 181

B

Beneficium abstinendi, an anno finiatur, nu-
mero 22. 105

Beneficium restitutionis competens minori, an
competat etiam eius fideiussori, numero 9.
393

Beneficium restitutionis an transeat ad hæ-
redes, & contrarium possessorem, num.6.
392

Blasphemi an possint accusari à quolibet, n.2.
431

Bona tam præsentia quàm futura, an possit
quis omnia vendere, n.4. 219

Bona si confiscanda veniunt propter delictum,
an illa confiscatio extendatur ad bona futu-
ra, num.1. 591

Bonorum interdictio an possit fieri propter ani-
mi vitium, vel malos mores, n.33. 404

Index Rerum.

C

- C**adauer in delinquenti an suspendatur in atrocissimis delictis, num. 79. 464
- Captus vel detentus iniuste an possit semper appellare etiam post decem dies, num. 10. 540
- Casus in quibus delinquens non gaudeat immunitate Ecclesie, num. 2. 543
- Casus voluntatis an comprehendat casum impotentiae, & e contra, num. 10. 22
- Causae ingratitudinis quae sint, & an praeter expressas à iure possit filius ob aliam similem exhaereditari, num. 12. 155
- Cautio Mutiana an locum habeat in contractibus, num. 37. 360
- Cessio bonorum, an locum habeat si quis cedit bonis suis, non incarceratur & hodie, num. 52. 371
- Citatio an requiratur in notorijs, num. 43. 447
- Ciuitas vel vniuersitas an possit delinquere, num. 52. 451
- Ciuitas vel vniuersitas qualiter puniatur, n. 53. ibid.
- Clericus an possit accusare laicum coram iudice seculari, num. 33. 441
- Clericus an prohibeatur fideiubere, num. 18. 385
- Clericus primae tonsurae si declinauerit iurisdictionem iudicis secularis, an perdat officia regalia, num. 7. 545
- Committens crimen laesae maiestatis licet non definat ipso iure esse dominus bonorum suorum, perdit tamen eorum administrationem, num. 16. 476
- Commodatum quid sit, & quomodo celebretur, num. 1. 290
- Conclusio an in causis criminalibus requiratur, num. 3. 547
- Conditio qualiter diffiniatur, numero 59. 204
- Conditionum quot sint species, numero 60. ibid.
- Conditio facti non sufficit, quod adimpleatur ignorante eo cui est relicta, secus in conditione iuris, num. 62. 205
- Conditiones quae dicantur contingibiles, & quae necessariae, & cuius sint naturae, n. 63. ibid.
- Conditiones quae dicantur de praeterito, de praesenti, & de futuro, & cuius sint effectus, num. 64. ibid.
- Conditiones quae sint expressae, quae tacitae, num. 65. ibid.
- Conditio si adimpleatur & verificetur, valet, & verificat contractus, numero 30. 353
- Conditio appositae in persona haereditis, vel legatarii, an & quando transeat ad eorum substitutos, n. 80. 209
- Conditio quaelibet an rejiciatur de legitima, num. 29. 164
- Conditio (si voluerit) an etiam rejiciatur, num. 30. 165
- Conditio appositae in legato, an debeat adimpleri in specifica forma, num. 77. 208
- Conditio si pendente iudicio extiterit an possit debitor condemnari, num. 25. 348
- Conditiones quae consistant in dando & quae in faciendo, num. 66. 205
- Conditiones quae possibiles & quae impossibiles, num. 67. ibid.
- Conditio quo tempore adimpleri debeat, n. 68. 206
- Conditio appositae legatario, quando transeat ad eius substitutum, num. 37. 193
- Conductor an possit renunciare casibus fortuitis, vt licet per eos causetur sterilitas, non excusetur à solutione pensionis, n. 19. 264
- Conductor an possit repetere expensas, quas fecit in re, num. 20. 265
- Conductor si finita locatione, non restituat rem locatori, vel illam restituat deterioratam, an teneatur ad aestimationem, vel interesse, num. 21. ibid.
- Conductor si probat rem esse mortuam, an praesumatur mors ex casu, an ex culpa sua, num. 22. ibid.
- Confessio extraiudicialis an sit sufficiens ad torturam, num. 8. 570
- Confessio poenitentialis coram sacerdote facta, an sufficiat ad torturam, numero 9. 572
- Confessio alicuius debitoris facta inter viuos, an & quomodo valeat & teneat, num. 6. 332
- Confessio si sit facta in iudicio sine aliquo iuramento, an valeat ad condemnandum, n. 4. 554
- Confessio sola rei cum maxima iudicis persuasione an valeat ad condemnationem, num. 6. 555
- Confessio creditoris contenta in instrumento publico, vel privato, qua continetur se recepisse solutionem à fideiussore, an valeat, num. 13. 382
- Confessio debiti facta in testamento, vel codicillis, an & quando inducat legatum vel fideicommissum, num. 81. 210
- Coniugatus an gaudeat priuilegio primae tonsurae, num. 4. 544
- Coniunctus vel consanguineus offensus si occidat offensorem, an teneatur offensus, n. 47. 502
- Coniunctus re an praeferatur coniunctis verbis vel e contra, num. 32. 139
- Coniunctus aliquo modo, an praeferatur omnino disiuncto, num. 33. 140
- Contractus innominati quot sint, & in quo differat contractus, qui interuentu rei celebratur, à contractu, qui re contrahitur, n. 1. 293
- Contractus innominati quae sit virtus & effectus, num. 2. ibid.
- In Contractibus innominatis, an habeat locum poenitentia, num. 3. ibid.
- Ex Contractu innominato an hodie de iure Regio oriatur actio & obligatio, num. 4. 294
- Contractus locationis an sit, si res detur vtenda & fruenda pretio non determinato, n. 4. 256
- Contractus emptionis & venditionis, vel aliqua pars eius an possit conferri in voluntatem

Index Rerum.

tem vnus, num. 19. 226 Contractus locationis an transeat ad emptorem vel particularem successorem, n. 9. 258 Contractus cuius valeat, vel teneat, si duo vel plures habent domum vel fundum communem, & vnus vult locare, alius non, num. 14. 260 Contractus alternatiuus, an sit diuiduus, vel indiuiduus, num. 12. 310 Contractus remedio legis 2. quando rescinditur, an debeant restitui fructus, n. 24. 232 Contractus rescinditur per pactum de retrouendendo, n. 27. ibid. Contractus emptionis & venditionis rescinditur per pactum legis commissoriae, num. 30. 234 Contractus quando rescinditur per pactum de retrouendendo vel per pactum legis commissoriae, an debeatur gabella, n. 31. 235 Contractus nullus & inualidus an & quando formetur iuramento, n. 24. 399 Contractus si annullatur fauore alicuius personae principaliter, propter fragilitatem aetatis, vel sexus, an firmetur iuramento, n. 26. 400 Contractus, in quo interuenit res, quae pondere, numero, vel mensura consistit, an sit diuiduus, vel indiuiduus, n. 3. 303 Contractus si contineat conditionem & diem, an sufficiat conditionem existere, vel requiratur implementum vtriusque, num. 32. 355 Contractus si continet conditionem & diem, & requiritur impedimentum vtriusque, an dies incipiat currere à tempore purificationis conditionis, vel à tempore contractus, n. 33. 356 Contractus & obligationes an tot sint quot sunt res deductae in ipso contractu, num. 16. 340 Contractus conditionalis & spes eius an transeat ad haeredes, n. 36. 358 Contractus, si in obligatione continetur factum, an sit diuiduus vel indiuiduus, n. 21. 320 Contractus an sit omni respectu diuiduus si in contractu interueniat res certa & determinata, num. 7. 306 Contractus quando est alternatiuus cuius est electio, num. 38. 362 Contractus si celebretur in diem certam, an statim sit nata obligatio, n. 21. 346 Contractus pure celebratus, actio & obligatio eius, an & quomodo transeat ad haeredes, num. 1. 329 Contractus quomodo celebretur pure, num. 1. ibid. Contractus vel stipulatio pura sine causa an valeat, num. 3. ibid. Contractus locationis quae sit virtus & effectus, n. 1. 255 Contractus annuus in quo differat à legato annuo, num. 44. 365 Contractus locationis, an transeat ad haeredes, num. 7. 258 Contrahere non potest qui intellectu caret, num. 28. 402 Creditor an possit petere à debitore partem de-	biti, num. 6. 306 Creditor si sub conditione vel in diem certam agat in iudicio, an possit per Iudicem repelli, etiam parte non petente, n. 24. 348 Creditorum patris an possint conuenire filium statim post mortem patris, non probata filij immixtione, n. 25. 107 Criminis laesae Maiestatis quae sit poena, n. 1. 470 D Debitor an liberetur, quando quantitas debetur respectu speciei, perempta specie, num. 31. 189 Debitor fugiens ad Ecclesiam, an gaudeat eius priuilegio, & immunitate, n. 55. 372 Debitore mortuo, an possint creditores eius cadauer detinere, n. 56. 372 Debitor si in diem vel sub conditione post debitum contractum efficiatur suspectus, an teneatur praestare cautionem, n. 57. 373 Debitor post biennium, in quo debebat intentare exceptionem de non numerata pecunia, an remaneat obligatus ciuilitate & naturaliter, num. 6. 288 Debitor post biennium an possit probare, sibi non esse numeratam pecuniam, n. 7. 289 Debitor rei vel quantitatis an & quomodo possit incarcerari, n. 51. 371 Debitor in diem certam, an possit ante diem soluere inuito creditore, n. 22. 347 Debitor in diem certam, si soluit aliquo errore iuris vel facti, an possit repetere, n. 23. 348 Delictum an extinguatur vel transeat ad haeredes, post mortem accusatoris & sic eius qui passus est delictum, n. 85. 466 Delictum qui fecit cum clerico, an laicus gaudeat priuilegio clerici, vt iudex Ecclesiasticus cognoscat de delicto laici, n. 6. 544 Delictum si reperitur punitum pluribus legibus, ex qua debeat puniri, n. 38. 443 Delictum si puniatur diuersis poenis & legibus, an sufficiat vna sola poena, n. 39. 444 Delictum si quis commisit, quod est mixti fori, & punitus sit per vnum Iudicem, an postea potest puniri per alium, n. 40. 445 Delictum notorium an indigeat accusatione vel alia forma iudiciali, n. 41. 446 Delictum sciens ab aliquo esse committendum contra principem vel rempublicam, si non reuelauit, an teneatur poena laesae maiestatis, num. 8. 473 Delictum sciens committendum, an teneatur in foro conscientiae reuelare, n. 9. 474 Delictum quando committatur coram Iudice, qualiter in eo procedatur, n. 48. 448 Delictum quando plures commiserunt, an sententia lata in vno proferat vel noceat alteri, num. 88. 467 Delictum vt dicatur notorium, quid requiratur num. 43. 447 Delictum an praesumatur factum tempore sanæ mentis, n. 71. 460 Delictum qui tempore sanæ mentis fecit, an possit superueniente furore puniri, num. 71. ibid. Delictum qui tantum persuasit committi, an teneatur ac si mandasset, n. 43. 500

Index Rerum.

- Delictum si quis mandauit committi, mandans & mandatarius qualiter puniatur, numer. 39. 499
- Delictum si quis mandauit fieri, & non sequatur, an teneatur aliqua pœna, num. 41. ibid.
- Delictum sciens esse committendum contra alium si non reuelauerit an teneatur, n. 4. 481
- Delicti qualitas, quæ aggrauat pœnam, si non sit posita in libello, an sequatur condemnatio, num. 7. 550
- Delicta publica quæ dicantur, & an in eis quilibet de populo possit accusare, numer. 4. 432
- Delicta publica quæ dicantur, & quæ priuata, num. 9. 433
- Delinquens an & quando gaudeat priuilegio primæ tonsuræ, num. 3. 544
- Delinquens an possit accusari post mortem de crimine læsæ maiestatis, num. 11. 474
- Delinquentem an & quando quis possit capere propria authoritate, num. 3. 536
- Depositarius vel quilibet alius debitor si tradidit rem seruo vel famulo suo fideli, vt eam debitori traderet, si seruus aufugit cum ea, an liberetur debitor, num. 3. 291
- Depositum quid sit, & ad quid depositarius teneatur, num. 2. ibid.
- Delictum vel confessio defuncti, contra reum, an probet vel faciat indicium, num. 16. 574
- Dictum vel confessio defuncti an valeat, & aliquid operetur in fauorem rei, num. 17. ibid.
- Differentia inter legatum & donationem quæ sit, num. 5. 269
- Dispositio l. cum auus. ff. de cond. & demon. cum similibus, an habeat locum in contractibus lucratiuis, num. 44. 82
- Diuersitas inter contrahentes an vitiet contractum verborum, num. 4. 298
- Dolus an in dubio præsumatur in homicidio, num. 17. 486
- Donatio an reconualescat, si post donationem reuocabilem & inofficiosam filij nascantur, & viuo patre decedant, num. 12. 272
- Donatio reuocatur quando quis habens filios facit extraneo donationem immensam, & inofficiosam, quæ tangit legitimam, num. 13. ibid.
- Donatio reuocatur ingratitude, num. 14. ibid.
- Donatio causa mortis, quid sit & quando valeat, num. 15. 233
- Donatio causa mortis, an æquiparetur contractui, vel vltimæ voluntati, num. 16. ibid.
- Donatio causa mortis, an respectu confirmationis & effectus æquiparetur vltimæ voluntati, numer. 17. 275
- Donatio pura quæ à principio non valet, sed morte confirmatur, an requirat insinuationem, num. 18. ibid.
- Donatio causa mortis qualiter reuocetur, numer. 19. 276
- Donatio semel perfecta an & quando possit reuocari, num. 11. 271
- Donatio, etiam excessiua, si sit cum iuramento, an sufficiat sine insinuatione, numer. 8. 270
- Donatio quid sit & quibus modis fiat, num. 1. 267
- Donatio an possit fieri inter absentes, n. 2. 268
- Donatio si fit inter absentes interueniente nuncio, vel epistola, an possit per dominum reuocari, antequam reuocatio perueniat in notitiam ipsius nuncij, num. 3. ibid.
- Donatione reuocata, an reuertatur ipso iure dominium in donatorem, numer. 10. 277
- Donando simpliciter rem, an videatur donari tota, an pars, numer. 4. 269
- Dormiens, an possit pro delicto in somniis commissio puniri, numer. 74. 462
- Duo vel plures rei qualiter obligentur, n. 1. 375
- Duo rei debendi qualiter conueniri debeant, numer. 2. 376

E.

- E**brus qui in ebrietate commisit delictum, an possit puniri, numer. 73. 462
- Ecclesia quando fuit substituta, & quid si hæres grauatus ingrediatur monasterium, an prædicta habeant locum, num. 34. 75
- Electio personæ legatarij, quando possit committi hæredi, vel alteri, n. 48. 200
- Emptor vel possessor si compromisit litem motam, vel mouendam in arbitrum & condemnatur, an possit agere de euictione, num. 40. 246
- Emptori vel possessori, si euincitur res de iure speciali, an habeat locum euictio, n. 41. 247
- Emptio an habeat locum, si emptor expellitur de re violenter, numer. 43. ibid.
- Emptio an habeat locum, quando quis emit rem sciens esse alienam, num. 42. ibid.
- Emptor an possit agere de emptione, si quis emit hæreditatem & vincatur, n. 44. 248
- Eripiens aliquem de carcere contra quem erat probatum delictum, an teneatur pœna huius criminis, n. 7. 472
- Euictio quo tempore habeat locum in contractibus onerosis, num. 39. 242
- Euictio quando debeat, num. 33. 238
- Euictio an in diuisione hæreditatis habeat locum, num. 34. ibid.
- Euictio an habeat locum in contractibus lucratiuis, numer. 35. 239
- Euictio an habeat locum in legatis, n. 36. 240
- Euictio an habeat locum in dote, n. 37. 241
- Euictio an habeat locum in contractu transactionis, num. 38. ibid.
- Exceptio de non numerata pecunia an contra instrumentum Garentigium possit opponi, num. 3. 287
- Exceptio de non numerata pecunia an habeat locum, si confessio debiti emanauit ex causa de præterito, num. 4. ibid.
- Exceptio de non numerata pecunia an locum habeat in vltima voluntate, num. 5. 288
- Executor testamenti, an possit conueniri pro legatis soluendis, num. 12. 179
- Exhæredatio an tollat suauitatem in filio, nu. 19. 158
- Exilium si imponitur & non seruetur, qua pœna punitur, num. 1. 533
- Exilium, an tempus exilij censeatur perpetuum, num. 2. ibid.
- Exilium si est impositum per Iudicem & voluntatem suam, an mortuo Iudice vel officio remoto censeatur reuocatum exilium, n. 5. 534
- Factum

Index Rerum.

F

- F**actum alienum an possit promittere, & an valeat si promissum sit cum iuramento, num. 23. 321
- Factum an sit diuiduum vel non, numer. 25. 322
- Fama an sit indicium ad torturam, numer. 10. 572
- Fideicommissarius an gaudeat beneficio l. fin. Cod. de edicto Diui Adrian. tollen. numero 30. 73
- Fideicommissarius si vendat vel cedat ius suum alteri, an cessionarius habeat remedium aliquod contra heredem, n. 6. 56
- Fideiussor an & quando possit conueniri antequam debitor principalis, n. 14. 382
- Fideiussores si sint plures, an vnusquisque teneatur in solidum, num. 15. 384
- Fideiussor an possit in qualibet obligatione intercedere, num. 1. 377
- Fideiussor an possit obligari in duriores causam quam principalis, n. 2. 378
- Fideiussor antequam pro alio intercedat, si protestetur se nolle teneri ex futura obligatione, quam pro alio fecerit, an remaneat obligatus, num. 12. 381
- Fideiussor quibus modis liberetur à fideiussione, num. 10. 386
- Fideiussorem qui tenetur prestare, an teneatur dare in loco & domicilio creditoris, num. 6. 379
- Fideiussor datus si efficiatur non soluendo, an debitor cogatur alium dare, n. 7. ibid.
- Fideiussorem si quis tenetur dare, an possit dare mulierem, vel minorem, & quando mulier possit obligari, num. 8. 380
- Fideiussor an liberetur, si creditor dilatauit solutionem, & ex culpa & negligentia sua debitor effectus est non soluendo, numer. 9. ibid.
- Fideiussor an & quomodo possit petere, & principalem debitorem conuenire, vt eum liberet à fideiussione, num. 10. 381
- Fideiubere an quis possit pro debitore ignorante, num. 11. ibid.
- Fiscus succedens in bonis confiscatis, an teneatur stare contractui locationis gesto per condemnatum, num. 10. 259
- Filius emancipatus præteritus, vel exhæredatus quod remedium habet contra testamentum patris, num. 34. 167
- Filius præteritus vel exhæredatus à matre, vel ab alio eius-lineæ, quod remedium habeat, num. 35. 169
- Filius emancipatus vel descendens ex linea materna, institutus sub conditione, si voluerit, an transmittat hæreditatem ex potentia sanguinis, & quid de extraneo in iure deliberandi, num. 33. 113
- Filius suus hæres, qui habet substitutum vulgarem, an transmittat hæreditatem ex potentia suitatis, num. 34. ibid.
- Filius vel descendens, an possit facere hanc substitutionem exemplarem pro patre ascendenti furioso, num. 10. 87
- Filius quando est institutus vniuersaliter sub conditione, quid faciendum de aliis bonis ultra legitimam, numer. 32. 167
- Filius qui est institutus in legitima & grauatus, si cui est datus substitutus & repudiat grauamen, an transeat ad substitutum, n. 33. ibid.
- Filius si grauatus sit restituere, quæ habet ultra legitimam, alteri in vita ipsius filij, an in isto casu subintelligitur ista facta conditio, si filij non sibi nascantur ante tempus restitutionis, num. 37. 77
- Filius vel descendens si sit grauatus bona alteri restituere, si decedat sine filiis masculis, an admittatur filia fœmina, & substitutus excludatur, num. 38. 78
- Filius grauatus si decedat cum filio naturali, an talis naturalis filius substitutum excludat, num. 40. ibid.
- Filius an possit vendere proprietatem, in qua pater habet vsufructum cum iuramento, num. 10. 410
- Filius familias si fecit contractum ex quo efficaciter sit obligatus, & habeat bona aduentitia, in quibus sibi pertinet sola proprietas, & vsufructus pertinet patri, executio an possit fieri per iudicem in proprietate, n. 11. ibid.
- Filius si committat delictum, per quod bona veniant confiscanda, an confiscetur peculium castrense, num. 13. 411
- Filius suus & in potestate præteritus, an habeat bonorum possessionem contra tabul. & cuius sit effectus, num. 5. 151
- Filius an possit approbare testamentum patris, in quo fuit præteritus, num. 6. 152
- Filius præteritus qualiter possit intentare ius dicendi nullum, & illud deducere in iudicium, num. 7. 153
- Filius posthumus succedit patri ab intestato, ac si esset natus, & habet iura suitatis, numero 6. 1
- Filio deficiente succedit nepos, pronepos, abnepos vel cæteri descendentes, & qualiter hoc intelligatur, num. 8. 2
- Filius potest esse pro parte saus, & pro parte extraneus, qualiter hoc intelligatur, num. 19. 29
- Filius suus hæres patris an possit vsucapere pro hærede, num. 20. ibid.
- Filius familias an possit emancipari ad vnicum duntaxat actum, num. 21. 30
- Filius ingrediens in monasterium, licet liberetur à patris potestate, retinet tamen iura suitatis, num. 10. 99
- Filius, licet per dignitatem liberetur à patris potestate, iura suitatis retinet, num. 11. ibid.
- Filius adoptiuus an habeat iura suitatis, num. 12. ibid.
- Filius an possit ex potentia suitatis hæreditatem transmittere ad quoscunque, n. 23. 105
- Filius emancipatus, an hodie possit transmittere patris hæreditatem ex potentia suitatis ad quoscunque, num. 24. 106
- Filius suus, & in potestate constitutus, an possit hæreditatem, quam semel repudiauit, adire, num. 31. 111
- Filius suus præteritus, an possit transmittere ius dicendi nullum ad quoscunque hæredes ex potentia suitatis, numer. 8. 153
- Filius qui renunciauit hæreditati patris cum iura

Index Rerum.

- iuramento si sit præteritus, an possit dicere testamentum nullum, num. 9. ibid.
- Filius qui est à patre exhæredatus, an habeat necesse probare se gratum, vel hæres teneatur eius probare ingratitudinem, numer. 10. 154
- Filius quando non fuit grauatus restituere filio testatoris, an hoc vendicet sibi locum, numer. 33. 75
- Filiusfamilias an & quando teneatur ex contractu mutui, num. 2. 285
- Filiusfamilias, vxor, vel seruus, si surripiat rem, an teneatur furti, num. 3. 517
- Filiusfamilias an possit contrahere, numer. 2. 216
- Filius vel hæres defuncti si sit minor, an possit remittere & facere pacem & concordiam, num. 66. 511
- Filij in successione patris ab intestato, præferuntur auo, etsi cum eo sint in pari gradu, & ratio annectitur, num. 4. 2
- Filius patre viuente, vocari potest Rex, Comes, Dux, &c. num. 5. 3
- Filio excluso à successione, an admittatur nepos ex propria persona aui ad successionem, num. 21. 159
- Filio legitimè exhæredato, an eius pars seu portio accrescat aliis filiis, num. 22. 161
- Filius institutus in minus quàm legitima, an possit agere querela, & rumpere testamentum, num. 23. ibid.
- Filius cui est relicta legitima, an possit agere querela, si in ea est grauatus, num. 24. 162
- Filio vniuersaliter instituto, an possit opponi grauamen, vt si sine liberis decesserit, restituat hæreditatem alteri, num. 25. 163
- Filio vniuersaliter hærede instituto, si pater legauerit vsumfructum omnium bonorum alteri, an valeat legatum etiam in legitima, num. 26. ibid.
- Filij succedunt patri ab intestato nulla facta differentia, an sint masculi, an fœminæ: an sint in potestate, vel emancipati: an succedant patri vel matri, num. 3. 2
- Filij eorum, qui hoc crimen læsæ maiestatis committunt an & quando puniantur, nu. 12. 475
- Filio grauato sub conditione, si sine liberis decesserit, expressa vel tacita, an eius liberi videantur vocati ex iudicio testatoris, vel dicantur patri substituti, num. 42. 79
- Filio an possint alimenta denegari ex causis ex quibus poterat exhæredari, num. 13. 155
- Frater præteritus vel exhæredatus in testamento fratris, quod remedium habeat, num. 37. 170
- Frater, vel consanguineus, an possit in foro conscientiæ instituere extraneum relicto fratre, num. 39. 171
- Fructuarius an teneatur soluere debita proprietarij antea contracta, num. 8. 409
- Fructus rei venditi, an competant venditori vel emptoti, num. 11. 223
- Fructus legati, an debeantur legatario, num. 5. 176
- Fructus rei legatæ, à quo tempore debeantur legatario, num. 22. 183
- Fructus percepti per hæredem grauatum, an & quando veniant in restitutionem fideicommissi, numer. 15. 61
- Furandi causa qui in domo alterius inuenitur & nihil ceperit, an puniatur pœna furti, num. 15. 521
- Fur pro primo furto, quam pœnam patiat, numer. 4. 518
- Furi qui commisit secundum furtum, quæ pœna imponatur, num. 5. ibid.
- Furi pro tertio furto, an imponatur pœna mortis, num. 6. ibid.
- Fur si commisit vnum furtum magnum, quod æquiualeat tribus, an possit furca suspendi, num. 7. ibid.
- Fur si commisit duo furta in aliis locis, & tertium furtum commisit in loco, in quo fuit captus, an possit condemnari ad mortem, tanquam famosus latro, qui commisit tria furta, num. 8. 519
- Fur receptans an teneatur eadem pœna, qua ipse principalis, num. 16. 522
- Furtum qui commisit in hac ciuitate, & reperitur sine auriculis, an sit sufficiens præsumptio, quod iam commisit duo furta, & sic possit condemnari ad mortem, n. 14. 521
- Furtum qui facit, an cum violentia puniatur pœna mortis, num. 12. 520
- Furtum & iniuria dicuntur delicta priuata, & quæ sit ratio, n. 11. 434
- Furti definitio qualis sit, num. 1. 516
- Furatus qui est in itinere publico, an dicatur famosus latro, vt pro vno furto ei imponatur pœna mortis, num. 10. 520
- Furiosus an teneatur ex delicto, n. 70. 460
- G**
- Grauamen respiciens fauorem filij, an excludatur de legitima, n. 27. 164
- Grauamen an reiiciatur de legitima voluntaria, sicut de necessaria, n. 28. ibid.
- Grauamen appositum in legitima voluntate filij an tollatur ipso iure, n. 31. 166
- Grauari quando possit quis, plus quàm honoretur, num. 54. 201
- Grauatus de restituendo hæreditatem post eius mortem, intelligitur grauatus sub tacita conditione, si liberos non habuerit, numero 32. 73
- H**
- Hæres, qui patitur se mori ante acceptationem hæreditatis, an videatur eam repudiare, n. 4. 97
- Hæres si grauatur de restituendo post eius mortem, quicquid supererit ex hæreditate, quid veniat in tali fideicommissio, num. 16. 62
- Hæres grauatus, qui consequutus fuit bona pupilli ex iudicio defuncti, an teneatur ad ea restituenda fideicommissario substituto, n. 17. ibid.
- Hæres grauatus an teneatur etiam restituere prælegatum, in quo fuit melioratus, numer. 18. 63
- Hæres grauatus an teneatur restituere partem hæreditatis, quam habuit virtute iuris accrescendi, num. 19. ibid.
- Hæres

Index Rerum.

Hæres grauatus de restituenda hæreditate co-
hæredibus, an censeatur grauatus viriliter, an
pro portionibus hæreditariis, numer. 20. ibi-
dem.

Hæres vniuersalis, qui vnam rem acceptauit,
an consequatur alia bona virtute iuris ac-
crescendi, an virtute institutionis, numer. 17.
131

Hæres qui in duabus partibus est institutus, &
vnam acceperat, & aliam expressè repudiat, an
repudiatam etiam acquirat, n. 19. 132

Hæres delinquentis an possit petere post eius
mortem, vt declaretur per Iudicem delictum
non esse commissum, n. 83. 466

Hæres an teneatur vindicare mortem defuncti,
numer. 53. 505

Hæres an possit institui ex die vel tempore in-
certo, num. 11. 13

Hæres an possit institui sub conditione, nu-
mer. 12. 14

Hæres institutus sub conditione, an aliquo iu-
ris remedio, possit conditione pendente, hæ-
reditatem consequi, num. 13. ibid.

Hæres grauatus an possit sibi retinere quartam
hæreditatis vel quotæ, in quo est grauatus,
num. 2. 55

Hæres rogatus, recusans adire, compellitur hæ-
reditatem adire, quo casu quartam non reti-
net, num. 3. 56

Hæres grauatus in diem vel sub conditione, an
teneatur adueniente die vel conditione red-
dere rationem fideicommissario hæredi, nu-
mer. 10. 58

Hæres si instituatur vnus purè, alius sub con-
ditione, quis ipsorum in parte conditionali
est præferendus, conditione pendente, nu-
mer. 15. 16

Hæres an possit institui ex certo die vel tempo-
re, vel vsque ad certum diem vel tempus, nu-
mer. 8. 12

Hæres qui habet rem subiectam restitutioni, si
interim facit in re aliquot sumptus, an possit
illos repetere, num. 40. 196

Hæres grauatus de restituenda hæreditate, si
non facit inuentarium, an perdat quartam
Trebell. sicut perderet quartam Falcidiae,
num. 12. 58

Hæres in re certa institutus, cui datus est cohæ-
res vniuersalis, quæ commoda habeat ex in-
stitutione, num. 15. 131

Hæres potest institui vnus, possunt & plures,
num. 1. 9

Hæres qui simpliciter renunciauit hæreditati,
an censeatur renunciaisse tam ex testamento,
quàm ab intestato, n. 30. 111

Hæredes promissoris si discordant in solutio-
ne, quomodo reducentur ad concordiam,
num. 10. 308

Hæredes occisi an possint remittere delictum,
facere pacem & concordiam cum homicida,
num. 61. 509

Hæredes si sint plures occisi, an requiratur om-
nium remissio vel sufficiat à maiore parte,
num. 62. 510

Hæredes extranei occisi & interfecti si concur-
rant ex vna parte, & consanguinei ex alia,
qui præferantur, num. 64. 511

Hæredes qualiter teneantur soluere lega-

ta, numero 17. 182

Hæreditas transmissa ex quocunque capite,
transmittitur vt ad eunda, non vt adita, nu-
mer. 55. 123

Hæreditas, legatum vel relictum in vltima vo-
luntate, an semper censeatur relictum pro-
pter benemerita, num. 6. 98

Hæreditas non adita regulariter non transmit-
titur ad hæredes, & quæ sit huius conclusio-
nis ratio, num. 1. 95

Hæreditas iacens non datur, quando quis dece-
dit suo hærede relicto, num. 17. 101

Hæreditas patris non adita transmittitur ad
hæredes suos ex potentia suitatis, numer. 20.
103

Hæreditas vniuersalis an possit vendi, num. 5.
220

Homicida an possit succedere in bonis occisi ex
testamento vel ab intestato, num. 51. 504

Homicida an possit succedere ei, qui occiso
succefferat, num. 52. 505

I.

Incertitudo an & quomodo vitiet contra-
ctum, num. 7. 332

Incertitudo an in voluntatibus vltimis vitiet
contractum, vel non, num. 8. 333

Incertitudo de genere subalterno quæ potest ve-
rificari de pluribus differentibus specie, an
vitiet, num. 9. 334

Incertitudo de iure canonico an vitiet disposi-
tionem, num. 10. 335

Indicium ad torturam an sit sufficiens, si res
surrepta reperitur penes aliquem, numer. 12.
572

Indicium an sit ad torquendum eum, qui
prius dicit inuenisse occisum, numer. 14.
ibid.

Indicium qualiter probetur, num. 18. 575

Infans, si reperitur in lecto nutricis mortuus, an
præsumatur dolus vel culpa in ea, numer. 19.
488

Infans vel proximus infantie an possit delin-
quere, num. 57. 453

Inimicus an repellatur à testimonio, num. 14.
558

Inimicitia an sit sufficiens indicium ad tortu-
ram, num. 11. 572

Iniuria potest fieri per scripturam, & ille qui
eam facit, pœna mortis punitur, n. 1. 523

Iniuria fit alicui verbo tantum, & ad hoc vt pu-
niatur, an requiratur, quod ille qui profert
verba iniuriosa verum dicat ad hoc vt punia-
tur, num. 2. 524

Iniuria quibus modis aggrauatur, & dicitur
atrox, num. 4. 525

Iniuria fit facto, & qua pœna puniatur, num. 3.
524

Iniuria per quas personas alicui fiat, numer. 5.
525

Iniuria facta famulo vel familiari, an videatur
facta domino, num. 6. ibid.

Iniuriæ quæ sit pœna, & an possit ciuilitè &
criminaliter puniri, qui alium offendit, nu. 7.
ibid.

Insinuatio quando in donatione requiratur, nu-
mer. 6. 270

Index Rerum.

- Insinuationi an possit renunciari, numer. 7. ibid.
- Institutio hæredis in qua parte testamenti sit ponenda, num. 5. 11
- Institutio hæredis, qua demonstratur hæres si- gno indubitabili, valet, licet eius nomen non scribatur, num. 6. 12
- Institutio de rebus alienis, an valeat, vt saltem virtute Iuris accrescendi extendatur ad bona testatoris, num. 16. 131
- Institutio omnium hominum de mundo, an sit valida, n. 2. 9
- Institutus iure in re certa, tunc habebit alia bona, quando fuit institutus per verba directa: secus si per verba obliqua, n. 12. 130
- Institutus in re certa tunc habebit alia bona, quando sibi non datur cohæres, num. 13. ibid.
- Institutus in diuersis partibus vnã acceptans, an aliam acquirat, quando in ea quam vult repudiare, habet substitutum, numero 10. 132
- Institutus in re certa, an habebit alia bona vir- tute iuris accrescendi, vel virtute institutio- nis, num. 9. 128
- Institutus in re certa, an habebit alia bona, quando hoc testator prohibuit, numer. 10. 129
- Interpreti declaranti linguam an credatur sine alia probatione, num. 5. 300
- Iudex ex officio suo, an & quando possit in de- lictis procedere, num. 49. 449
- Iudex quando procedit ex officio, an teneatur seruare Iuris solennitates, num. 50. 450
- Iudex quando procedit ex officio, an possit & debeat imponere pœnam ordinariam delicti, num. 51. ibid.
- Iudex an debeat post sententiam latam contra reum mittere condemnato sacerdotem, vt confiteatur peccata sua, & dare reo spatium, vt prouideat ea, quæ suam animam concer- nunt, num. 6. 595
- Iudex vel eius officialis, an possit capere ani- mal alicuius priuati, & in eo portare malefa- ctorem pro exequenda iustitia, numer. 7. 596
- Iudex non potest in alieno territorio delin- quentem capere, num. 4. 537
- Iudex si sequatur delinquentem à suo territorio in aliud, an possit ibi Iudex delinquentem per- sonaliter capere, num. 5. ibid.
- Iudex si imponit pœnam exilij, dicendo, con- demno Titium, ad tempus simpliciter, nulla facta mentione temporis, num. 3. 534
- Iudex an possit concedere licentiam redeundi, durante tempore exilij, num. 4. ibid.
- Iudex an possit ex officio procedere contra de- linquentem in delictis priuatis, numer. 10. 433
- Iudex quis sit competens super actu & contra- ctu, in quo est interpositum iuramentum, nu- mer. 22. 399
- Iudex an in criminalibus possit recipere testes in qualibet parte litis ad offensam & punitio- nem rei, num. 34. 585
- Iudex qualiter pronuntiabit sententiam in cri- minalibus, num. 30. 582
- Iudex an possit testes interrogare de aliquibus qualitatibus & circumstantiis delicti, nu- mer. 11. 557
- Iudex an possit recusari de delicto notorio, nu- mer. 46. 448
- Iudex an præcisè teneatur minorare pœnam minoribus, & aliis, quibus non potest impo- ni pœna ordinaria, num. 73. 455
- Iudex an & quando possit præficere tempus ad accusandum, num. 22. 436
- Iudicis decretum, an & quando requiratur in alienatione rerum minoris, numero 13. 394
- Ius accrescendi, quod transeat ad hæredem, & quæ sit ratio, num. 35. 140
- Ius accrescendi, an sit potentius iure substitu- tionis, vel è contra, num. 36. 141
- Ius accrescendi an habeat locum in legitima fi- liorum, num. 37. 142
- Ius accrescendi an habeat locum in legatis, nu- mer. 38. ibid.
- Ius accrescendi in legatis, an habeat locum in- ter coniunctos coniunctione legali tantum, num. 39. 143
- Ius accrescendi an habeat locum in usufructu, num. 40. ibid.
- Ius accrescendi, an habeat locum inter coniun- ctos coniunctione legali, num. 28. 137
- Ius accrescendi, an habeat locum, quando por- tio deficit per culpam & delictum hæredis, num. 30. 138
- Ius accrescendi an habeat locum in contractib. ex causa onerosa vel lucratiua super re indi- uida, num. 4. 127
- Ius accrescendi an habeat locum in donatione causa mortis, num. 7. 128
- Ius accrescendi an habeat locum in hæreditati- bus vniuersalibus, quando quis fuit institutus in re certa, num. 8. ibid.
- Ius accrescendi qualiter habeat locum inter duos hæredes, quorum vnus hæreditatem re- pudiauit, num. 22. 134
- Ius accrescendi an habeat locum inter duos hæredes fideicommissarios, numer. 23. ibi- dem.
- Ius accrescendi in usufructu, an habeat locum quando portio semel fuit acquisita, num. 41. 143
- Ius accrescendi in legatis, an habeat locum in- ter inuitos, num. 42. 144
- Ius accrescendi an sit potentius iure substitu- tionis vulg. vel è contra, num. 26. 35
- Ius substitutionis vulgaris an transeat ad hære- dem, num. 29. 37
- Ius accrescendi, non habet locum in contracti- bus, si causa est lucratiua, & merè diuidua, num. 1. 126
- Ius accrescendi an habeat locum in contractu celebrato per Principem quando causa est lu- cratiua, num. 2. ibid.
- Ius accrescendi, in contractibus ex causa one- rosa diuidua vel indiuidua, an habeat locum, num. 3. ibid.
- Ius accrescendi an transeat ad emptorem vel particularem successorem, num. 44. 145
- Ius aduendi contra extraneum, an præscriba- tur aliquo tempore, num. 27. 109
- Ius patronatus quod defunctus habebat in ali- qua Ecclesia, an transeat in substitutum fidei

Index.

fideicommiss. an verò remaneat penes hæredem, n.29. 73
 Ius eligendi an transmittatur ad hæredes, numer. 41. 364
 Ius substitutionis fideicommissariæ, an transeat ad hæredes, n.9. 57
 Ius transmissionis ex capite Iuris deliberandi, vel sanguinis an sit potentius iure substitutionis vulgaris, n. 25. 33
 Ius & spes substitutionis pupillaris an transeat ad hæredes, n.15. 51

L.

Legatum quantitatis, an vitietur propter falsam demonstrationem, num.75. 208
 Legatum quando dicatur fieri sub causâ, & cuius sit naturæ, num.76. ibid.
 Legatum vni relictum, & postea simpliciter ad alium translatum, videtur sub conditione, qua fuit relictum, n.69. 206
 Legatum quando fiat sub modo, & cuius sit naturæ, n.70. ibid.
 Legatum relictum sub modo, an transmittatur ad hæredes, n.71. 207
 Legatum quando dicatur fieri sub demonstratione, & cuius sit effectus, n.73. ibid.
 Legatum in genere an valeat, & cuius sit electio, n.32. 190
 Legatarius an possit diuidere legatum pro parte acceptando, & pro parte repudiando, n.33. 191
 Legatum sub conditione ducendi aliquam in uxorem, an valeat, n.79. 209
 Legatum ambiguum an debeat solui ab hærede, an fideicommissario honorato, numero 45. 198
 Legatum liberationis an & quando valeat, numer. 82. 211
 Legatum & fideicommissum in quo loco possit peti, n.84. 212
 Legatum quibus modis reuocetur, numero 56. 202
 Legatum quibus modis possit fieri, & quæ sit natura, virtus & effectus cuiuslibet, num.57. 203
 Legatum filio nascituro, si plures filij nascantur, an debeatur vnicuique in solidum, n.19. 183
 Legatum an possit relinqui vniuersitati, num.6. 176
 Legatum quod debitor facit creditori de debito, an valeat, n.26. 187
 Legatum, factum à debitore creditori, an in dubio censeatur factum animo compensandi cum debito, n.27. ibid.
 Legatum an valeat, si fideiussor legat creditori illud quod debet pro aliquo creditore, n.28. 188
 Legatum factum seruo proprio, an valeat, n.46. 199
 Legatum, quando possit conferri in voluntatem alterius, n.47. ibid.
 Legatum factum sub conditione, an possit renunciari, n.52. 201
 Legatum an vitiet si error adhibitus fuerit in re legata, n.9. 177
 Legata & fideicommissa hodie in omnibus &

per omnia sunt adæquata, numero 1. 175
 Legatum an possit relinqui nutu, & quomodo dicatur nutu relinqui, n.2. ibid.
 Legatum quid sit, n.3. ibid.
 Legatum si soluatur iniuriæ testatoris, an desinat esse legatum, n.4. ibid.
 Legata relicta ab instituto, an & quando debeantur à substituto, n.36. 193
 Legata an debeantur hæreditate adita, num.11. 178
 Legatarius sit emit rem legatam ab hærede, an sibi præiudicet, n.43. 198
 Legatarius si emat, vel alio titulo acquirat rem legatam, an possit illam petere, numero 35. 192
 Legatarius, quod ius habeat ad consequendum legatum, n.7. 176
 Legatarius quomodo possit rem legatam capere propria autoritate, n.10. 177
 Lex vel statutum quando pro forma expressionem requirit, an sufficiat demonstrare per æquipollens, n.7. 12
 Lex part. an habeat locum quando delictum fit proditoriè, vel cum qualitate, quæ aggrauat, n.58. 509
 Lex part. an habeat locum, quando quis aliud simile delictum fecerat, numero 59. ibid.
 Lex partitæ non habet locum, quando delictum non committitur in rem, sed in personam, num.57. ibid.
 Lex 22. tit.1.7. partita valde utilis, & necessaria, qualiter intelligatur, n.55. 507
 Lite durante post publicatas attestaciones si constat de innocentia rei, an possit ante sententiam à vinculis relaxari, n.7. 538
 Locatio mortuo marito vel administratore, vel finita administratione, an finiatur, si maritus vel alius legitimus administrator locat res, n.8. 258
 Locator ad quid teneatur si res sit euicta vel perempta, n.2. 256
 Locator an teneatur dare aliam domum conductori, & conductor teneatur ad pensionem, si domus non possit habitari aliquo impedimento, n.3. ibid.
 Locator an finita locatione possit expellere conductorem, n.5. 257
 Locator an possit ex aliqua causa, durante locatione, conductorem expellere, n.6. ibid.

M.

Mandans si reuocauerit mandatum, an excusetur, n.40. 499
 Mandatarius quando possit excusari, vt non teneatur ex mandato, n.41. 500
 Mandatum an possit fieri tacitè, & per coniecturas, n.45. 501
 Maritus an possit in fauorem vxoris renunciare alicui donationi, n.24. 279
 Mater si non dedit tutorem filio, & filius impubes mortuus est infra annum, qui datur à lege matri ad petendum tutorem, si moriatur in fine anni, taliter, quod impossibile erat tutelam prouidere, an mater priuetur hæreditate, n.35. 357
 Mater quæ transiit ad secunda vota, an possit

Index.

- possit hanc substitutionem exemplarem facere, n. 9. 87
- Minor si vult renunciare, vel desinere acquirere aliquam rem, in qua habeat aliquod ius, an possit sine decreto iudicis, numero 14. 395
- Minor non potest facere compromissum sine decreto super re immobili, n. 15. 396
- Minor si amisit rem suam prescriptione, an possit restitui, n. 3. 390
- Minor si sit læsus in solutione pecuniæ sibi facta an possit restitui, n. 4. ibid.
- Minor si renunciauit tacitè, vel expressè termino probatorio, an possit restitui, num. 5. 391
- Minor si in vno loco habet domicilium ratione originis, & in alio loco habet domicilium ratione habitationis, & in alio res, quæ venditur, sita est, quis Iudex debeat interponere decretum, n. 17. 396
- Minor si facit contractum lucratium, vel onerosum, & iurauit, an talis contractus valeat, & teneat, n. 18. ibid.
- Minor si sit læsus enormiter in contractu, & iurauit, an possit contractum rescindere, numero 20. 398
- Minor an possit impetrare veniam ætatis, & amittat beneficia sibi à iure concessa, numero 12. 394
- Minor vel ille qui iurauit super aliquo contractu, an possit petere relaxationem iuramenti, n. 21. 398
- Minor 25. annorum, licet teneatur ex delicto, an sit puniendus pœna ordinaria, numero 62. 455
- Minor accusatus debet recipere curatorem, numero 64. 456
- Minor accusatus vel inquisitus, an teneatur iurare de veritate dicenda, n. 65. ibid.
- Minor qui confessus est delictum, an possit restitui, n. 66. 457
- Minor an & quando possit torqueri, n. 67. 458
- Minor an & quando possit delinquere, & puniri, n. 55. 452
- Minor an post legitimam ætatem 25. annorum possit ratificare, quod fecit in minore ætate, vt excludatur à beneficio restitutionis, n. 11. 393
- Minor 25. annorum an prohibeatur fideiubere, n. 19. 385
- Minor non tenetur ex delicto commisso in omittendo, num. 59. 454
- Minor si promisit aliquid, & se obligauit sine causa, & iurauit, an teneatur efficaciter soluere, n. 23. 399
- Minor offensus, an possit restitui aduersus lapsum temporis concessi ad accusandum, numero 7. 433
- Minor non potest contrahere, & si contrahitur, competit ei restitutio, n. 1. 389
- Mors si ex iniuria illata sequatur, an possit agi iniuriarum ciuilitè contra homicidam, numero 14. 529
- Mortem qui sibi intulerit, qualiter puniatur, numero 13. 484
- Mortuo offenso propter culpam adhibitam in cura, an offensor teneatur pœna mortis, n. 28. 492
- Mortuo delinquente sententia contra eum lata, transit ad hæredes quoad bona, n. 8. 433
- Mulier an possit renunciare beneficio Velleiano, n. 17. 384
- Mulier si vendit & alienat rem dotalem cum iuramento ad instantiam mariti, vel filius renuntiat futuræ successioni contemplatione patris, aut aui, an contractus possit rescindi, & dicatur factus metu reuerentiali, numero 27. 400
- Mulier an possit esse testis in criminalibus, numero 13. 558
- Mulier prægnans an possit condemnari ad mortem, n. 37. 586
- Mulier an possit restitui, quando dedit amplam dotem, n. 2. 390
- Mutus & surdus contrahere prohibetur, n. 29. 402
- Mutus & surdus, an possit facere alios contractus, n. 5. 86
- Mutus vel surdus, an teneantur ex delicto, numero 69. 459
- Mutuum quomodo celebretur, numero 1. 284

N.

Necessitas in filio, à quo fonte processit, & quæ potuit esse eius ratio, numero 15. 101

Nepos succedit auo, etiam si natus vel conceptus sit post eius mortem, n. 11. 4

Nepotes quando succedunt auo, & si sunt plures ex diuersis filiis, iam præmortuis, in stirpes, & non in capita, n. 12. 5

Nepotes non succedunt inter se, sed cum aliquo patre, n. 13. 6

Nobilis an possit pro debito incarcerari, n. 54. 372

Non entis non sunt qualitates, n. 9. 4

O.

Obligatio alimentorum, an sit diuidua, vel indiuidua, n. 20. 319

Occidens posthumum, an teneatur, ac si iam natum occidisset, n. 32. 494

Occidere si quis voluit Titium quem bene cognouit, casu tamen occidit Seium mediatorem, an teneatur pœna mortis, numero 35. 476

Occidens alium sine dolo, an puniatur pœna ordinaria, num. 15. 485

Occidens alium cum veneno, qualiter puniatur, n. 7. 482

Occidens alium pro defensione alterius, an sit puniendus, n. 21. 488

Occidens alium ad suam defensionem, an excusetur ab omni culpa & pœna, numero 20. ibid.

Offensor qui alteri iniuriam fecit, an possit petere ab offenso, quod sibi præstet cautionem de non offendendo, n. 16. 530

Offensus si non possit inuenire fideiussores, quid debeat iudex facere, n. 17. 531

Offenso si remanet aliqua cicatrix, an debeat illa æstimari, n. 12. 528

Offensus si simpliciter remittit iniuriam gratis, an

Index.

- an videatur remisisse damna, expensas & interesse, num. 13. ibid.
- Offensus an possit ante mortem delictum remittere, & pacem & concordiam facere, numer. 54. 506
- Officium iudicis, quo iudex procedit in delictis, quo tempore duret, n. 6. 432
- Opem vel auxilium, qui ante delictum præstitit qualiter teneatur, n. 48. 502
- Opem vel auxilium qui præstitit in ipso delicto, qualiter puniatur, n. 49. ibid.
- Opem vel auxilium qui præstitit post delictum commissum, qualiter puniatur, numero 50. 503
- P.**
- P**ater an possit dare licentiam filio minori ad alienanda bona immobilia, sine decreto, num. 16. 396
- Pater si non expresserit ingratitudinis causam, an poterit eius hæres exhæredari, numero 11. 154
- Pater, aut mater, si substituunt exemplariter filio, & dederint diuersos substitutos, quis substitutus præferatur, n. 13. 88
- Pater an prohibeatur donare, n. 25. 279
- Pater vel ascendens præteritus, vel exhæredatus in testamento filij, quod remedium habeat, n. 36. 169
- Pater an possit grauare substitutum pupillarem, vel venientes ab intestato, qui debent filio succedere, si in pupillari ætate decedat, num. 12. 50
- Patre mortuo ab intestato, prima est causa filiorum, qui succedunt æqualiter de omni iure, n. 2. 1
- Pactum inter socios, an valeat, quod lucrum & damnum inter eos inæqualiter diuidatur, numer. 5. 282
- Pactum mariti an valeat, quando promittit habitare in perpetuum cum vxore in tali loco, num. 24. 222
- Pactum nudum quid sit, n. 2. 296
- Pars bonorum, quando legatur quotidiana, veluti tertia vel quarta, qualiter debeat fieri solutio, n. 21. 184
- Pars debiti, si soluatur in pendenti, est obligatio, donec totum soluatur, quando debitum procedit ex contractu indiuiduo, n. 9. 308
- Pauper an repellatur à testimonio, n. 19. 561
- Pax & concordia infra quod tempus debet fieri, n. 68. 512
- Pecora & animalia qui furatur, an pœna mortis puniatur, n. 13. 521
- Pecunias qui alteri præstitit, vt aliquem occidat, qualiter puniatur morte non secuta, numer. 11. 484
- Pensio domus locatæ, quo tempore debeat solui, n. 13. 260
- Persona quæ non possit torqueri, an possit terri, n. 4. 568
- Personæ quæ non possint torqueri, num. 3. 567
- Personæ, quæ prohibentur donare, numero 23. 278
- Personæ illustres & ipsæ in dignitate qualiter puniantur, n. 2. 479
- Persuasor, si renouauit consilium an excusetur, n. 44. 501
- Petita bonorum possessione facti, an adueniente cond. hæres habeat necesse petere bonorum poss. iuris, n. 14. 15
- Plures si occiderunt aliquem, an omnes teneantur pœna mortis, n. 36. 497
- Pœna quando imponitur ipso iure, an debeatur in foro conscientie, n. 5. 472
- Pœna parricidij quæ sit, & quando habeat locum, n. 3. 480
- Pœna criminis læsæ maiestatis humanæ quæ sit, n. 6. 472
- Pœna homicidij regulariter est pœna mortis, n. 1. 479
- Pœna & accusatio in delictis priuatis, an extinguatur post mortem, n. 84. 466
- Pœna imposita filiis horum delinquentium an extendatur ad nepotes, n. 14. 476
- Pollicitatio quid sit, n. 1. 296
- Portio deficiens, an accrescat cum onere, numer. 43. 144
- Positus in conditione substitutionis, an censeatur tacite institutus, n. 23. 31
- Possessio non transit in casibus, in quibus dominium transfertur, n. 3. 471
- Posthumus ita demum succedit patri, si natus sit totus viuus & tempore legitimo, & viuat post natiuitatem per 24. horas, & sit baptizatus, n. 7. 3
- Posthumus an habeat iura suitatis, numero 14. 100
- Præsumptio quid sit, & quid operetur, numer. 2. 552
- Princeps an possit contrahere cum subditis, numer. 1. 216
- Princeps vel alius dominus temporalis, si est minor, an teneatur recipere curatorem, numer. 56. 453
- Principis indulgentia & remissione, an liberetur quis à morte, n. 38. 587
- Probatio per testes sufficit ad condemnationem, n. 9. 556
- Probatio qualiter requiratur in delictis notoriis, n. 44. 447
- Probatio quæ sit plena & legitima, numero 3. 553
- Processus in causis criminalibus sit nullus, quando interuenit procurator, numero 16. 435
- Procurator non admittitur in causis criminalibus, n. 12. 434
- Procurator admittitur in delictis, quibus tantum venit imponenda pœna pecuniaria, vel relegationis, n. 13. ibid.
- Procurator potest interuenire in omnibus delictis ad appellandum, n. 15. 435
- Prodigus cui bonis est interdictum prohibetur contrahere, n. 30. 403
- Prodigus si quis est notoriè, & non est sibi facta interdictio, an possit contrahere, n. 31. ibid.
- Prodigus cui bonis interdictum est, an obligetur iuramento, n. 32. 404
- Prodigus an & quando teneatur ex delicto, n. 75. 463
- Proditor quis dicatur, & qualiter puniatur, numer. 5. 481

Index.

- Promissio annua, an sit perpetua, & transeat ad hæredes, n. 46. 367
- Promissio annua, in quo conueniat in contractu, & in vltima voluntate, numero 47. 368
- Promissio facta sub aliquo tempore, quod potest intelligi in principio, vel in medio, vel in fine, de quo intelligatur, numer. 27. 350
- Promissio si sit facta sub conditione, nulla oritur actio, nec obligatio, pendente conditione, n. 28. 351
- Promissio reciproca, quæ vulgo dicitur Appuesta, an valeat, n. 4. 330
- Promittens simpliciter rem Titio aut Scio, alternatiuo modo, an talis promissio valeat in persona Seij, n. 20. 345
- Proprietarius an possit vendere proprietatem, sine voluntate vsufructuarij, numero 9. 410
- Prorogatio termini an liberet fideiussorem, numer. 21. 387
- Prosequi qui dicantur suam, vel suorum iniuriam, si plures concurrant ad accusandum, an omnes admittantur, vel quis præferatur, n. 34. 437
- Pubes, vel proximus pubertati, an teneatur ex delicto carnis, n. 65. 456
- Pubes, vel proximus pubertati, an teneatur ex delicto, quod tantum est punibile per statutum, n. 61. 455
- Publicum delictum dicitur omne delictum commissum in offensam Dei, n. 1. 431
- Pupillus vel proximus pubertati, an teneatur ex delicto, n. 58. 454
- Q**
- Querela inofficiosi testamenti, contra quos detur, & competat, n. 15. 157
- Querela inofficiosi testamenti, intra quod tempus debeat intentari, n. 16. ibid.
- Querela inofficiosi testamenti, an transmittatur ad hæredes, n. 17. ibid.
- Querela inofficiosi testamenti qualiter proponi possit, n. 20. 159
- Quilibet de populo, an possit alium accusare cum bona conscientia, n. 29. 440
- R**
- Reconductio tacita, an finito contractu inducatur inter partes, n. 15. 262
- Reconductio tacita, an videatur facta cum eisdem pignoribus & hypothecis, quæ erat in primo contractu principali, numero 17. 263
- Remedium legis secundæ, Codic. de rescind. vend. an habeat locum, quando res venditur in publica subhastatione, numer. 23. 232
- Remedium legis diffamari, an sit generale in quolibet casu, vel delicto, n. 18. 435
- Representatio, quæ fit in linea descendenti, an habeat etiam locum in successione de iure prætorio, n. 14. 6
- Representatio an in linea descendenti fiat tantum vsque ad pronepotes, an verò vsque in infinitum, numero 15. ibid.
- Res, quæ non est in rerum natura, an possit legari, n. 24. 186
- Res aliena an possit legari, n. 13. 179
- Res hæredis, quomodo possit legari, num. 14. 180
- Res vendita, cuius periculo pereat, numer. 32. 236
- Res quando dicatur diuidua vel indiuidua materialiter, vel secundum naturam, numero 1. 303
- Res quando dicatur diuidua secundum iuris dispositionem, n. 2. ibid.
- Res, quæ non sit in rerum natura, an possit vendi, n. 7. 221
- Res aliena an possit vendi, n. 8. ibid.
- Res hæredis an legari possit, num. 8. 177
- Res particularis, si in contractu interuenit in genere, an sit omni respectu diuiduus, n. 8. 307
- Restitutus per principem, an recuperet bona sua confiscata, n. 39. 588
- Restitutio hæreditatis qualiter sit facienda ab hærede instituto fideicommissi, numero 13. 60
- Restitutio infra quantum tempus sit petenda, n. 7. 392
- Reus captus pro delicto an possit sub fideiussoribus relaxari, n. 8. 538
- Reus si promittit sub certa pœna se præsentare infra certum tempus, an transacto illo termino incidat in pœnam, si non sit præsentatus, n. 9. 539
- Reus de delicto semel absolutus, an iterum possit accusari, n. 26. 438
- Reus semel condemnatus, an iterum possit accusari saltem ratione qualitatis adiectæ, n. 27. ibid.
- Reus vbi possit accusari post mortem, debet intelligi post quinquennium, numero 8. 465
- Reus si confiteatur in tormento, an requiratur postea ratificatio, n. 24. 579
- Reus si est tortus non præcedentibus legitimis indiciis si confiteatur & postea sequatur ratificatio, an possit condemnari, numer. 25. ibid.
- Reus accusatus, si fuit legitimè tortus, & negauit, an possit iterum torqueri, numero 26. 580
- Reus si tortus est & confessus, & non ratificauit confessionem, sed eam reuocat, & iterum tortus confitetur, & in ratificatione eam negat, quid in hoc faciat iudex, n. 27. 581
- Reus si fugit ad Ecclesiam, & iudex securitatem ei promissit, vt ipse exiret, an possit condemnare reum si cum illius securitate ab Ecclesia exiit, n. 7. 555
- Reus an ex confessione delinquentis facta in processu nullo possit condemnari, numer. 8. ibid.
- Reus delinquens an teneatur in foro conscientie soluere pœnam à iure impositam, antequam sit per iudicem condemnatus, n. 3. 592
- Reus si alienauit bona, & postea condemnauit in confiscatione bonorum, potest fiscus

Index Rerum.

- cus auferre bona à quolibet possessore, numer. 4. 593
 Reus quando gaudeat immunitate Ecclesiæ, numer. 1. 542
 Reus si confiteatur hominem occidisse, sed ad suam defensionem, an possit condemnari, n. 26. 491
 Reus si velit probare occidisse ad suam defensionem, quæ probatio sufficiat, numero 27. 492
 Reus an in causis criminalibus teneatur iurate de calumnia super articuli veritate dicenda, numer. 5. 554
 Reus si semel vel pluries tortus negauit, an iudex debeat eum diffinitiuè absoluere, nu. 28. 581
 Reus an ex præsumptionibus, vel ex iudiciis possit condemnari, n. 25. 563
 Reus accusatus quo tempore possit probare innocentiam & defensionem suam, num. 33. 584
 Reus delinquens, an & quando post mortem possit accusari, & puniri, numero 78. 463
 Reus captus si effugit è carcere, an videatur confiteri delictum, n. 11. 540
 Reus antequam capiatur, an requiratur quod constet verè & realiter delictum esse commissum, n. 1. 536
 Reus postquam est furca suspensus, an possit tolli de furca, & sepeliri per consanguineos, n. 8. 597
 Reus postquam est furca suspensus an possit dari medicis & chirurgis ad faciendam anatomiam, n. 9. *ibid.*
 Reus vel delinquens, cui *competit aliqua exceptio*, an possit petere, vt testes eius examinentur ad perpetuam rei memoriam, n. 19. 436
 Reus in criminalibus potest petere à iudice examinari testes ad perpetuam rei memoriam, n. 21. *ibid.*
 Reus an possit interrogari de sociis, num. 17. 560
 Reus si confiteatur de sociis, an eius dictum, vel testimonium probet tanquam si esset legitimus testis, n. 18. 561
 Reus si detineatur in vinculis, bene potest pro eo interuenire procurator in quolibet delicto, n. 14. 435
 Reus si in tortura decesserit, vel membrum amiserit, an iudex debeat puniri, numero 6. 569
 ex Reis debendi, si vnus soluit in solidum, an possit suas partes ab aliis repetere, num. 3. 376
- S.
- S**eipsum qui percusserit, licet mors non sequatur, qualiter puniatur, numero 3. 485
 Senex an teneatur ex delicto, & an ei sit minoranda pœna, nu. 68. 459
 Sententia in delictis connexis lata in persona vnus, prodest sociis, non verò nocet, n. 89. 468
 Sententia contra delinquentem, an noceat ei ad quem pœna peruenit in consequentiam, n. 90. *ibid.*
 Sententia si est lata contra reum, & ab ea sit appellatum, an valeat remissio, & concordia, n. 69. 513
 Sententia diffinitiuæ, quæ transiit in rem iudicatam, an sit statim mandanda executioni, n. 35. 585
 Sententia, quæ transiit in rem iudicatam, an & quando possit reuocari, numero 36. *ibid.*
 Seruitus vel res incorporabilis an sit diuidua, vel indiuidua, n. 15. 312
 Seruitus promissa, an possit diuidi inter hæredes, ad hoc vt teneatur in solidum, vel pro parte, n. 16. 315
 Seruitus vsus, an sit diuidua vel indiuidua, numer. 19. 318
 Seruitus quæ sit merè personalis, numero 1. 407
 Seruitus personalis qualiter præscribatur, numer. 24. 421
 Seruitus mixta qualiter præscribatur, num. 25. *ibid.*
 Seruitus merè realis continua, vel quasi, quibus annis præscribatur, n. 26. 422
 Seruitus merè discontinua, an præscribatur tempore ordinario, n. 27. *ibid.*
 Seruus an & quando possit delinquere, & teneatur ex delicto, n. 76. 463
 Seruus an possit contrahere, n. 3. 217
 Societas quibus modis finiatur, nu. 6. 283
 Societas quomodo celebretur, & an possit fieri in perpetuum, n. 1. 281
 Societas an possit fieri super omnibus bonis, vel super aliqua parte eorum, n. 2. *ibid.*
 Societas contracta simpliciter, an extendatur ad bona quocunque titulo quæsitæ, num. 4. *ibid.*
 Societas facta in omnibus bonis, an extendatur ad futura, n. 3. *ibid.*
 Socius criminis, an repellatur à testimonio, & quando possit esse testis, n. 16. 560
 Socius proditoris, an teneatur eadem pœna, n. 6. 482
 Solennitas requisita, an & quando in aliquo actu præsumatur, n. 17. 341
 Soluere si quis promisit creditori, quanto minus à debitore consequi possit, an sit fideiussor, n. 3. 378
 Soluere qui mihi promisit, quod alter mihi debet, an sit fideiussor, n. 4. 379
 Solutio an valeat, si pars pecuniæ debitæ soluat creditor, n. 5. 305
 Stellationatus crimen quid sit, n. 1. 532
 Stipulatio facta alteri, an & quomodo valeat, n. 18. 343
 Stipulatio & promissio de iure communi & regio an valeat, si quis stipuletur copulatiuè sibi & extraneo, n. 19. 345
 Stipulatio quid sit, & an hodie iure regio requiratur, n. 3. 297
 Stipulator vel creditor, an possit stipulari, vel acquirere vni ex hæredibus, vel tantùm vnum grauare, n. 15. 339
 Substitutio, quæ comprehenditur sub compendio, vel breuiloqua, est expressa, numer. 12. 24
Substi

Index Rerum.

- Substitutio vulgaris omninò tacita comprehenditur sub expressa pupillari, numer. 13. ibid.
- Substitutio vulgaris quos effectus habeat, numer. 14. ibid.
- Substitutio vulgaris facta à patre, filio retento in potestate, an tollat suiratem, nu. 15. 25
- Substitutio facta filio impuberi & furioso, an censeatur pupillaris, vel exemplaris, numero 8. 37
- Substitutiones in compendiosa comprehensæ, aut sunt tacitæ, vel expressæ, numero 3. 90
- Substitutio compendiosa, facta per verbum directum, quas substitutiones comprehendat, num. 4. ibid.
- Substitutio compendiosa, facta per verbum merè obliquum, quas substitutiones contineat, num. 5. 92
- Substitutio compendiosa, facta per verbum commune, quas contineat substitutiones, num. 6. ibid.
- Substitutio breuiloqua, quæ dicatur, & quomodo fiat, num. 1. 93
- Substitutio breuiloqua, quas constitutiones contineat, num. 2. 94
- Substitutio vulgaris est secunda directa institutio, & dicitur simplex, licet alia quælibet possit dici duplex, num. 1. 20
- Substitutio vulgaris dicitur facta in primum casum, aliæ in secundum casum, & qua ratione id fiat, num. 2. ibid.
- Substitutio vulgaris potest fieri hæredi instituto, & etiam legitimo successori ab intestato, num. 3. ibid.
- si Statuto caueatur, ut minor 25. annis non possit testari, an poterit pater pro eo, numero 5. 45
- Substitutio pupillaris inutiliter facta, an comprehendat fideicommissariam, numer. 6. ibidem.
- Substitutio pupillaris, an excludat matrem etiam à legitima, num. 7. 48
- Substitutio pupillaris tacita comprehensa in expressa vulgari, an excludat matrem etiam in legitima, num. 8. 49
- Substitutio vulgaris, an in expressa pupillari contenta, matrem excludat, num. 9. ibid.
- Substitutio tacita pupillaris, an excludat matrem, quæ transtulit ad secunda vota, numero 11. 50
- Substitutio vulgaris, an possit fieri in legitima, num. 17. 27
- Substitutio vulgaris licet non teneatur in legitima, fieri tamen potest in aliis bonis, quæ filio ultra leg. relinquuntur, numero 18. 28
- Substitutio facta pluribus, an sit necesse, quod verificetur in omnibus, an verò sufficiat verificari in vno tantum, num. 21. 64
- Substitutio exemplaris, quando possit fieri, & quomodo diffiniatur, num. 1. 85
- Substitutio exemplaris, an possit fieri fatuo, num. 2. ibid.
- Substitutio exemplaris, an possit fieri muto & surdo, num. 3. ibid.
- Substitutio exemplaris, an possit fieri prodigo, cui bonis interdictum est, num. 4. ibid.
- Substitutio exemplaris, quibus personis fieri possit, num. 6. 86
- Substitutio exemplaris, an possit fieri per patrem filio habenti matrem, num. 7. 86
- Substitutio quando tantum fuit concepta in casu impotentia, num. 35. 115
- Substitutio tacita vulgaris, quæ comprehenditur sub expressa pupillari, transmissionem non tollit, num. 36. 116
- Substitutio vulgaris tacita, quæ continetur in compendiosa, vel breuiloqua, an tollat suiratem & transmissionem, numer. 37. ibidem.
- Substitutio pupillaris qualiter fiat, & vsque ad quod tempus duret, num. 1. 44
- Substitutio pupillaris qualiter possit fieri filio exhæredato, num. 3. ibid.
- Substitutio pupillaris, facta filio præterito, vel exhæredato sine causa, an valeat, numero 4. 45
- Substitutio compendiosa, quando & quibus personis fieri possit, & qualiter diffiniatur, num. 1. 89
- Substitutio compendiosa, quas constitutiones comprehendat, num. 2. ibid.
- Substitutio exemplaris, filio perueniente ad suam mentem, an evanescat, & quid si filius iterum insaniat, num. 11. 87
- Substitutio pupillaris facta filio impuberi sanæ mentis, an contineat tacitam exemplarem, si filius ex postfacto efficiatur furiosus, numero 12. 88
- Substitutio vulgaris tacita, contenta in expressa pupillari, an adueniente pubertate expirat, num. 30. 37
- Substitutio vulgaris, an expiret per aditionem hæreditatis, num. 37. 40
- Substitutio fideicommissaria, an tollat suiratem, num. 38. 116
- Substitutio vulgaris facta in suirate, an tollat suiratem, num. 39. ibid.
- Substitutio vulgaris, quoad legitimam, non tollit suiratem, num. 40. 117
- Substitutio fideicommissaria, quando præsumatur, licet à testatore non exprimat, latissime, & modo seq. num. 23. 68
- Substitutio fideicommissaria alicui facta in tempus certæ ætatis, an sit pura vel conditionalis, numer. 26. 72
- Substitutio fideicommissaria, an mortuo hærede grauato ante aditionem hæreditatis, expiret, num. 8. 57
- Substitutio fideicommissaria fieri potest venientibus ab intestato, & quos effectus habeat, num. 4. 56
- Substitutus primus fideicommissarius, cui est hæreditas instituta, etiam potest rogari, ut alteri restituat, num. 5. ibid.
- Substitutio facta si sit per hæc verba, si filius meus impubes decedat, an censeatur pupillaris vel compendiosa, n. 14. 51
- Substitutio quæ valeat, si in vno & eodem testamento quis sit substitutus vulgariter, & per fideicommissam, nu. 7. 22
- Substitutio vulgaris, facta in testamento nullo ex causa præteritionis filij, an sustentetur dispositione text. in auth. ex ca. C. de libe. præter. vel exhæ. num. 24. 33

Index Rerum.

- Substitutio vulgaris, seu pupillaris, an possit fieri in melioratione, quæ sit filio in tertio bonorum, num. 22. 31
- In Substitutione pupillari coarctata, an contineatur vulgaris, n. 11. 24
- Substitutus fideicommissarius, quod remedium habet contra hæredem grauatum pro rebus hæreditarijs, n. 14. 60
- Substitutus pupillariter in vna re, admittitur ad omnia bona pupilli, n. 13. 51
- Substitutus vulgaris & fideicommissarius si concurrant, quis præferatur, numero 8. 22
- Successio ab intestato ex tribus lineis constat, scilicet ascendentium, descendentium, & ex latere, num. 1. 1
- Suitas an hodie habeat locum, stante iure prætorio, à iure civili confirmato, & an beneficium abstinendi sit inductum de iure civili, num. 21. 103
- Suitas qualiter diffiniatur, n. 16. 101
- Suitas qualiter possit esse & consistere, sine patria potestate, n. 13. 100
- Suitas tantum residet in prima linea, vel gradu lineæ descendentiæ, n. 8. 99
- Suitas quibus modis tollatur, & an tollatur per conditionem, si voluerit, numero 32. 112
- T**
- T**empus quo quis debeat detineri in carcere pro pœna delicti, an debeat esse continuum, num. 3. 431
- Tempus si post delictum commissum transeat magnum, an sit iusta causa pœnam minuendi, num. 8. 433
- Testamentum in quo filius suus est præteritus, est ipso iure nullum, & quæ sit ratio, n. 1. 148
- Testamentum quando sit nullum, vel rumpatur per querelam, n. 4. 150
- Testamentum an valeat, in quo filius de eius voluntate est præteritus, vel exhæredatus, num. 14. 155
- Testator quando instituit hæredes, vnum de per se, alios collectiuo modo, qualiter succedant, num. 3. 9
- Testator quando instituit plures hæredes collectiuo modo inter quos cadit ordo chari, & naturæ, qualiter succedatur, numero 4. 10
- Testator quando possit imponere legatario conditionem non nubendi, numero 78. 209
- Testator si destinauit rem, in qua soluitur legatum, & res pereat, an pereat etiam legatum, num. 44. 199
- Testator si legat vni fundum, & alij quantitatem, & tantummodo in hæreditate reperitur ille fundus, quis præferatur, num. 34. 192
- Testator si substituat aliquem copulatiuè vulgariter & pupillariter & per fideicommissum, an fideicommissarius poterit eligere, ex qua substitutus admittatur, numero 31. 73
- Testator si legat omnes seruos cum certa qualitate, quæ tantum in vno inest, an omnes debeantur legatario, n. 30. 189
- Testator si legauit rem, in qua habet ius, an videatur legare totam rem, an solum ius quod habet, num. 15. 180
- Testator an possit prohibere, ne detraharur quarta Trebellianica, n. 11. 58
- Testator si legat aliquam quantitatem alicui personæ in diem reiterabilem, puta in diem Diui Ioannis, an debeat intelligi in perpetuum, num. 43. 369
- Testator si legat rem suam, quæ erat alteri pignorata, an hæres teneatur eam luere, n. 39. 195
- Testator si legauit, quicquid habet in tali Camera, vel loco, an censeatur etiam legare, quæ ibi postea posita fuerint, numero 49. 201
- Testator si legauit frumentum, quod habet in certo loco, eo consumpto, an debeat, quod in eo loco est subrogatum, num. 50. ibid.
- Testator si legauit alicui, quantum hæredes habebunt, quid debeat legatarius consequi, num. 51. ibid.
- Testator si instituat vsque ad certum tempus vnum vniuersaliter hæredem, & ex illo tempore alium, an valeat talis institutio, & qualiter succedent, num. 9. 13
- Testator si instituit Titium hæredem vsque ad certum tempus, hoc addito, vt alterius non possit esse hæres, an valeat institutio, n. 10. ibid.
- Testator habens plures res eiusdem generis, si legat vnam vni, aliam alteri, non exprimens in specie rem legatam quis eorum eligeret, num. 18. 186
- Testator si reliquit vni fundum, & alteri vsum fructum eius, an primus cui legatus fuit fundus, habeat aliquid in vsum fructu, num. 5. 408
- Testator si dedit substitutum vulgarem pluribus hæredibus, vno eorum repudiante, an ad eius partem admittatur substitutus, an verò alij cohæredes, n. 35. 42
- Testator vel intestatus, an quis possit pro parte decedere, & qualiter hoc intelligatur, n. 11. 154
- Testator quando legat pecuniam, quæ potest diuersis accipi modis, qualiter sumetur coniectura mentis defuncti, numero 29. 189
- Testator, si dixerit, instituo Titium hæredem, & si hæres non fuerit, substituo sibi Seium, an erit vulgaris, numero 6. 21
- Testator si grauat hæredem restituere hæreditatem alteri, cum vellet, an valeat talis substitutio, num. 27. 72
- Testator si relinquit alicui legatum, vel fideicommissum, quando perueniat legatarius ad legitimam ætatem quo tempore debeat, num. 28. 73
- Testator si legauit alicui simpliciter lanam, quid veniat in hoc legato, n. 51. 102
- Testator si legat domum, quæ postea adimitur, an debeat arca, n. 41. 197
- Testator si facit prælegatum hæredibus institutis

Index Rerum.

- tutis inæqualiter, an debeat uti, an verò pro portionibus hæreditarijs, num. 42. ibid.
- Testis de visu, an sufficiat ad torturam, num. 7. 570
- Testis quando possit pro eruenda veritate torqueri, num. 19. 582
- Testis si vnus fide dignus sit contra reum, & similiter indicium, vel semiplena probatio, an ex hoc censeatur probatum delictum, num. 26. 564
- Testes inhabiles & minus idonei, an compellantur inuiti dicere testimonium, num. 24. 563
- Testes recepti in prima instantia, ea perempta, an faciant fidem in alia, n. 37. 443
- Testes singulares, quando faciant plenam probationem, num. 12. 557
- Testes qui deponunt, an debeant reddere rationem, si sunt interrogati, numero 10. 556
- Testes inhabiles si deponant, an faciant aliud quod indicium, n. 20. 561
- Testis vnus inhabilis si testificet, alter verò testis est de fide dignus, & approbatus, coniuncti an faciant probationem, num. 21. 562
- Testes inhabiles, si de facto producuntur, & admittuntur, an possunt per iudicem ex officio repelli parte non opponente, num. 22. ibid.
- Titium instituo, & Seium substituo, an inducatur vulgaris, pupillaris, an fideicommissaria substitutio, num. 4. 21
- Titium instituo hæredem, & si noluerit esse hæres, restituat hæredem Seio, num. 5. ibid.
- Titium si quis hæredem instituat, & Caium substituat in hæc verba: Substituo mihi & sibi, an erit vulgaris, vel fideicommissaria vel vtraque, num. 9. 22
- Tormenta qualiter debeant dari, numero 5. 569
- Torqueri an iustum sit delinquentem, num. 1. 567
- Tortura quando & in qua parte processus debeat adhiberi, num. 19. 576
- Tortura an possit imponi in omni causa & delicto, num. 2. 567
- Tortura an stantibus legitimis probationibus possit adhiberi, num. 20. 576
- Tortura an debeat peti per partem, vel iudex teneatur eam de necessitate adhibere, n. 22. 577
- Transmissio ex potentia sanguinis, qualiter fiat, num. 41. 117
- Transmissio ex potentia sanguinis habet locum, modo filius vel descendens transmittens sit in potestate, modò emancipatus, num. 42. ibid.
- Transmissio ex potentia sanguinis, an habeat locum etiam in filio vel descendenti naturali tantum, num. 43. ibid.
- Transmissio ex potentia sanguinis, an habeat locum, etiam si descendens, ad quem fit transmissio, non sit natus neque conceptus in vita illius, de cuius hæreditate tractatur, num. 44. 118
- Transmissio iuris deliberandi, an habeat locum secundo hærede mortuo intra tempus ad deliberandum concessum, numero 54. 122
- Transmissio ex potentia sanguinis, an habeat locum in hæreditate delata iure prætorio, num. 45. 118
- Transmissio ex capite iuris deliberandi, an habeat locum in hæreditate delata iure prætorio, num. 46. 119
- Transmissio ex potentia fuitatis, an habeat locum in hæreditate delata iure prætorio, num. 47. ibid.
- Transmissio ex potentia sanguinis, quod tantummodo fiat in descendentes, num. 48. ibid.
- Transmissio ex potentia sanguinis, an habeat locum in hæreditate delata sub conditione, & quid, quoad legitimam, & ad quem pertinebunt alia bona, numero 49. ibid.
- Transmissio ex potentia sanguinis, an habeat locum, quando descendenti fuit datus substitutus vulgaris, num. 50. 120
- Transmissio ex capite iuris deliberandi, qualiter fiat, num. 51. 122
- Transmissio iuris deliberandi non habet locum, quando hæres ignorabat sibi hæreditatem esse delatam, num. 53. ibid.
- Transmissio iuris deliberandi, quod tempus præstet hæredi, in quem fit ipsa transmissio, num. 52. ibid.
- Transmissio ex potentia fuitatis, quando fiat, num. 7. 98

V

- Vendens simpliciter rem, an videatur vendere totam rem, vel partem, quam ea habet, num. 12. 223
- Vendens domum vel fundum, an videatur vendere fundum accessorium, & ei adhaerentem, num. 13. 224
- Vendens ancillam, vtrum videatur etiam venditus eius partus, num. 14. ibid.
- Vendens equum vel mulam, an videatur vendere sellam, vel habenas, num. 15. ibid.
- Vendens duobus vnâ rem, quis præferatur, num. 20. 226
- Vendens suam propriam rem, an & quando compellatur, n. 51. 252
- Venditio an valeat, si pretium non sit determinatum, n. 9. 222
- Venditio an inter filium & patrem possit contrahi, num. 2. 219
- Venditio an inter maritum & vxorem possit contrahi, num. 3. ibid.
- Venditor an debeat expressè vitium serui, vel animalis venditi exprimere, numero 49. 251
- Venditor, si contra emptorem rei mota fuit lis, & emptor obtinuit, an teneatur soluere ei expensas, quas in lite fecit, numero 47. 250
- Vicinus qui erat pauper, si post furtum commissum reperiat diues, an sit sufficiens indicium ad torturam, n. 13. 572
- Violentiam quibus modis quis committit, & qua

Index Rerum.

- qua pena puniatur, num. 1. 514
Vfusfructus quibus modis amittatur, num. 17. 414
Vfusfructus an consolidatus cum proprietate, dicatur venire ex causa lucratiua, etiam si originalis titulus proprietatis fuit onerosus, num. 19. 415
Vfusfructus causalis, qualis fit, numer. 2. 407
Vfusfructus formalis, qualis fit, nu. 3. ibid.
Vfusfructus an possit dari pluribus, numer. 4. 408
Vfusfructus an sit diuiduus, vel indiuiduus, num. 18. 318
Vfusfructus si sit concessus in pecoribus & animalibus, an partus eorum pertineat ad fructuarium, num. 7. 409
Vfusfructuarius an teneatur facere omnia, quæ concernunt vtilitatem rei, num. 6. ib. 412
Vfusfructuarius an possit vendere, vel donare vsumfructum, quem habet, numer. 15. 412
Vfusfructuarius si committat delictum, quo veniant bona confiscanda, an vsumfructus confiscetur, num. 16. ibid.
Vxor, si concurrat cum aliis creditoribus, qui volunt, vt eis seruiat pro debito, an vxor præferatur, num. 53. 372
Vxor si maritum suum captum è carcere extraxit, an aliqua pœna puniatur, num. 12. 542
Vxori si legatur aliquid sub conditione, si non nupserit, & quod post mortem restituat, & non paruit conditioni, & sic amisit legatum, an debeat statim restitui, vel post mortem vxoris, num. 34. 356

FINIS.

Index Remittit

Faint, illegible text in the upper left quadrant, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the upper right quadrant, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text centered on the page, possibly a title or section header.

